

De signis	xxxv. xliij. et lxij.
De gallo	xxij. xxvij. xxvij.
	xxxij. et lxx.
De ouo galli ex quo geneatur ba siliscus	xxvij.
De gallina	xxvij. lx. lxxij. a xxvij.
De mergulo	xlviij. lxviij. et lxix.
De ptyndimibus	xij. et xciij.
De passeribus	xxij. et xxvij.
De passeribus que offerebantur i purificatione sepre	eo dez
De cicada	vij. xlviij.
De locustis	xxxv. et lxxvij.
De muscis	xij.
De c n omijs siue muscis caminis	lxij.
De culicibus	xx. et xxi.
De apibus	vij. xij. xxi. xl. xlv. xlvij. lvi. lx. lxx. lxxij. et xcij.

**Explicit tabula exemplorum libri
tercij.**

Incipit plogus libri quartij.

Introra iumentis
ta et docebunt
te. volatilia ce
li et indicabunt
tibi. loquere tibi
re et responde
bit tibi. a enar

rabunt pisces maris **Job. xij.** Cre
ator celorum a dñator aquarum. v
niuersesq; rex a dñs creature. spe
cial em curam gerens de homine
quem sua insignituz ymagine ad
sui fruitionem creauerat. taliter
omnia que produxit humanis de
putauit obsequijs. vt non tantum
ex eoz aspectu solacia capere pos
set. sed ex eorum insup vsu vel fa

mulatu varia illi comoda vnoiq; p
uenirent. Veru inter ista magni
fica sue prouidentie dicta volatilia
celi et pisces maris vt ex sac script
tura colligit quoda precipuo mu
nere ad humane vite comoda tri
pliciter ordinauit. Na pmo ea co
stituit i obsequium subiectionis.
et hoc ex verbis scripture clarius
intimat. vbi deus hoibus loquens
dicit **Gene. ix.** Dñamini piscibus
maris et volatilibus celi. Decebat
naq; vt aialia cetera illi subiacerent.
qui naturalis romis fastigio a pui
dentie gubernaculo oibus preemi
netat. Dabent em animalia cete
ra per exstimationem vniuersal
et naturalis prudentie. que omu
agibilu est ro. naturalem quada
participatione. in hie vero viget p
se vniuersalis et natural prudent
tia q oim agibilu est ro directiua
Omne aut qd est per participatione
subditur ei qd est per essentia. que
puemans fuit q oia aialia homini
subderentur. **Vñ Ps. ait.** Oia sub
iecisti sub pedibus eius. oues a bo
ues vniuersas a c. et vsq; ad semi
tas maris. **Secundo** quia dñs pi
sces maris a volatilia celi hoibus a
cessit in edulu refectiois. Siqui
dem ante tepus diluuij herbas ta
tu et fructus arboru hoibus a alijs
aialibus deus concessit in eibus di
cens eis **Gene. i.** Dedi vob omnez
herbam afferente semen sup tra.
et vniuersa ligna qui habet in se
metipsis sement e gnis sui. vt sint
vobis in escam et cunctis animan
tib; terre. Sed postmodu ptracto
diluuio aialiu cessus est ehis. scz
cu dñs dixit **Gene. ix.** Cēs pisces
maris manui vre traditi sunt. a o
ne qd moue t a viuit erit vob in ci
bu. qsi olera viretia tradidi vobis

dia. ex cepto q̄ t̄nem d̄m s̄gūi
ne non comedetis. Hoc indulum
igitur concessit dominus. t̄m p̄p̄
ter hominis fragilitatem. ne videli
cet p̄sterneretur in tanta vastati
one rez. t̄m p̄pter terre inf̄cūdi
tatem causatam rōne diluuij. n̄z
etiā p̄pter aeris differentē varieta
tem. q̄ sicut Aluimus testatur. q̄
fuit magister caroli magni. āre di
luuij t̄pa super tram non cecidit
nec exiit pluuia. sed aquis fontū
um et rose copioso terra irrigabā
tur. Vnde herbe suauiores erant et
maioris efficacie ad nutriendū q̄
fuerūt post t̄pa diluuij. quando a
er et ventis ac nubibus et pluuis
ac passiombus alijs distemperat̄
ac perturbatur. sed pro t̄tō p̄o
hibuit dominus esum c̄rniū cum
sanguine mixtū. vt dum homo as
sumere vitaret sanguinem bestia
rum. multo magis horreret et effun
dere sanguinē humanum. Vnde s̄b
ditur in eodem capit. Quicunq̄ fu
derit sanguinem humanū. fundet̄
sanguis illius. Tercio dedit do
minus volucres celi et pisces ma
ris in magisterium instructionis.
q̄d ex verbis Job supra positis eui
denter op̄obatur. Dicitur em̄ Job
xij. Interroga iumenta et docebūt
te et c̄. Tunc em̄ aut iumenta aut
volatilia celi et pisces maris q̄rim?
cum eorū naturas aut motus sub
tiliter indagamus. Sed interroga
ta nos docent loquūtur aut r̄spō
dent. cum ex eorū consideratiōe
percipimus qualiter nostros actus
cōponere debemus. Et ideo de pi
scibus maris loquens beatus Am
brosius in libro exameron dicit q̄
in signum sunt facti. vt in h̄is no
strorum morum vitia viderem⁹ et
caueremus ea. Quia p̄pter post h̄e

batum et arborū inductas similitū
dines. restat euidenter vt in hoc
quarto nostri opis libro de auib⁹
atq̄ piscibus aliqua introducatur
exempla. vt nostro stilo moribus
adaptentur. Non autem michi licu
it de speciebus singulis vel auum
vel piscium in hoc tam breui trac
tulo facere mentionem. ex eo q̄
innumera sunt nataliū atq̄ vo
latilium genera. Quis enim vt de
volucris taceam et mariorum
natalium species dinumerare pos
sit. aut eas suis nominib⁹ singlas
designare. Vnde P̄s. ait. Hoc ma
ge magnum et spaciosum manib⁹
n̄z. Et secundū Ambro. plura sunt
in mari genera pisciū q̄ in terra
sunt animalium. Ex quo patet q̄
volatilium et magis nataliū spe
cies que a nobis cognoscuntur p̄
ua quidem p̄t̄cula sunt respectu e
orum que ignorantur. Ergo exem
pla etsi non de omnibus. de aliqui
bus saltem magis famosis et notis
exempla inducemus. p̄stringen
tes materias singulas quibus ad
aptabuntur exempla secundū mo
dū in precedētibus habitū sub or
dine alphabeti. **C**apitulum. i.
Hic et de respectu a mūdo
suscipiunt et nutriūt a de
o. c⁹ exēplū apparet ī pul
lis aq̄le. q̄ cū multa ḡuedine aq̄i
la pullos nutrit. aliq̄n si tres pul
los habuerit vnū abicit. que t̄n ali
a auis que fulica d̄z accipit et nu
trit vt dicit Amb. Tūc aquila pul
lū p̄icit cū mundus suūz amatorē
p̄seq̄t et affligit. que t̄n alia auis sc̄z
xpi ḡna misericordiē āple xat. si a
mūdo etiā coact⁹ r̄cedens sp̄ore ad
p̄nāz vit. Vnde sic Gre. dicit Ma
la q̄ nos hic premunt ad deū nos
ire cōpellūt Ezeck. xxxij. Quod

abiectionem erat redueam. **I**te abiectiones et de spectos a mundo deus licet excelsus. non tamen abhorret vel despicit. sed eos de excelsis prospectas potius ad se trahit. quod iterum exemplo aquile patet. que scilicet est tam limpidi visus. ut cum in aere super mare feratur ut vix videatur. idem tamen pisculos in mari contemplantur. et instar lapidis immixtus perit. pisculos rapit. attrahit et comedit. **S**ic deus cuius oculis nuda sunt omnia et aperta. quibus in altitudine sue lucis nobis sit inuisibilis. quia luce habitat inaccessibilem quam nemo hominum videre potest. **I**pse tamen pisculos suos in mari existentes. id est de spectos et humiles spiritum in mundo fluctantes non despicit sed prospicit in ymo. ad eos venit suo lumine illustrando. eosque ad se trahit suo amore inflammando. et quasi cibum comedit. eos sibi per familiarem gratiam coniungendo et incorporando. **P**s. Quis sicut dominus deus noster qui in altis habitat et humilia respicit in celo et in terra.

Capitulum ij.

Abscondere debet homo opera bona sua ut non illa diabolus per inanem gloriam et ostentationem corumpat. **E**st enim diabolus pavoni similis. quae gallinae suae perquirat ut frangat et comedat ut liberius libidini vacet. sed gallina ipsa ova abscondit ut seruet. **S**ic quia diabolus bona nostra conatur auferre. nos debemus illa per humilitatem abscondere. secundum illud **M**athei. v. **N**esciat sinistra tua quid faciat dextera tua. **S**ed quidam sunt sicut gallina domestica. quae statim cum ovis emittit clamat et reuelat. et

ideo amittit **I**sai. xxxv. **O**mnia que in domo mea sunt videntur. non fuit res quam non ostenderim eis dixit **E**zech. de nunciis babilonis. et postea dictum est ei. quod omnia amitteret. **I**tem quod homo debeat bona opera sua abscondere propter timorem superuentis elationis vel temptationis inanis gloriae. patet etiam exemplo ceti sive balene quae non parit ova sicut multi alii pisces. sed parit viuos fetus sicut dicit **A**mbrosius. **Q**uos quidem postquam peperit secum tenet et ducit. sed statim cum aliquid quod illis possit esse obnoxium vel terribile superuenire sentit. eos aperto ore in ventrem suum recipit et abscondit. quousque transierit omne periculum vel abcesserit. et tunc eos quasi iam securos viuos et incolumes euomit. sicut idem **A**mbrosius dicit. **I**n quo quidem aperte docemur. quod bona nostra quae agimus etiam propter timorem gloriae aliquando debemus abscondere. et propter aliorum utilitatem nonnunquam propalare. **V**nde et dominus noster qui discipulis alicubi dixit. **A**ttendite ne iusticiam vestram faciat coram hominibus et **M**athei. v. **I**pse etiam dixit. **S**ic luceat lux vestra coram hominibus ut videant opera vestra bona et cum eodem capitulo.

Capitulum iij.

Abstinentia discreta a cibo liberat hominem a putredine et ardore libidinis. **E**st enim homo abstinens similis pavoni. cuius caro tam dura est ut vix putredinem sentiat. nec facile coqui valeat sicut dicit **F**idorus. **N**unc profecto duricie moraliter carnis discreta abstinentia facit et causat ut nec putredinis resoluat

resoluat in fetore. nec libidinis dea-
tur ardore. cessat enim resolutio pu-
tredinis subtracta materia semis
scilicet alimentis. et frigescit flam-
ma carnis. citorum re motis fomen-
tis. sicut etiam lignis subtractis ex-
tinguitur feruor ignis. **Prouerbio-
rum. xxvi.** Cum defecerint ligna
extinguitur ignis. **Johannes cas-
sianus de institutis monachorum.**
Nunc inquit poterit ardentes con-
cupiscentie stimulos inhibere. quis
quis desideria gula refrenare non
querit. **Et Ambrosius dicit in ser-
mone de gula.** quod fames amica vir-
ginitatis est. in mica lasciuie. sati-
tas vero castitatem perdit. et nu-
trit illecebram.

Capitulum. iiii

Habundantia prosperitatis se-
tate prohibet vulnera mentis
Cuius exemplum apparet
in ceto et in pisce balena. qui tate
est pinguedinis. quod quando percu-
titur vulnera non sentit nisi pingue-
do eius totaliter perforata fuerit.
sed quando caro interior leditur fa-
cile capitur. quod amaritudinem aqua
non sustinens litus perit et moritur
cito. Velut autem pinguedo piscis
est habundantia prosperitatis. que
quidem dum peccantibus affluit.
mentis vulnera siue dampna senti-
re non permittit. **Vnde dominus
contra Iherusalem dixit Lu. xix.**
Nunc quidem in hac die tua que ad
pacem tibi. sed abscondita sunt ab
oculis tuis. Sed tunc peccator in-
trinsecus tangitur. cum temporalis adu-
sitate percussus. Sunt enim mentis
vulnera peccatoribus quasi extrane-
a. ex eo quod spiritualia in quibus
leduntur quasi reputant extrane-
a. Sed cum in temporalibus que
magis diligunt leduntur. quasi in

intimis vulnerati affliguntur. cuius
interdum vulneris amaritudinem non
ferentes. vel puncti a suis peccis
litus penitentiae querunt. vel lapsi
in desperationis baratrum eternam
mortem incurunt.

Capitulum. v

Hecidie viciu et concupiscen-
tie estus maxie nocent aie
Cuius exemplum apparet in
quibusdam piscibus. quos ut dicit
Arist. in. vii. libro de animalibus. im-
moderatus calor nimium ledit. **Vnde
dicit.** quod sunt pisces qui apud ascen-
sum canicule moriuntur pro calore.
Vn pisces in estate fugiunt a lito-
ribus calidis in profundum mare. Simi-
liter nocet eis magnum frigus. et
maxime habentibus lapides in capi-
te. sicut cancri et homini. **Na** talis la-
pis ex frigore congelatur. et sic de fa-
cili moriuntur. Quasi ergo calor esta-
tis feruor et flamma est concupiscentie
carnalis. que nisi extinguatur. in-
imit. ideo fugiendum est in profundum ma-
ris. id est ad habundantiam lacrimarum. pro-
ueientium ex amaritudine cordis.
ut lacrimarum refrigerium extin-
guat concupiscentie estum. Quasi hy-
emis vero frigus rigens est accidie.
a spiritibus. que habentibus lapides in
capite. id est duricie in mente precipue
est mortalis. **Na** si cor de se durum
est pro accidie frigus. apostolus indurat
Et ideo satis facilius mortem etiam de-
sperationis inducit. et induratum ob-
tenebrat **Zacha. xiiii.** Non erit lux
sed frigus et gelu. **Capitulum. vi**

Humana vita frequentiaz ho-
minum et societate requi-
rit. contemplatiua vero so-
litudinem diligit. **Vn** tam actiuus quam
contemplatiui similes sunt auibus.
Quarum quedam societate amant
humanam. galline. galli. anseres.

columbe. ciconie. prundines. et huiusmodi. Nam gallinis quidem assimilantur preidentes. id est prelati. quorum est subditos congregare et defendere. quemadmodum gallina congregat pullos suos sub alas. ut christus de se dixit. **Math. xxij.** Anseribus autem assimilantur seculares potentes. quorum est iusticiam et reipublice salutem diligenter custodire. Nam anseres ut dicit **Ambrosius in exameron. xvi.** sunt optimi locorum custodes. Sed anatis assimilantur claustrales. qui quasi anates morari debent in aquis penitentie. et aquam lacrimarum vel sapientie scripturarum frequentare. Columbis autem que cum simplicitate habent fecunditatem frequenter pullificantes assimilantur coniugati. qui pure ac simplicitate conjugalem vitam ducunt. Ciconis autem que certo tempore congregantur maria transvolando assimilantur peregrinantes. et precipue qui transmarinam peregrinationem frequentant. scilicet ad terram sanctam. Prundinibus autem clamorosis et garrulosis assimilantur predicatorum. qui contra peccatores clamant et garrunt. Omnes enim hominum et aliorum consimiles hominum frequentiam volunt et non solitariam vitam. Que dam vero aves sunt que hominum societatem et cohabitationem fugiunt. nec suos mox homines scire volunt. ut aves que vocantur siluestres. Talibus similes sunt anachorite et viri contemplativi. qui hominum frequentiam fugiunt et a mundo sunt absconditi. in latibulis et in solitudinibus morantur. **Ps.** Ecce elongavi fugiens et mansi in solitudine. **Item** actiuus mouentur motu

piscium. sed contemplatiui modo auium. Nam dum piscis natat in aqua. contracto corpore in longitudinem minorem se colligit. et iterum se extendens aque innititur. quo nisu repellente aquas in antea se propellit. Unde videtur quibusdam pennulis in natando sicut avis in volando. sed tamen alio modo. quia piscis natans pennulas mouet a parte posteriori in anteriorem. et quasi quibusdam brachijs siue remis aquam amplectens in anterioribus se extendit. Avis vero mouet penas sursum. et collectum aerem per expressam alarum amplitudinem cogit exire per partem posteriorem. Unde dum aer a posteriori repellitur. corpus in anterioribus mouetur. Piscis autem natans in aqua est homo sollicitus et operosus in actiua vita. qui tunc in minorem longitudinem se contrahit. quando se ad humilitatem reducit dicens et sentiens cum **Apost.** Ego sum minimus omnium et cetera. **Corinthiorum. xv.** Sic et dominus discipulos monuit dicens **Luce. xvij.** Cum omnia bene feceritis dicite serui utiles sumus. Sed nichilominus non dimittat quod adhuc post talem contractionem. id est humilitatem ad bene agendum se extendat. Nam tali maniera humilitatis et laboris propellente diuina gratia mirabiliter ad anteriora proficiet. Unde iste sunt due pennule quibus actiuus proficit. scilicet humilitas et operositas. dum modo ea que retro sunt obliuiscens ad anteriora se disponit atque extendat. ut sic ad modum piscis natantis a posteriori in anterioribus proficendo iacet. Sed tanquam avis volans in aere. est homo eleuatus in contemplatione. qui tunc alas siue penas

intellectus et affectus sursum erigit. cum cogitatione et auiditate ea quae sursum sunt sapit. Tunc autem aevum per expressionem alatum collectum posterius emittit. quando ex dulcedine quam contemplatione et affectione gustavit ad posteriora id est temporalia contempnenda intendit. et dum a posteriori repellitur in anteriori corpore movetur. quia dum mundus plene despicit. animus in spiritualibus virtutibus se per proficiendo proficitur. **I**tem actiuus assimilatur auium que morantur in aquis. In quibus. ut dicit **Aristoteles** natura ingemata est. ut pedes haberent largos et clausos non inter digitos diuisos propter natandi necessitatem. ut scilicet latitudine pedum aquam propensius pulsant. ut sic pulsus retro aquis quasi emigando in anteriori se extendant. Caudas autem breues habent. ne in natando madefactione cauda se impediunt. Sic simili etiam modo actiuus qui proximorum necessitatibus per pietatis opera seruiunt competunt habere pedes largos. id est affectus expansos ad omnem pauperem. clausos ad peccatum. vel ad mundani fauoris appetitum. et inter digitos non diuisos. id est sine dissensione et discordia operum. **V**el debent habere homines actiuus digitorum distinctionem tamen sine scissione eorum. id est debent habere operum discretionem. tamen sine discordia et dissensione. quanto autem latiori pede id est largiori affectu aquam tribulationis et necessitatis proximorum ab eis propellere nituntur. tanto ipsi copiosius fructu in proficiendo gaudent. **C**audam etiam debent habere breuem. id est celerem expeditionem

agendorum ut non protrahant datum angustiato. **V**nde dicitur **Pro uerbiorum. in. Ne dicas amico tuo id est cristo vel pauperi eius. vade et reuertere et cras dabo tibi cum statim possis dare.** **I**tem actiuus vita requirit maxime puritatem intentionis. quod patet exemplo merulae. que cum ubique sit in peninis magis in achaia iuenitur candida. **A**chaia que interpretatur soror laborans. actiuam vitam designat. que requirit germanitatem contemplationis. **D**ue enim sorores fuerunt **Rachel et Lia.** Quarum prima contemplatiuam. secunda vero actiuam significat vitam. **E**t alie due sorores in euangelio. scilicet **Maria magdalena et Martha** hoc idem figurare dicuntur. **H**abet etiam actiuus vita laborem actionis. **V**nde et facta gebat **Martha**. laborans circa frequens ministerium. erat enim sollicita erga plurima et cetera. **E**st autem velut candida merula actionis intentio munda. et ideo candida merula **A**chaie. munda intentio est in operibus vite. quam dominus mundam esse docuit cum dixit. **M**unda pietus quod intus est calicis et paradisis. quia enim calice potatur sicus. **p**araphide vero esuriens reficitur. merito quidem in calice et paradisi designantur elemosine et opera vite actiue. **S**ed id quod intus est calicis et paradisis. est latens intentio elemosinam facientis. quam quidem prius mundare debet. quam dare elemosinam. **A**nte enim lauatur parapsis quam fiat immissio cibi. **E**t ante mundandus est calix. quam fiat infusio vini et aque. **J**uxta dictum **Orati poete in quadam epistola Troiani belli ubi dicit. Sincerrum nisi vas quocumque infudis acescit. Sic**

quodq; mundāa est intentio ante exercitium boni. ¶ **I**tem actiuus homo assimilatur pisci timalo. Est enim timalus sicut dicit **Ambrosi**us quidam piscis. quem ticini fluy vnda nutrit. sic dictus a timo. eo q; redolet ad modum floris timi. Vnde de eo qui suauiter redolet facite dictum est. aut florem vdolet. aut piscem. quia consimilis odor est illius floris et piscis. Vnde in **Apoca.** finale plene odoramentorum dicuntur orationes sanctorum. Sed actiuus redolet proxiō ad modum piscis. Nam ille timal? piscis et redolet et reficit. Et similiter homo actiuus redolet exemplo. et reficit ex dato.

¶ **Capitulum. vii.**

Adulatores seu he retici qui suauibus verbis ac dulcibus quosdam simpliciores seducunt. quibusdam maximis beluis possunt assimilari. Dicit enim **Jorath Philosophus** in libro suo de animalibus. q; est belua quedā in mari que de faucibus suis aquā expirat. cum vapore odore pleno. Vnde pisces sequuntur ipsum odorem sentientes. et intrant odoris gratia i fauces eius. que protin? ipsos deglutit. et sic eis se pascit. ¶ **E**st etiam piscis alius fasten dictus. in cuius ore aqua hausta dulcescit. quem pisces minores sequentes et eius os intrantes subito deglutunt ab eo. Quia igitur scriptum est **Prover. xviii.** Aqua psumpta. verba ex ore vici. Tanq; aqua odorifera vel dulcis ex ore piscis. sunt verba blandantecō adulatōa. quibus attractos simplices qsi in ventrem traiciēdo deglutit. dū eos decipiēdo seducens ad inten-

tam nequiciam trahit. ¶ **I**tem adulatione blanda interdum mentes vanas occidit. quibus aspera et vera locutio reddit vitam. cuius rei exemplum apparet in cicada. quā si quis oleo perfundit statim necatur. eo q; poros obstructis spirare minime valet. sed statim si sup hū datur acetum illico reuiuiscit. eo q; poros apit quos virtus obstructa erat olei. et hoc idē per omnia beatus **Ambrosi**us dicit. Tunc ergo oleo cicada perfunditur. cum mens vana adulatione limitur. et tunc obstructis poros necatur. quando suis sibi clausis et occultatis de fecibus in superbiam eleuatur. sed acci pungentis asperitas eidē vitam reddit. quia hāc increpatio a spera ad veram sui noticiam et vitalem humilitatem reducit. Vnde bene **Ps.** dicit **Corripiet me iust? i misericordiā et increpabit me. oleum autē peccatoris nō impinguz caput meum.**

¶ **Capitulum. viii.**

Hic qui ppter utilitatē est assumptus tam diu honoratur. vel in precio habetur. q; diu utilitas durat. Cuius exemplum apparet i accipitre. Qui q; diu est ad predam aptus a dno suo diligitur. manu gestat. i cauda et in pectore replanatur. sed dū moritur. vel quando inutilis ad predam redditur. nō pasitur. quia picitur et tanq; si nūq; fuerit contempnitur et abicitur. Similiter prout **Senec.** dicit **Amicus** q; utilitatis cā assumptus est. tā diu placebit. q; diu utilis fuerit. Nam facultate et utilitate remotis contempnitur et abicitur. Vnde nota q; talis amicitia triplicem habet defectū. Prim?

est quia non est vera. quia ille qui propter utilitatem diligit non ipsum amicum diligit. sed rem amici. Et ideo potius seipsum diligit solus. qui amici bona appetit. Et ideo **Augustinus** dicit in quodam sermone. Non propterea amare debes amicum ut aliquid tibi prestat. ut pecuniam vel aliquid commodi temporalis. Non enim illud amas. sed id quod tibi prestat. Amicus gratis amandus est propter se. non propter aliud. **Vnde Petrus Blascens** in libello suo de amicitia dicit. quod vera amicitia eodem oculo respicit amicum diuitem et mendicum. fortem ac debilem. sanum et egrum. humilem ac sublimem. **Secundus** defectus est. quod talis amicitia non est fidelis. Nam sicut dicit **psidorus** in tercio libro de fumo bono. Non sunt fideles in amicitia quos munus non gratia copulat. nam cito deserunt. nisi semper acceperint. dilectio enim que munere conglutinatur. eo suspensio dissoluitur. **Tercius** defectus est. quia talis amicitia non est firma nec permanens diu. **Vnde Tullius** in libro suo de amicitia. Si utilitas amicitias conglutinatur eadem commutata dissolueret. sed quia natura mutari non potest. idcirco vere amicitie sempiternae sunt. **Proverbiorum. xvii.** Omni tempore diligit qui amicus est.

Capitulum. ix.

Varicia reddit homines in sociales et crudeles. non solum ad extraneos. sed etiam ad suos domesticos. Cuius rei exemplum apparere in auibus prede. in quibus reperitur avari affectu vel effectu rapaces. Omnes enim

tales aues ut dicit **Arist.** in de animalibus solitudines diligunt. et cum aliquo sociorum habitare non possunt. Nam sicut caritas querit societatem et societatem. ita cupiditas appetit solitudinem et proprietatem. Vult enim cupidus solus habere. et inde o suspensus habet cum socio manere. **Vnde** possessio temporalium est mater dissensionum. propter quod de **Adrahaz** et **Loth Gen. xij.** dicitur quod erat substantia eorum multa. et non quibant habitare communem. **Vnde** facta est rixa inter pastores **Abraham** et **Loth.** **Item** tales aues prede ut idem dicit pullos suos postquam volare possunt a se pellunt et secum viuere non permittunt. quia scilicet plerumque avari etiam suos domesticos et filios abiciunt. et graue sibi reputant si eis expensas debitas impendant. **Item** avari assimilantur griffibus qui custodiunt montes in quibus gemme precliose sunt. nec eas in auferri permittunt et dicit **psidorus**. et propter hanc causam rarus est illuc hominum accessus. Nam viuos homines deglutunt. et equites armatum cum equo rapiunt. sed tamen de gemmis illis quas ita acriter custodiunt ipsi pro se nullam utilitatem sumunt. Sic similiter est de avaris quibusdam qui thesauros ita cupide custodiunt. ut si quis eis vel modicum quid auferat. ipsum si possent viuum deglutiret. Ad tales diuites pauperes homines accedere non possunt. quia turpiter eos repellunt. et ideo timent pauperes accedere ad eos. Verumtamen ipsi de his que sic tenaciter possident etiam pro se expendere non audet. sed alij post eos de illorum diuitijs gaudent. **Ps. Thezaurizat**

et ignorat cui congregabit ea. et
Ecclesiastici v. Qui amat diuitias
 fructum non capiet ex eis. **Ite**
 auarus qui in diuitijs appetit? sui
 facietatem querit est porco maris
 similis. Nam piscis ille marinus q̄
 porcus dicitur sicut **Phidorus** dicit
 more terrestris porci arenas fodit
 et in ea cibum suum et facietatem
 querit. Quia igitur omne aurum
 tanq̄ arena est exigua ut dicitur
Sapie. vii. Auarus quisq̄ dum in
 auro vel argento facietatem que-
 rit. quasi porcus in arena cibum
 quo repleti possit effodit. cū tamē
 scriptum sit. Auarus non imple-
 bitur pecunia.

Capitulum x.

Blaspheantes deum vel
 sanctos similes sūt corni-
 cibus. Nam cornix aquilā
 et alias aues prede quas tangere
 formidat garritu suo infestat. sed
 aliquando non luctum inde repor-
 tat. quia post simulationem logā
 eam percutit et occidit. Sic etiam
 blasphemij nepharij deum et sanctos
 quos factis non possūt ledere ma-
 ledictis nituntur impetere. quos a-
 quila ip̄ est deus siue crist⁹ postq̄
 diu eorum insaniam per patientiā
 tolerauit eos non nunq̄ in corpo-
 re monstruosis infirmitatibus per-
 cutit. sed tandem si non penitent
 eterne mortis supplicio eosdem af-
 figit. Et nota sicut dicit quedam
Glosa super Psal. xviii. Omne
 peccatum blasphemie comparatū
 leuius est. Vnde blasphemia etiam
 ex subreptione et absq̄ deliberati-
 one prolata potest eē peccatū mor-
 tale. quous aliquando potest etiam
 esse veniale. Nam cum aliquis subi-
 to ex aliqua passione in verba ini-

maginata prorumpit quorū signi-
 ficationē nō considerat. tūc ē veni-
 ale peccatū. s̄ quādo aduertit hoc eē
 blasphemiam cōsiderans significata
 vtorū. tūc nō excusat a peccō mor-
 tali. sicut ille q̄ ex subito motu ali-
 quē occidit iuxta se sedetē.

Capitulum xi.

Bomae vtioli vtri assimilā-
 tur apib⁹ q̄ ad fa. **Pri-**
 mo quo ad innocētiā. Nam
 apes dē sūt. eo q̄ sine pedibus na-
 scuntur. tōm ergo quicq̄ vtri rōe
 sunt siles apibus. qui sūt sine illis
 pedibus de quibus scriptū ē **Pro. x.**
 Pedes illorū ad malū currūt. Sūt
 em̄ pedes aīe peccatricis quib⁹ ad
 malū currit ip̄e. interiores nequici-
 e et affect⁹ malignitatis. **Secūdo**
 quo ad sollicitiā et prudētiā. q̄ apes
 sicut dicit **Phil.** valde sollicites sūt
 in gignēdo mella et fauū. et sua do-
 micilia mira arte componūt. et ex
 vāris florib⁹ mirabili artificio fa-
 uū recolligūt. Sic vtri tōi sollicites q̄
 dē sūt. et mella gignūt. sollicites
 q̄ dē sūt. i. subtilit̄ et cito p̄cedentes
 q̄liter agēdū. vel loquēdū. ē em̄ sol-
 lertia facil̄ et p̄mpta cōiecturatio
 circa inuentionem medij ut tradit
Philoso. in. i. posteriorū. et ideo cū
 ea que dicunt per debita media o-
 stendunt. et illa que operantur
 per debitas vias perficiūt. quasi a-
 pes sollicites alijs mella gignunt.
 quia scilicet melliflua verba loquē-
 do audientibus proficunt. et eti-
 am melliflua facta verbi operan-
 do ostēdunt. domicilia quoq̄ sua
 i. cōsciētijs pprias. vel pprias fami-
 lias mira prudētie arte siue saga-
 citate cōponūt. q̄ si sciūt cōponē
 vel ordinaē aliena. multo magis pro-
 pria. Vnde ex odoriferis floribus

id est ex placidis et gratiosis alio-
 tum factis vel dictis colligunt fa-
 uum id est doctrinam et modum
 quo suas thecas siue habitacula id
 est conscientias vel domos ordinat
 et componit. **A**pparet etiam
 in apibus prudentia mirabilis tri-
 pliciter. Primo usque temporum.
 quia prudentes discernunt tempo-
 ra laboris et quietis. Nam hyemis
 tempore latent. quia scilicet vires
 non habent quibus ventis. niuibz.
 et pluuijs resistere possit. ex quo
 inuitur quod maxime persecutionis tem-
 pore licet debilibus fidelibus per-
 secutionem declinare et latere. scilicet
 dum illud domini **Mat. x.** Si vos
 persecuti fuerit in vna ciuitate fu-
 gite in aliam. **T**empore autem veris
 apes exeunt. nec in illo ociose sunt.
 sed primo fauos constituunt. ceras
 fingunt. cellulas faciunt. et solo-
 lem tandem et mella conficiunt.
Ex quo videlicet erudimur quod tem-
 pore prosperitatis et pacis ocio non
 vacemus. sed in varijs exercitijs uti-
 liter laboremus. **T**unc scilicet con-
 stituendi sunt faui. id est actus ex-
 ercendi virtutis. quibus ad celestis
 hereditatis dulcedinem perueniamus.
Dicitur enim **Eccl. xxiii.** Veredi-
 tas mea super mel et fauum. **T**unc
 quoque fingenda est cera. id est com-
 ponenda conscientia. que scilicet ve-
 lut cera ad diuersas suscipiendas
 figuras viciorum et virtutum est
 apta. **P**s. Factum est cor meum tanquam
 cera liquefrens. **T**unc etiam facie-
 de sunt cellule. id est sensus corporis.
 vel interne vires anime disponen-
 di. **T**andem autem intendendum est
 vel ad bonorum operum sobolem
 per actiuam vitam. vel ad mellis
 optinendam dulcedinem per vitam
 contemplatiuam. **I**tem apes de

nocte usque ad mane quiescunt. **D**e-
 nec vna omnes excitet. vno vel tri-
 plici bōto sicut aliqui dicunt. et tunc
 peruolant vniuersa. si dies fuerit
 mitis. sed si futuros vidit ymbres
 vel v̄tos tunc se continet in theca.
 atque aduersperascente domos in-
 trat et strepuit. donec qui eas exci-
 tat eodem signo ad quietem inui-
 tat. **Q**uo videlicet exemplo nos in-
 struit. quod videlicet nocturno tempo-
 re quies prestetur corpori. die ta-
 men incipiente luce scere a lecto sop-
 nia pigritie est surgendum. secundum
 illud **Rox** precessit dies autem app-
 piquabit. abiciam? ergo opera te-
 nebrarum. **N**am post quietem no-
 ctis surgendum est ad opera labo-
 ris. sed post noctem culpe illulcente di-
 e gratie surgendum est ad opera peni-
 tentie. ad que quidem prelatus vel p-
 dicator triplici bōto. i. triplici mo-
 do debet alios excitare. scilicet exhorta-
 tionis verbo. conuersationis ex-
 plo. et etiam orationis suffragio.
Secundum illud. **Thimo. iiij.** Ex-
 plum esto fidelium in verbo. in con-
 uersatione. in caritate. **A**duersperas-
 scente vero. i. adueniente noctur-
 no tempore vel tenebrosa tempta-
 tione debet se ad domum recolligere.
 siue corporalem ut quiescat et ho-
 nesti? maneat. siue ad domum me-
 tis ne eum hostis temptans foris
 vagantem capiat. ibique debet stre-
 pere. vel legendo. vel orando. vel peccata
 confitendo. et alia huiusmodi faciendo.
 quousque temptatione repulsa temp-
 quietis adueiat. quod autem audito si-
 gno aut tumultu cessat religiosus
 ad moerit claustrales ut quietis tempo-
 re vel audito signo ad hoc statuto
 humilitati teneant. ita ut volentes
 quiescere vel orare tumultu suo non
 impediant. **I**tem apes locum

frigidum querunt in estate. et calidum in hyeme. docentes bonos tempore prosperitatis refrigerio se tue ri humilitatis. Et tempore aduersitatis calore se de fcedere caritatis. quia caritas patiens est. Item apes inueniunt prudentes respectu operu. Primo quantum ad materia. quia ex floribus recentibus materiam colligunt. ex qua mella et cera colligunt et conficiunt. et quando flores vicini consumpti sunt. speculatores mittunt ad alia pasua re quenda. et si eas nox apprehendat supie exubant ut alas suas a rore et a pluuia protegant. et facto mane absq impedimento volare valent. Quasi ergo flores nascentes in arboribus. sunt affectiones bone crescentes in cordibus. ex quibus dum sunt recentes ab apibus mel et cera colligitur. quia dum sunt noue et feruentes a viris sollicitis dulciter et faciliter implentur opere. Mel enim dulce est. et cera facilliter formatur. sed completis vicinis floribus alios ad pasendum explorant. quia postquam sua bona proposita opere compleuerint. adhuc an alia essent que ab eis fieri debent cum magna cura perquirunt. sed nocte superueniente supie exubant ut alas a pluuia vel rore defendant. quia se prosternendo orando ante deum se humiliant. ut humilitatis merito et orationis suffragio ale suorum affectuum vel operum et a pluuia temptationu carnalium. et a rore id est subtiliori pugna viciozum spiritalium protegantur. et facto mane. i. redente serenitate possint ad ea que ceperant liberius euolare. Item apes inueniuntur prudentes respectu impedientium. Primo quidem

quia tecum alueatis succis arborum gummosam vim habentium et amarum per totum limunt. et contra hostes se muniunt pro ut possunt. Quasi autem gumme vel amari succi arborum afflictiones sunt vel lacrimae penitentium. quibus apes id est sancte persone suarum mentium aluearia limunt. atq amaritudine fletuum contra hostium suggerentium dulcia maligna temptamenta defendunt. Item apes gerule quando ventum timent volant iuxta terram. ut onuste cito redeant. ne flatu impediuntur aliquo. et aliquando lapillis se onerant. ut a vento moueri non valeant. Similiter ille persone que actiue vite pondera siue labores portant. si ventum vane glorie metuunt. vel ventum id est conatum alicuius impedientis. debent iuxta terram volare. id est humiliter et latenter facere quod intendunt. Item onerare se lapillis id est sanctorum humilibus exemplis et cautelis. ut illorum firmati possint a ventis temptationum minime moueantur. ¶ Tercio apes representant bonos viros propter sociale vitam. Diligunt enim toti viri se pro comune et sociale vitam. et fugiunt singularitates. quod quidem inuenit in apibus. quia apes secum dum **Amb.** vnam eodem eligunt mansionem. vnius porte clauduntur limine. communis labor est omnibus. communis cibus. commune opus. communis usus. communis fructus. et communis volatus. Et talis communitas maxime coepetit claustra libere et regularibus aggregatione virtutibus. scilicet non se a communibus obsequiis vel opibus subtrahere. siue quantum ad locum. siue quantum ad cibum. siue quantum ad labores. vel quo ad obsequia

caritatis et opera humilitatis. siue quantum ad ad usum vel sociale conuictum. siue quantum ad uolatum. i. promptum vel uelocem obedientie motum.

Capitulum. xij.

Quoniam diuine laudis et ecclesiastici officij si cuius deuotione cordis et metis attentione fidantur delectant etiam angelos. sicut cantus et armonie hominum dicuntur delectare delphinos. Dicit enim **Psido**. quod delphini uoces hominum sequuntur et ad uocem symphonie congregati conueniunt et in armonia plurimum delectantur. Sic etiam angelus facit de canticis et armonijs deuote deum laudantem. non quidem ratione uocis. sed ratione deuotionis. propter quod dicit in **Ps**. Preueniunt principes conuicti psallentibus. quod beatus **Hier.** de angelis exponit. Unde etiam **Basilus** dicit in exameron. quod psalmodia demones fugat. et angelos in adiutorium salutis inuitat. Item cantica diuine laudis ualent ad subleuandum te dium uite presentis. et etiam ad alleuandum laborem plixie temptationis. quod patet exemplo lucinie. Nam lucinia sicut dicit **Ambrosius** in libro exameron. dum oua sua peruigili custodia fouet. longe noctis labore cantilene suauitate subleuat. Ille namque ad modum lucinie peruigili custodia oua fouet. qui bona in modo metis concepta imple ope cum cautela et sollicitudine studet. si quasi labor longe noctis plixitas et te dium est temptationis insurgentis. vel laboriosa prologatio incolatus uite presentis. de qua **Ps**. coquebatur dicens. Ne michi quia incolatus meus prologatus est. sed hunc laborem lucinie cantile

ne suauitas subleuat. quia metes vel temptationis vel presentis exilij tedio fatigata diuine laudis deuotio recreat. Unde idem **Basilus** dicit de cantu psalmodie quod est factum in nocturnis terroribus. et diurnorum requies laborum. tutela pueris. iuuenibus ornamentum. solamen senibus. mulieribus aptissimum. deorum. desertas habitac facit. et sobrietatem docet. incipientibus primum efficitur elementum. proficientes nutrimentum. perfectis stabile firmamentum.

Capitulum. xij.

Carnales homines sunt uolantibus similes. Nam uolantur cum sit immundus et sedus. de facili pro cadauere terram petit. et cum descendit non de facili inde surgit. sed uix sursum ascendit. ut **Hieronimus** dicit et addit. quod in alto uolans cadauer in infimo conspicit. et pro amore cadaueris sublimitatem actus derelinquit. et ad infima se submittit. et quando se erigit contra uentum alas percutit. et sic uenti ammiculo plus quam robore proprio ab infimis in aerem se extollit. Sic quoque carnales homines cum sint immundi in cogitationibus. et se in affectionibus de facili pro cadauere terram petunt. quia pro carnis delectatione ad turpia et immunda opera facilliter descendunt. et postquam talibus operibus se delectant. non facilliter ab eis recedunt. et uix sursum uel per desiderium surgunt. Et si etiam homo carnalis sit in culmine dignitatis. nichilominus miserabile cadauer in infimo conspicit. quia si licet ad carnalia opera cogitanda uel facienda et cor suum inclinat

et oculos conuertit. a sue dignita-
tis altitudinem relinquens. .i. non
attendens in turpia et infima ru-
it. Vnde Psalimista dicit Cum ho-
mo in honore esset non intellexit.
comparatus est iumentis insipienti-
bus et similis factus est illis. Con-
tingit tamen quandoq; q; talis eti-
am postq; cecidit a spūs scti ven-
to. .i. interno spiraculo excitat. si
ad ventum ipsum. .i. spiritus scti
instinctum ala mentis et ala opis
se per penitentiam percutit. q; ita
rum se in altum eleuat et surgit.
sed plus auxilio venti. .i. gratia spi-
ritus sancti q; ex suo proprio me-
rito vel labore. Item carnis cura
quanto plus crescit in homine. tā-
to magis ad bona opera animam
tardam reddit. qd quidem in vul-
turib; apparet. quia vultur prop-
ter multitudinem carnis tardis
volatibus pergit. sic miserum cor-
pus quod corumpitur aggrauat
humanam animam. Ex ipsa enim
assidua corruptibilitate carnis a-
nima nostra compellitur insistere
curis carnis. et sic ex corruptione
grauata et curarum multiplicita-
te detenta. ad virtuosa et spiritu-
alia opera redditur valde pigra.
Item carnales differunt a spiritu-
alib; sic pisces marini a fluuiialib;
Nam pisces i mari nascetes squa-
mas habent duras et grossas pp-
ter aque false siccitatem. e contra
autem fluuiales pisces squamas
habent subtiles a spissas a molles
Quasi autem squame in corpore
pisces sunt que tunc nascuntur
in mente hominis. ¶ Circa igitur
spiritualia et diuina in hoc carna-
les a spiritualibus differunt. quia
carnales quicq; habent mentes id-
mentis considerationes duras ad

percipiendum spiritualia secundum
illud Aposto. .i. Cor. 11. Animalis ho-
mo non percipit ea que sunt spiri-
tus dei. ¶ Item grossas ad in-
telligendum. Vnde carnalibus
adhuc discipulis dñs dixit Mat. 23.
Ad huc vos sine intellectu estis
S; spirituales viri habent mentes
molles id est habiles ad percipien-
dum. subtiles ad intelligendum.
et spissas. .i. frequentes considera-
tiones diuinorum. Item carnis
lasciua assimilatur iūdini q; e auis
vaga. clamosa. a picturata. sic car-
nales et lasciuie mulieres sūt vage
in distrurrendo et in circumspecien-
do. sūt clamose in cantando vl
routendendo. sūt etiā se picturari-
tes cōponēdo et or nādō Pro. 27.
Garrula et vaga.

Capitulum .xiiij.

Cogitationes terrene faciūt
icidere aīam in laqueum
dyaboli Nam aues ad escā
descēdentes et circa terrā volantes
citius capiūt q; ille que in alto vo-
lāt. Sic homines per carnales et ter-
renas cogitationes citius capiūtur
a dyabolo q; per celestes Pro. 11.
Frustra iacitur rete ante oculos
pomat orū Glosa Laqueos dyabo-
li facile euadit i terris. qui oculos
semper habet in celis. Item cogi-
tationes immunde habundant in
cordib; peccōrū. s; nō in cordibus
iustorum. Sicut enim maior multi-
tudo muscarum solet residere sup-
scabiosum q; sup; sanum. ita co-
gitationes immunde magis sup-
peccatores q; sup; iustos. ¶ Itē
cogitationibus immundis maxie
infestantur homines deuoti. Nā vn-
ctū locū inuadunt musce et inqui-
nant. Sic de moēs illos quos vidēt

habere gratia; mituntur iniquita-
re prauis cogitationib; • Ecc̄s. x.
Musce morientes. id est cogitatio-
nes immunde perdunt suauitate;
vngētī. id est meritum bonorum o-
perum. siue deuotionem orationis.
Item apes super flores resident. et
inde attrahunt mel. Sic iusti de ec-
cl̄is bonis cogitat et inde attrahūt
dulcedinē. **S**ed musce loca immū-
da frequētant deturpāt. et sic im-
mūde cogitationes hoīes peccōres.

Capitulum xv.

Qoniugn honestatem que-
rere et seruare docet exē-
pla auūz. **I**nter omnia
enim animalia volucres i genera-
tionis ordine sequūtur maxime ho-
nestatem. **N**am mares cum sollici-
tudine feminas querunt. inuētas
diligunt. pro ipsis pugnant et pe-
riculis se exponunt. et eis cōiuga-
li quasi tantū federe se cōiungūt.
et fetus ab ipsis procreatos solū
modo pasunt. **E**x quibus quidē
colligitur q̄ circa coniugalem sta-
tuz nos aues quinq; modis inste-
unt **P**rimo enim exemplo auūm
debent viri qui vxorari volunt fe-
minas bonas sollicite querere in
vxores. quia scriptum est Proū.
xviii. **B**eatus est qui inuenit mu-
lierem bonam. quam scilicet cum
quis vult inuenire debet eam que-
re nō sicut lasciu; et van; qui nō
q̄rit in vxore n̄ pulchritudinē. **E**st
em pulchritudo i muliere si sit sine
prudētia et bonitate pl; contemp-
nēnda q̄ appetenda. **Q**uia vt di-
citur Pro. x. **C**ircul; aureus i na-
rib; suis mulier pulchra et fatua.
et ideo i hominib; quū vtrūq; sit
onerosū sc; plehā seruare. et t̄p̄
habere. tamē magis ē tolēabile ē
p̄ h̄re q̄ plehā seruare **P**az sicut

dixit aureolus Philosoph; • **P**ul-
chra cito adamatur. turpis facile
contempnitur **D**ifficile ē custodiē
quā omnes amāt. molestuz ē pos-
sidere quā nemo dignatur habere.
Miori tamē miseria deformis ha-
betur. q̄ formosa seruetur. **I**te
qui vult inuenire bonā. debet eaz
querere non sicut auar; qui non q̄-
rit nisi diuitias in vxore. **Q**uāuis
dicat thoiphraastus. q̄ pauperem
vxorem alere difficile ē. diuitem
vero ferre est tormētū. **T**amē **Sa-**
lomon dicit q̄ melius ē ducere vx-
orem pauperem et pacificam. q̄ di-
uitem et litigiosam Pro. xxi. **M**eli-
us est sedere in āgulo domatis. q̄
cum muliere litigiosa et i domo co-
muni **V**nde etiam Crisost. dicit su-
per Matheū. **T**u iuuenis quando
vxorem ducere vis. noli querere
diuitem sed bene morigeratā. qz
boni mores diuitias sep̄ acquirūt
diuitie autem bonos mores nūq̄
fecerunt. gloriosior ē paupertas fi-
delium q̄ diuitie peccatorum. **V**n-
de cum interrogasset quidam the-
mistidē Philosophum **C**uinam fi-
liam suaz daret in vxorez. an pau-
peri sed scientia et moribus ornato.
an locupletī parum probato. **R**e-
spondit. malo hominem indigen-
tē pecunia q̄ pecuniam habentē
indigētē mare. **D**eb; igitur qui
bonam vxorez cupit inuenire que-
rete eam sicut prudens et discret;
sc; attendēdo ad mulieris bonita-
tem Ecc̄i. xxvi. **M**ulieris bone bea-
tus vir. nō dixit mulieris pulchre
vl diuitis. s; bone **I**te attendēdo ad
mulieris prudētia et discretioēz Pro-
uer. xix. **D**om; et diuitie dāt a pa-
rētib;. a dño autē pprie vxor ptu-
dens. **I**te attendēdo ad mulieris
progeniez. Dicit Crisostim; super

et addit q̄ ex tali coitu malus fetor sentitur. In quo videlicet exemplo ostenditur vicium contra naturam expliciti de causa detestabile. Primum propter infructuositatem. q̄ non est ad generationem. Vñ in p̄dicib⁹ ex tali coitu non generantur ova pullificancia. Secundo propter infacilitatem. q̄ facit ova plena v̄to. Ventus em̄ licet repleat. nō tamē reficiēdo satiat. Sic i huiusmodi operibus licet quis suū malum de se deū impleat. tamē nō satiat. Tertio propter fetoris foeditatem. q̄ ponit malū fetorē infamie v̄l mali exempli. **¶** Item aues in ope generationis obseruat̄ t̄p̄is congruitatē. sc̄z t̄pus veris. i quo ostenditur q̄ nō omni t̄pore est vacandū operi coniugali. Nam in dieb⁹ sacris. vel ieiuniorū h̄mōi nō ē vacandū amplexibus. **¶** Ec̄s. iij. T̄p⁹ āplexā dia t̄pus longe fieri ab amplexibus. **¶** Item aues t̄p̄e generationis nutrit̄ a v̄cib⁹ ad amorē mutuū se iuitant. ex quo ostenditur coniugale debitū persoluēdum eē v̄xori siue v̄ce. siue nutu petēti. **¶** Item aues pullificant et pullos generatos educant. q̄ tenētur parētēs filios alere naturales. et si nō forte secundum rigorez iuris ciuil̄ vel politici tamē ex iure naturali. **¶** Item aues vsq; ad iteratū generationis t̄pus sibi n̄ appinquāt. q̄ sc̄licet post impregnationē quousq; p̄p̄erit mulier abstīnēdum est ab v̄xore. **¶** Quinto docent aues fetus educare. q̄ fet⁹ ab ipsis p̄creatos tantūmodo pasūt cōmuniter. in quo ostenditur per iaculum adulterij. precipue ex parte mulieris. q̄ mulier ex adulterio occulto generans statuit viro suo filios non suos. et facit euz alē nō genitos a se

de quo sic de furto ad restitutiōnes tenetur. **¶** Item coniugij honestatē seruare ricōmaruz exempla nōs docent. in quibus viuente femina nunq̄ masculus causa coitus cui alia se associat. sed siue femine quoad m̄dum et prolem seruat fidem. sed si in femina ad ulterij concubitum persequerit. v̄ltra cum ea non habitat. immo ipsa si potest trāserberat a necat sicut dicit Aristoteles. **¶** Item mas feminā alias q̄ in m̄do non calcat. ex quo exemplo coniuges aperte monentur fidem t̄p̄i diligenter obseruare. adulteros concubitus horrē et euitare. et carnalis operis debitum cum q̄dā honestate p̄stare.

Capitulum. xvii

Qontemplatiua vita et alia per abstīnētia signatur in illis piscibus seu natantibus quorum esus concessus est in lege moysi dicitur em̄z **Leuit. xi.** Omne q̄d habet penulas et squamas tā in mari q̄ etiā in fluminibus et stagnis comedetis. Quid quid autē penulas a squamas nō habet eorum que in aquis mouentur a viuūt abhominabile v̄b̄ excreandumq; erit. Ad litteraz h̄mōi natantia sc̄licet anguille et similia prohibita sūt iudeis propter excessū humiditatis. et pisces alij cōcelsi sunt tanq̄ sicciorez. sed moralis causa siue figuralis fuit. q̄ per penulas signatur vita subtilis vel contemplatio. per squamas autem signatur vita aspera. quorum v̄trūq; necessarium est ad mundiciam spiritalium. **¶** Item contemplatiui viri similes sūt auibus modulatib⁹ q̄ filuas amat. i arborib⁹ et fructibus modificat. dulcē modulāt

et cantāt. sup̄ dua sollicitē cubāt. et pullos diligenter educant. et tales sunt philomene merule et cōsimiles. Sic p̄fecti et contemplatiui viri loca solitaria diligūt. modū mentis et contemplationis quietē in frute etis et in arborū ramis. id est humilium et piorum exemplis. et in magnorum sanctorum actibus et vestigijs ponūt. diuinas laudes dulciter. vel vocē. vel salteꝝ corde cottidie modulant et concinūt. sancta quoq; desideria mentis cum calore deuotionis fouendo vsq; ad complementum operis perducūt. quasi super oua cubantes et ea sūo calore fouentes vsq; ad pulloꝝ natiuitatem persistunt. Sed tunc q̄ si pullos diligenter emittunt. cū cepta bona non deserunt. sed ea a grauētib; modis quasi nutriendes et alentes ad debitam p̄fectioēꝝ perducunt. ¶ Item contemplatio hominis in carne uiuentis non potest eē diuturna p̄pter grauedinē corporis. Est enim homo mortalis aui pernicii similis. que sc̄z est m̄te carnis et pauce p̄mositatis. et ideo pauci volatus. Nā in volādo parum a terra se erigit. et statim post paululum terram petit. Similiter quia homo habet in vita ista multum de corporis grauitate et inbecillitate. et parum de p̄mositate. id est de virtutum spiritualium leuitate. et si aliquādo a terrenis ad celestia capiēda per contemplationis volatū surgere nititur. corruptibilis tamē carnis pōdere vel infirmitate grauatus post modicū ad inferiora reuertit. Vñ dicit Sapie. ix. Corp; qd̄ corrumpitur aggrauat animā. et deprimit frenā inhabitatio sensum multa cogitātē. Itē contēplatio diuinorū tēp.

rationū impulsus fugat. et seuiētis seculi p̄cellas sedat. qd̄ patet alcionis exēplo. Alcio em̄ vt dicit Ambrō. auis maritima ē. q̄si in medio hyemis quādo magis sc̄z mare ventorū ac fluctuū tēpestatibus seuit. dua sua in littore maris et arena facit. et ibidē vsus mare respiciēs p̄ sex dies super ea iacobādo p̄sistit. post quos nascūt pulli. q̄b; natis ad eos nutriendos alios septē dies adiūgit. et p̄ ones hos. xiiij. dies mare trāquillū p̄manet et securū. Vñ de industria naute hos. xiiij. dies seremitatis ad nauigādū obseruant. et eos alcionidas vocāt. vt dicit Ambrō. Si ē ergo tāta virtus auicula vt siue contemplationis intuitu mare seuiēs trāquillū efficiat. quāto magis si rationalis anima ad imaginem dei facta ad eternum ac immutabile bonum interiores oculos cōtemplando. vel orādo direxerit. mare siue cordis fluctuantis. sine mundi seuiētis t̄nquillum protinus atq; pacatum habebit. Job. viij. Tu quoq; si diluculo cōsurrexeris ad deum. et omnipotētem fueris deprecatus. statim quoq; euigilabit ad te. et pacatum reddit habitaculū iustitię tue. Docet et nos hec auicula vt propter persecutiones vel temptatiōes insurgentes neq; bona timeam; aggredi. nec etiā vsq; ad p̄fectū ea negligamus prosequi. Non em̄ auis hec quia mare procellosum viderat. aut se ponere ad oua cubādū in littore metuit. aut etiā vsq; ad debitam pulloꝝ nutrīdionem recedit.

¶ Capitulum. xvij.

Quoniam continentia castimonie cōfert ad longitudinem vite. Quod in vulturibus

patet. quod dicunt contubitu nullo commisceri sine omni concubitu pullos generari. et centum annis vivere ut dicitur **ps.** Ex quo colligitur. quod diutius viuunt qui a carnalis operis resolutionibus se abstinent. Nam secundum **Ph.** animalia que sunt multi coitus ut passeris et huiusmodi sunt breuioris vite. **Vnde nota.** quod luxuria minorat vitam corporalem. de honestat vitam civilem. et necat vitam spirituale. propter primum dicitur **Luce. xv.** de iuvene prodigo et lasciuo. quod dissipauit substantiam suam. non tantum personale. sed etiam temporale uiuendo luxuriose. Est enim in actu luxurie euacuatio humorum. et exspiratio calidi. in quibus duobus vita conseruatur. Et ideo ex frequentatione actus uenerij. vigor et vita corporis eneruiatur. **Vnde Hugo de sancto victore.** Luxuria inquit est imoderata carnis petulantia. dulce venenum. importuna lues. perniciosa potio. que humanum corpus debilitat. et uirilium animi robur eneruat. Et **Innocentius** dicit de uilitate conditionis humane. O inquit extrema libidinis turpitudine que non solum mentem effeminat. sed corpus eneruat. et non solum fedat animam. sed fedat personam. Omne namque peccatum quodcumque fecerit homo extra corpus suum est. qui autem fornicatur in corpus suum peccat. semper illam procedunt ardor et petulantia. semper comitantur fetor et immundicia. semper sequuntur dolor et penitentia. Item luxuria de honestat vitam civilem. que tollit homini gloriam. inferens ignominiam et infamiam. **Vnde dicitur de luxuriosis. Psal. xxxij.** De eorum ueribus eorum ascendet fetor. scilicet

infamie. **Vnde Valerius dicit in libro. ix.** de uicijs carnalibus. **Proques** Quid iquid hinc uicij fedius. que etiam dampnosius. quibus uirtus atteritur. uictorie relanguescunt sopita gloria in infamiam conuertitur. animi et corporis uires expugnantur. adeo ut nescias an ab hostibus. an ab illis capi perniciosius habendum sit. Item luxuria perimit vitam spiritualem. **Ro. viij.** Si secundum carnem uixeritis moriemini. **Ihero. ix.** Qui luxuriatur uiuens mortuus est. Etiam ferreas metes libido domat. que maiorem in uirginibus patitur fame. dum dulcibus putant esse quod nesciunt. Et conuerso autem castitas siue continentia dies uite multiplicat. **Job. xxix.** Quasi palma multiplicato dies meos. Per palmam intellige uictoriam carnis. que per continentiam habetur. Item vitam civilem exornat et nobilitat. **Vnde Ciprianus de. xij.** abusionibus. Pudicitia inquit est ornamentum nobilium. exaltatio humilium. nobilitas ignobilium. pulchritudo uilium. solamen merentium. augmentum omnis pulchritudinis. decus religionis. minoratio inimicis. multiplicatio meritorum. creatoris omnium dei amica. Item corroborat et conseruat vitam spirituales. **Roma. viij.** Si spiritu facta carnis mortificaueritis. uiuatis.

Capitulum. xvij.

Qonuersio non est differenda. Nam auis uide licet que uidet arcum tensum et sagittam paratam non differat auolare. Sed sicut sagitta parata est aue percutere si steterit. sic deus nolentem conuerti. **Psal. li.** Nisi conuerteris fueris gladium suum vibrabit

aurum suum tetendit ac. Sed multi faciunt sicut avis stulta que cum differt auolare percutitur. Sic multi dum differunt auolare et ponunt conuerti subito moriuntur. **Psalm.** xxx. Subito dum non speratur remet contritio eius. **Eccl.** v. Ne tardes conuerti ad dñm. et ne differas de die in diem. subito enim reuertit ira illius a te. **Ambrosius** dicit. Autum tibi offeram. nō michi dicis cōremiaz sed iā exigis. nemo diffret. nemo excusat. redemptio anime p̄mittitur et nemo festinat. Et nota q̄ peccator quando non conuertitur quanto magis expectatur. tāto grauius iudicatur. **Vnde** **Valerius maximus** in libro p̄mo dicit q̄ lento gradu ad vindictam ira diuina p̄cedit. tarditatēq̄ sup̄plicij grauitate pensat.

Capitulū. xix.

Quod hominis prius est inuandū et deuotum orationū odoribus imbuendū. q̄ intra sui thalamum possit suscipere deū. Cuius exemplū apparet in piscibus. Nam piscis in odoriferis naturaliter delectat. Dicitur enim. **nn.** libro de animalibus. q̄ q̄dam genera piscium odorant et audiunt. iō ad noua vasa tibi? q̄ ad antiq̄ piscis accedit. ymo ubi fuerit nouū raro accedit ad vasculū antiquū. Sic deus cordis humani vasculū non ingreditur. quod nō prius nouum per penitentie inuouationem efficitur. **Vñ** **Ps.** petijt hanc nouitatem dicens. Cor mundum crea in me deus. et spiritum rectū inuoua in visceribus meis. nec etiam in cordis hospicio deus delectabiliter habitat de quo non odor fuit. Si quis deuote orationis exspirat. Si quidē fiale plene odorem fuit.

orationes sanctoꝝ Apoc. vi

Capitulum. xx.

Qrudeles homines et raptores comuiter moriuntur famelici et mendici. Sunt enim vulturibus similes qui exercitū sequuntur vt de cadaueribus et equorum et hominum facientur. Et ideo dicuntur aliquo nature se su presentire bellum. et signū futuri belli p̄existere quādo cōstat eos circa exercitum conuenire. Cū autem senescit vultur elongatur eius rostrum superius et cicutatus in fine et moritur tandem fame. Sic hoīes rapaces qui vt lucrent et rapiant diligunt guerras sicut faciunt stipendarij milites et quidam tirā potētes. licet forte i uuentute vel aliquo tpe lucrentur et habundent. in senectute tamen vel aduersitate seu infirmitate cum rapere non possunt. dum rostrum. et oris sui victus necessitas crescit et lucrum deficit ad paupertatem et mendicitatem deueniunt et fame moriuntur. **Job. nn.** Tigris p̄nt. i. raptor eo q̄ nō haberet predam. Item crudelēs debiliū hominum sanguinem sitiētes incidunt frequenter ipsi in manus maiorū et potentiorum. **Vnde** tales assimulantur culicibus. qui dum aliorū sanguinem sitiētes fugere volūt. in rostra p̄uolūt incidunt que ipsos occidunt et comedunt. Talibus ergo similes sunt. quia dum minores occidere querunt vel expoliare. ipsi maiorum preda vel occisionis victima fiunt. Cuius exemplū manifestius in libro **Vester** habetur sicut de **Aman**. qui dum p̄ **Mardochei** emulationē iudeos crucifigē voluit. ipse a rege assuero i patibulo ē suspēs. **Vest. nn.** v. a vi

Capitulum. xxi.

Quoties et presumptiosi p[ro]secutores oculis assimilantur. Nam culex q[ui] est i[n] d[e] q[ui]d emites lucipeta est. q[ui] lumē candele vel lucerne libenter videt. Sed du[m] in lumen minus caute irruit seipsam comburit. Similiter qui diligunt lumen diuine vel humane scientie. interdum nimis curiose vel presumptuose persecutari. eo dum in ipsum lumē impingunt per alius erroris. veletationis i[n] cursum quasi seipsos occidunt. **Vñ de Pro. xxv.** dicitur. q[ui] scrutator est maiestatis opprimetur a gloria. Et ideo sicut dicit **Gre. nazarenus.** Scientie desiderium et inq[ui]sitiō questionū nisi timor dei precesserit. effrenatos animos in p[re]ceptis ducit. **Vbi** vero timor dei est ibi obseruatio mandatorum. ibi carnis expurgatio. que se velut densa q[ui]dam et obscurior nubes aie obiciens a fidere eam diuini radij lumina non limit.

Capitulum. xxij.

Dyaabolus assimilatur bubo. **Primo** quidem. q[ui]a bubo stercoreibus pascitur. Sic delectatur dyabolus in imundiens peccatō. **Tren. iij.** Qui voluptabatur in crocīs s[ed] demones. anteq[uam] caderent aplexati sunt stercorea. i. imunda peccatō. in quibus nūc delectant. **¶** **Secundo** quia bubo ad tēpla de nocte vadit vt lampadarū oleo facietur. **Templa** enim dei dicuntur qui libet sancti viri. quorū s[ed] lampades sunt eorundem factōrū mentes. que plene sunt oleo gr[ati]e et leticie spiritualis. ab hmōi oleo nocte. i. latenter et occulte san-

ctōrum mentes dyabolus fatagit vacuare. s[ed] vt adueniente sponso nō habeant oleū seū in lāpārib[us]. et sic ab eterm[is] regis nuptijs excludantur. sicut accidit v[er]gimb[us] fatuis. **Mat. xxv.** **¶** **Tercio** quia bubo ab auibus oditur. et ab eis deplumatur. **¶** Volant enim circa ipsū de die a eū deplumāt. **¶** Sic dyabol[us] odit a sanctis tanq[uam] aduersarius. que a ues. i. sancti viri et prudētes de die deplumant. quād[am] eius machinatio[n]es malignas clar[is] agnoscētes eas detegunt et reuelant. **¶** Vel q[ui] plume ei adherentes sunt eius imitatorēs. quos scī viri deplumāt. dū tales ad p[ro]p[ri]as reuocant. **¶** **Quarto** q[ui] bubo pugnat cū monedula. que ē auis coruini g[en]eris. **¶** Nā illa de die destruit oua bubonis. et bubo de nocte comedit oua eius. Est ergo auis velut monedula humil[is] penitentiā. et oua dici p[oss]unt laboriosa penitentiā opa. Sed velut oua bubonis sunt peccatō. ad q[ui] oua induxit demon. **¶** Monedula ergo de die destruit oua bubonis. quia huil[is] p[ro]p[ri]a illucescente die gr[ati]e destruit peccatō que penitens ex demonis suggestione commisit. **¶** **Ecōtra** de nocte destruit bubo oua monedule. quia irruente peccati tenebra destruit ipse dyabolus omnia penitentiā opera. **¶** **Item** dyabolus assimilatur nocticoraci. que scilicet est auis q[ui] lucem fugit. tenebras diligit. solē sustinere nō potest. sepulchra mortuorum inhabitat. in locis ruinosis edificat. oua columbarum deuorat. a cum eis pugnat. de die q[ui] si ceca est. de nocte acute videt. **¶** Nā splendor solis eius visum hebetat. **¶** Sic dyabol[us] fugit lucem gr[ati]e. diligit tenebras culpe. nequit sustinere solem iusticie id ē cristus. **¶** **Vnde**

dicebant ei de ones **Lu. iij.** Quis nobis et tibi ihesu? ac. Vel neq̄t etiam sustinere solem .i. bonum clac̄ incedentem et viuentem. sepulera mortuorum. .i. fetida et carnalibus desiderijs plena corda peccatorum inhabitat. **Item** in locis ruinosis .i. in eis qui temptationibus statim consentiunt et ad cadendum in peccatu in habiles sūt et prom̄ modifacat. contra columbas. .i. simplices pugnat. et oua eorum. idest opa libenter dissipando deuorat. circa bona est acutus. in malis acutus. Splendor auteq̄ doctrine cristi ei⁹ visu hebetat. quia subtilitatis eius maliciam totaliter adnullat. et id dicit **Petrus.** Cui resistite fortes in fide. .i. **Pe. v.** et **Eccl. xliij.** Refulgens radijs suis obcecat oculos. **Item** dyabolus assimilat̄ pauoni. Pauo enim habet caput serpentinum sed cristatum. incessum occultum. collum modicum. pect⁹ erectum et saphitinum. et caudā oculatam. **Sic** dyabolus caput. .i. sue temptationis p̄cipium habet ad modū serpentis. quia serpens ubi caput imittit postea totus illabitur. ut dicit **Iheronim⁹.** quia ubi p̄cipium temptationis eius recipitur. difficulter in processu repellitur. sed habet in capite cristā. inq̄tum in principio pretendit alii cuius boni apparentiam. Non enim posset malum imittere nisi sub alii cuius boni specie. quia nullus itē dens ad maluz operatur. habet etiam latentem incessum. quia occulte trahit hominem ad interitū. collum etiam habet curuū. quia si capit hominem cito deglutit ipsū. quia cito facit homines qui ei consentit ruere in peccatorum profunditatem. pectus. .i. appetitū habet

erectum scilicet superbiam quē se per excelsa appetit. Habet etiam caudam oculatam. quia precipue ad finem respicit ut ibidem hominem decipere possit. **Gene. iij.** Tu insidiaberis calcaneo eius. .i. fini. **Capitulum xxij.**

Diligentibus feruentē deum nō obfunt se o potius profunt quecumq̄ aduersa. Unde assimulantur passeribus. de quibus dominus mentionem fecit **Mathe. x.** Multis inq̄t passeribus meliores estis vos. Nam passerēs calidissime sunt nature. et semina venenosa iusquam sine lesione comedunt. Quasi enim calidissimi passerēs sunt deum feruētē amātes. a quibus etiam venenosa semina iusquam. .i. aduersa et periculosa mala mūdi sine alicuius lesioe piculi patienter suscipiunt. ymo tāta est diuine dilectiois virtus. ut hominibus conuertat in bonum etiam peccati virus. **Roman. viij.** Diligentib⁹ deū oia coopāt in bonū. Omnia dicit. quia prospera et aduersa. prospera ad usum. aduersa ad exercitium. vel omnia scilicet bona et mala. et nō tantuz mala pene sed et culpe. dum scilicet ex eis huiliores et cautiores atq̄ sollicitiores re surgunt. **Capitulum xxiii.**

Doctima sanctorū predicatorū eripit hoies a deceptiomb⁹ demonū. Legit enim q̄ cēbrū galli in potu sūptū valet contra morsus serpentū. q̄ demit eorum venenū. Per gallū predicator intelligit. ut super illud **Job. xxxv. ij.** Quis dedit gallo itelligētā. **Cre. testat.** In crebri autē ptib⁹ p̄cipue radicata ē sensitue cognitionis virtus. Est itaq̄ velut cēbrum galli sēsus p̄dicatoris scī q̄ dū p̄ doctrine potuz

ab audientibus capitur. serpentis
 morbus seu venenum fugatur. q̄a
 antiqui hostis deceptio de tegitur a
 vitatur. Item gallus representat
 sanctorum predicatorum doctrinā
 etiam in cantu tripliciter. **P**rimo
 ppter discretionem t̄pis. Nam gal
 lus prius horam noctis discermit.
 et postea vocem excitationis emit
 tit. Quia scilicet predicator sanctus
 in suis auditoribus. scilicet in tene
 brosis peccatoribus prius qualita
 tem vite considerat. et tunc demū
 ad erudiendū congruam vocē for
 mat. Non enim vna eademq̄ cune
 tis exhortatio congruit. quia nec
 cunctos par morum qualitas con
 stringit. Sepe autem alijs obfunt
 que alijs profunt. Nam plerunq̄
 herbe quedam animalia reficiunt.
 alia occidunt. Leuis sibilus equos
 mitigat et catulos instigat. Et me
 dicamentum quod hunc morbum
 minuit alteri vires iungit. Et pa
 nis qui vitam fortū roborat. puu
 lorum necat. pro qualitate igitur
 audientū formari debet sermo do
 ctorum. **¶ Cre. dicit. ¶** Secundo
 ppter variationem vocis. qz gal
 lus ut dicit **Cre.** in profundioribz
 horis noctis valentiores et profun
 diores educere cantus solz. sed cir
 ca matutinum tempus leuiiores et
 mitiores format vocēs. Sic p̄dica
 tor sapiens quando loquitur pe
 catoribus p̄fundatis et obscuratis
 in tenebris peccatorū loquitur ter
 ribilius et austerius. aut de d̄mis
 iudicis. aut de moris angustis.
 aut de inferni supplicis. Sed quā
 do loquitur illis qui iam illuminā
 tur a deo. et sunt de i gratie cōiuncti.
 loquitur lenius et subtilius et dul
 cius. scilicet aut de d̄mis miseratio
 nibus. aut de intermis cōsolatiōi

bus. aut de eternis retributiōibz
 et similibus. **¶** Tercio ppter pai
 sionez lateris. qz gallus cum se ad
 rantandū p̄parat. prius alas ex
 cutit et latera sua feriēs se vigilād
 orem reddit. Sic predicatores san
 cti cuz alios verbis sancte exhorta
 tiōnis monent. p̄ exercitēt se in
 scis actionibz ne i semetipsis torpē
 tes opere. alios excitent vocē. sed
 ante se per s̄blimia facta excutiūt.
 et tunc ad bene agendum alios
 sollicitiores reddūt. prius cogita
 tiōnū z alis semetiplos feriunt. qz
 quicquid in se inutiliter torpet sol
 licita inuestigatione deprendunt.
 districta animaduersione corrigūt
 Prius igitur alis instant q̄ cātus
 emittant. quia anteq̄ verba sancte
 exhortatiōnis p̄ferant. omne quod
 locuturi sunt operibus clamāt. Et
 sic patet qz sicut gallus alas excu
 tit seip̄m p̄cutit. et vocē emittit. Sic
 p̄dicator sanctus se excutit a mal.
 se p̄cutit. i. sollicitat in bonis. et po
 stea vocē emittit. scilicet p̄dicando a
 līs. Ergo ex p̄dictis oibus habes
 m̄. rōnes quibz p̄dicator sanctus
 assilat gallo. scz ppter vigorez me
 dicam̄is. p̄p̄ discretionē t̄pis. p̄p̄
 variationē vocis. et ppter pausio
 nē corporis. **¶ Capitulū. xxv.**

A Lemosinas pauperibz sal
 tēz de superfluis facere do
 cet exempluz aquile. que
 ut dicit Plinius tante liberalita
 tis extitit. qz p̄cedam nisi mimis sit
 famelica sola non comedit. sed a
 uibz eā sequētibz q̄si omunem ex
 p̄mit sua c̄cepta primitus porciōe
 Vnde eā semper aues alie insequū
 tur. et partem de p̄ceda sua sibi p̄
 stolantur dari. Vultur vero econ
 uerso ea que rapit solus comedit.
 Et igitur detestabilis est auarus.

qui cibum quem habūdantes ha-
bet comedere vult solus. Quo cō-
tra beat⁹ Job dicit. Si comedis buc-
cellam meam solus. et nō comedit
pupillus ex ea Job xxxv. Saltem
enim miserabilis homo postq̄ satu-
ratus est cibo. esurientes paupes
pascere deberet de reliquo. Vnde
Luc. i. x. dicitur Quod superē da-
te elemosinam. et ad hęc precipue
tenentur clerici quibus bona eccle-
siastica cōmissa sunt nō ad aburē-
dum pro suis consanguineis. sed
potius ad fidelit dispēsandum. sicut
illud. i. **Corinthiorum. ix.** Dispēsa-
tio michi tradita est. et ideo de eis
dicit **Cesarus** i admonitione. q̄a
non solum de cime nō sunt nostre
sed ad ecclesias deputate. verum
quidquid amplius q̄ nobis opus
est a deo accipimus. pauperibus e-
rogare debemus. Et si quod eis de-
putat⁹ est nostris cupiditibus
vel vanitatibus reseruamus. quāci-
pauperes in locis vbi nos sumus
fame vel nuditate mortui fuerint.
nouerimus nos rationē de anima-
bus illorum in die iudicij redditu-
ros. Sed nota q̄ non semper pec-
cat mortaliter qui non dat paupe-
ribus quod superfluum habet. sed
quā necessitas imiet. Quādo autē
sit talis necessitas que obliget ad
peccatum mortale. non posset ratio-
ne de terminari sed cōmittitur pru-
dentie vel fidei dispēlatoris. Vñ si bo-
na fide det quādo sibi videt expe-
dire immunis ē a peccato. alioq̄n
mortaliter peccat.

Capitulū xxvi

Escalat aliquādo dyabol⁹
hominem vt in altitudine
dignitatis frangat quem
in humilitate superare nō potuit.
Cornicula enim quando nō potest

frāgere nuccē in altū portat vt for-
tius cadat et frangatur. et simile
facit aquila de testudine. Vñ hoc
modo occisus fuit **Echilus** poeta si-
cut narrat **Valerius**. quia dum se-
deret sub diuo capite discoopto. a
quila in alto testudine ferens can-
dore capitis eius decepta. q̄ credi-
dit q̄ esset lapis quidā. tādē sup-
spum testudinem directo dyame-
tro cadere vt frangeretur pmisit.
et sic dū testudinem frangere volu-
it. cerebrū illius contuit. Sicut er-
go aquila testudine. vel cornix nu-
ccē. sic dyabol⁹ in dignitatē eleuat
aliquē quē vincere aū nō poterat.
vt ipsum in peccatū deiciat. a ideo
statuit cristū super pinnaculū tēpli
Mat. ij. Job. xxx. Eleuasti me
et q̄si super vnt⁹ ponēs elisisti me
valde.

Capitulū xxvij

Etemplū humilitatis et pa-
tientie xp̄i cōtra omnes ad-
uersitatis procellas animū
forte reddit. Cuius exemplū appa-
ret in quodā pisciculo q̄ hechnus
est vocatus. De quo **Amb.** dicit.
q̄ dum procellas ventorum sentit
calculū validum arripit. et tanq̄
anchoram ne excutiat⁹ fluctibus
trahit. et sic non suis viribus libe-
ratur. sed pōdere alieno munitur.
et contra futuram tempestatē la-
pidis auxilio stabilit. quod naute
attendentes sibi precauēt ne eos
turbo preueniat imparatos. Sic
qui procellas euadere vult. i. aduer-
sitates seculi seuientis. arripiat cal-
culum validum humilitatis scilicet
et patientie crisi exemplum. qui
ait Si mundus vos odit. scitote q̄
me prior em vobis odio habuit **Jo-
hannis. xx.** Vnde. i. **Pet. ij.** Xp̄us

passus est pro nobis. vobis relin-
quens exemplum vt sequamini ve-
stigia eius. Et ideo qui hunc lapi-
dem angularem scilicet cristum ac-
cipit in exemplum. nullus ei no-
cere potest impetus tempestatis.

Nam si passio cristi ad memoriam
reuoctur. nichil est adeo duru qd
non equo animo toleretur. sicut
Gregorius dicit Item exempla sa-

ctorum qui nos precesserunt docent
nos diuitias mundi contempnere

Legitur enim qd ossa gallorum et
gallinarum sunt auro venenum.

Vnde si auro liquefcenti ossa huius
modi misceatur ab eis consumitur

Sunt autem velut gallorum a gal-
linarum ossa sanctorum et sancta-
rum qui mortui sunt exempla. qd qd
si aurum destruunt. dum nos viuē-
tes ad ipsum contempnendum in-
ducunt **Eccl. xxxi.** Beatus qui p^r
aurum non abijt. **Et Act. iij.** dix-
it **Petrus.** Argentum et aurum nō
est michi c.

Capitulum. xxvii.

Exempla mala prelatorum
si fouentur corumpunt et
inficiunt mores subditorum
Cuius exemplum est gallus. qd vt
Plinius dicit. gallus in vltima se-
nectute oua quedam facit parua
rotunda et quasi liuida. maxime si
talia oua ab aliquo venenoso ve-
me. puta bufone vel hmo i dieb⁹
gamicularibus foueantur. basilisc⁹
procreatur. qui tante venenosita-
tis est. qd solo aspectu inficit et oc-
cidit. Quasi ergo senex gallus est
quilibet antiquus prelatus vel p^r
ceps in reuerentia habitus. cuius
venenosa oua sūt praua eius ope-
ra. ex quibus oritur basilisc⁹ aspe-
ctu inficiens. i. exemplum pestiferu
subditos corumpens. precipue si

fouentur ab aliquo venenoso vme
i. si suadentur fieri ab aliquo pesti-
fero et maligno suggestore **Aug⁹**
in libro de pastore. Omnis qui ma-
le viuit in conspectu eorum quib⁹
prepositus est. qd tum in ipso est oc-
cidit. et forte qui imitatur morit^r.
et qui non imitatur viuit. tñ qua-
tum ad illu pertinet abos occidit.

Capitulum. xxix.

Feruo deuote meritis isur-
getes temptationes expel-
lit. qd patet exemplo vul-
turis. qui sicut dicit **Plini.** in tantu
strariatur serpentib⁹. qd si penne
eius vrantur. ex odore serpentes fu-
gantur. Tunc qd penne vruntur
vulturis. cum incenduntur et fer-
uescunt meditationes et affectioēs
cordis. scdm illud **Ps.** In medita-
tione mea exardescet ignis. Et tūc
quoq; serpentes fugiunt. qd tunc
demonum suggestioēs abscedunt
Vñ Gre in Morali. Si nos virtus
deuotionis in intus afficit. omnis
strepitus p^rue suggestioēs obmu-
tescit. Virtus em̄ deuotionis ē ipse
feruo affectioēs. **Vñ Hugo de san-
cto victore dicit.** qd deuotio est fer-
uor bone voluntatis. que mens co-
hibere nō valens. certis manifestat
indicijs.

Capitulum. xxx.

Hios eē pios circa paren-
tes precipue in senectute vel
debilitate eorū docēt nos
aues eorum gr̄is. de quibus ait **Ari-
sto.** et **Basili.** qd pascunt pullos su-
os in iuuentute sua. et iuuenes pa-
scunt penes in senectute sua. et qñ
debilitant seniores. in humeris suis
eos ferunt iuniores. Mira est igit^r
aiuum talium pietas vt erubescat
suis penibus auxiliu non p̄stare
homo a quibus beneficia tanta fu-
strepit vt dicit **Ambrosius.** **Eccl.**

in. **F**ili suscipe senectam patris tui
 et c. Item filios erga parentum de-
 fectus pietatis exercere officia indu-
 cunt eorum exempla. Nam sicut
 dicit **Ambrosius**, erga parentes
 suos miranda est eorum clemen-
 tia. quia cum parentes plumis et
 alis in senectute nudari contingit.
 eorum uimores pennis propriis e-
 os fouet. et collecto cibo nutriunt.
 et fulto alarum suarum subleuant
 et ad uolandum exercitant. ut scilicet
 in pristinos usus membra dis-
 ta reducant. Sic filij hominum si
 os parentes deberent pennis pro-
 priis nudos si alios non haberent
 idue. **P**rimo victu l' labore facientes
 nutrire. fulto brachiorum suorum
 eos infirmos vel debiles subleuant.
 et ad eundem ubi oporteret uiua-
 re. **S**ed nota quod inordinatus amor
 parentum ad filios est etiam ipsis
 parentibus causa periculi virtuti-
 tes. Cuius quidem rei exemplum
 apparet in ciconis. Nam ciconia si-
 cut dicit **Ambrosius** miro affectu
 pullos suos diligit et custodit. ita
 quod ex cubatione assidua super eos
 pennas perdit. Sic parentes qui
 filios suos inordinate diligunt. fre-
 quenter propter nimiam curam vel
 lucra illicita que faciunt propter il-
 los pennas virtutum amittunt. In
 hoc tamen ipse ciconiae redduntur
 imitabiles. quod quantum expendunt
 temporis in scribis educandis. tantum
 ab eis vice reciproca educantur ut
 dicit **Ambrosius**. ut videlicet filij
 hominum quos parentes in infan-
 tia eorum cum magna cura educant.
 eisdem in senectute sua vicariam
 operam reddant. Consumuntque quoque
 pietatis speciem ut pupa erga suos
 parentes senes seruire reperiunt.
 Nam cum pupa senuerit. ita ut

videre vel volare non possit. pulli e-
 ius euellunt ei pennas inualidas.
 limunt oculos eius quibusdam her-
 barum succis. et suis etiam fouet
 sub alis donec plume creuerint et
 clare viderit. In quo exemplo in-
 nuatur. quod filij a parentibus semibus
 vel infirmis debent quantum pos-
 sunt mala et molesta remouere. cu-
 ras necessarias eorum infirmitati-
 bus adhibere. obsequijs propriis et p-
 somis confouere siue seruire. nec
 eos deserere debent quousque eos vi-
 derint suis obsequijs vel auxilijs non
 amplius indigere.

Capitulum xix.

Hagellum tribulationis et
 afflictionis aliquando etiam
 am terrenos et lasciuos con-
 uertit in fructuosas et spirituales
 vitas. quod ostenditur per exemplum
 in apibus. Dicunt enim experti.
 quod apes sepe de bouum cadaveribus
 generantur. Dum enim vituli oc-
 ciduntur carnes verberantur. et
 sic de putrefacto cruore vimes ge-
 nerantur qui exceptis alis apes efficiuntur.
 Quod autem per boues
 vel vitulos nisi terrenos homines
 accipimus et superbes. Boues enim
 terram arant. et vituli siue tali-
 ti ceruicosi sunt siue indomiti. sed
 occiduntur boues vel vituli et car-
 nes verberantur. quia dum tales
 tribulantur a mundo. vel verberantur
 in carne. i. corpore infirmantur.
 extinguuntur auaricia et superbia iu-
 gulatur. Occisi autem vituli vimes
 gignunt. quia extincto superbie
 spiritu humiles fiunt. qui alis re-
 ceptis apes efficiuntur. quia pen-
 nis virtutum ornati tam in contem-
 platiua quam in actiua vita proficiunt.

Apis enim et volando se subleuat. et alijs mella fructificant. quida videntur. viri sancti. et in altum per contemplationem ascendunt. et alijs melliflua opera vel etiam verba fundunt. **Eccl. xi.** Brevius in volatilibus est apis. et micium dulcoris habet fructus illius. **Apis brevis est homo humilis. qui est brevis per humilitatem. volatilis per contemplationem. dulcorosus et fructuosus per pietatis subventionem.**

Capitulum. xxxij.

Fraudulencia demorsum hereticorum assimilatur per dicitur. **Est enim perdit fraudulencia avis. quia ova rapiens a liena. fouz ea. sed de hac fraude suam nullum suscipit fructum sed dampnum. quia perdit laborem suum. Nam pulli nati. mox ut voce proprie genitricis audiunt. putatiua matrem penitus derelinquunt. et ad veram matrem accedunt ut dicit **Ambrosius. Iere. xvij.** Perdit fouit que non peperit. Sic etiam diabolus vel hereticus quasi aliena ova rapit. dum sancte ecclesie filios callide decipiens ad se trahit. Sed frequentius laborat in vanum. quia frequenter sic decepti. dum veram et catholicam audiunt ecclesie veteri matri s doctrinam. perfidiam s peccatum relinquunt. et ad veram matrem ecclesiam accedunt. s ad diuinam gratiam per veram fidem vel penitentiam redeunt. **Johan. x.** Oves mee vocem meam audiunt. et ego cognosco eas et sequuntur me. **Item fraudulencus et ypocrita assimilatur pisci polipo. qui est fraudulencus piscis. Nam ut dicit **Am-******

B. polipus in vadoso litore petre alio se coniungit. et ita illi inlerz. ut tam coloris similitudine q figurate petra quidem vel ipsius saxi ps aliqua esse videatur. **Vnde pisciculi decepti. dum sub ipso tanq sibi lapide vel saxo latere volunt. postq ingressi sunt latibulum corporis sui eos polipus intercipit et includit. atq inclusos deuorat et deglutit. Quic ergo pisci assimilatur fraudulencus et nequam qui alteri adhaerens et huius modum et mores assumit. et se conformare studet. ut de eo magis confidatur. et sic facilius decipiat. et de talibus dicit **christus.** Venient ad vos in vestimentis ouiu. **Vel talis est ypocrita q petre id est christi in exteriori apparencia speciem pretendit. cum tamen sit piscis vorax. Item fraudulencus homo assimilatur canero. qui volens comedere ostreas. cum ppe duras testas quibus clauduntur non valeat. obseruat tempus. scilicet quando ostreum radis solis se aperit. scilicet tempore quieto a ventis. et tunc ut ostreum recludi non valeat clanculo aliquem lapillum accipit et latenter immitit. post qd immissa secure thela siue brancha ipsum diripit et comedit. Quic ergo similis est homo fraudulencus. qui que superare non possit callida fraude decipit. et de eius e rumpna se pascit. ut dicit **Ambrosius.** **Psal.** Sicut nouacula acuta se cistidolum.****

Capitulum. xxxij.

Graculus et gulofus homo assimilatur graculo. quod patet ex eius cantu. Nam cantus eius quidem est ei garritus.

Vnde sicut dicit **Basilus** a garrulitate vocis graculus est dicitur. Homo autem qui gulositati studet pro cibum rumores libenter refert. libenter detrahit. et nonnunquam contemdit. Vnde talis non immerito designatur in graculo. ¶ **Secundo** patet ex transitu siue volatu. quia graculus in siluis degens de arbore vna in aliam garriendo transit. et hoc est quia homo garrulus de his cum quibus habitat etiam turpia que de eis nouit aliquando enarrare non cessat. ¶ **Tercio** ex conspectu. quia cum graculus aliquam a uem transire aspiciat garrit. et cum aliquos occultos reperit similiter facit. Quia scilicet garrulus homo non tantum detrahit secularibus. sed etiam eis quos religionis occultat locus. ¶ **Quarto** ex affectu. quia aliquando graculus captus clauditur ut articulata verba loqui doceatur. Similiter aliquando garrulus secularis cum ad conuersionem venit et religionem ingreditur. uerba religionis addiscit. et lingua uolueris lingua loquitur hominis. id est ut qui inordinate loqui consueuerat. ordinate loqui deinceps assuescat. ¶ **Quinto** in exitu. Nam aliquando contingit quod graculus qui tenebatur clausus. de ipsa claufura exiens liber euadit. et qui prius garrulus fuerat post egressionem magis clamat. Et eodem modo garrulus cum vitam religionis arripit uix linguam suam deserit. Sed si forte uictio habitu foras eierit. bonum religionis in malum garriendo. id est detrahendo conuertit. De tali ergo persona dicitur **Proverbiorum. vii. Garrula et vaga quietis impatiens.**

Capitulum. xxxvii

Gratia celesti non reficitur anima nisi quod diu est a peccatis munda. quod patet exemplo coruorum. De quibus glosa dicit super illud **Ps. Qui dat iumentis escam ipsorum et pullis coruorum inuocantibus eum.** quod quod diu pulli coruorum habent plumas albas a parentibus relinquuntur. et tunc rorare celesti pascuntur. quando autem migrescere incipiunt tunc corui eos pascunt. Quid autem sunt pulli pluma albi nisi homines mundi corde. hi celesti rorare pascuntur. quia celestis gratie pinguedine nutriuntur. sed nigri facti pascuntur a coruis. quia peccatis obscurati a demonibus reficiuntur. ¶ **Item** gratia cristi cautelam et fortitudinem prestat contra prosperitates et contra aduersitates. Legitur enim de gallo. si quis eius pinguedine inunctus fuerit. a pantheris et leonibus tutus erit. Potest enim christus per gallum non incongrue intelligi. qui nos in noctis nostre caligine excitat atque sollicitat uocem doctrine sue. Est ergo pinguedo galli gratia ipsius christi. cuius scilicet sacratissima unctio. de qua dicit **Io. n. Vos unctionem habetis a sancto.** tam contra pantheram maliciae quam contra leonis seuiam nos defendit. Aduersarius namque malignus uel nos temptando delectabilibus allicit. panthera uidelicet more que os aperiens odore animalia attrahit que deuorare cupit. uel e os persequendo aduersitatibus frangit. sicut leo seuiens et rugiens conuenit querendo que ipse comedere possit. Sed galli unctio ab utroque defendit. quia scilicet christi gratia et cautos nos facit in prosperis. et fortes ac intrepidos in aduersis.

et ideo hanc galli pinguedinem
Ps. petebat dicens. Sicut ex adi-
 pe et piguedine repleatur anima
 mea. **I**tem gratia dei non respi-
 cit que finalis impunitia ad mor-
 tez eternam ducit. cuius manifestus
 exemplum apparet in caladrio. Nam
 caladrius. ut **Aristo.** dicit albi co-
 loris est. nichil ingredimur habes.
 cuius natura est talis. quod quando quis
 graui infirmitate detentus fuerit. si e-
 gritudine ad mortem fuerit. caladri-
 us ab eo faciem suam auerit. et tunc
 homo de morte certus existit. Si au-
 tem infirmus curandus sit. tunc
 visum in ipsum figit et quasi applaudens
 in eum itedit. et differt iste caladrius
 a caladria que est avis canora sicut
 dicit **Glosa sup Deum. xiiij.** Nec ex-
 go auis totaliter alba est spiritus sancti
 gratia. que est munda et nullius
 ingredimur. i. culpe admixtione infe-
 cta. Quasi autem infirmus grauius do-
 mino moriturus homo desperatus
 est et finaliter impunitus. ad eterne
 mortis supplicium peruenitur. **V**n-
 de spiritus sancti gratia hunc nunquam
 respicere potest. quia finali penite-
 tia et remissione caret. Ipsa etiam
 esse dicitur spiritus sancti blasphemi-
 a que neque remittitur in hoc seculo
 neque in futuro. prout **Aug.** expo-
 nit in libro de verbis domini. **V**nde. i.
Ioha. v. Est peccatum ad mortem. pro
 isto non dico ut rogis quis. Quasi au-
 tem infirmus curandus est ipse pec-
 cator penitentiam agens. in quem re-
 spectus diuine gratie letanter et per-
 seueranter itedit. quousque ipsum a pec-
 catis purgando ad plenam sanita-
 tem perducit.

Capitulum. xxxo.

Gulosus et ventri deuotus
 otiosus est et ad contempla-
 dum ineptus. Quod patet

exemplo cigini. Nam ciginus est multum carnis
 nis. et ideo quetem diligit et raro vo-
 late contedit. quod ponderosi est corporis.
Illi autem multe carnis sunt. qui mul-
 ta de suo corpore curam gerunt. et hinc
 quiete omnem diligunt et insuper ad con-
 templationis volatum immine ap-
 ti sunt. Nam corpus quod corrumpitur ac-
 ut dicitur **Sap. ix.** **I**tem gulo-
 si et voluptuosi assimilantur locustis.
Nam locusta quasi tota ventris est. et
 ideo insatiabilis est. Os habet qua-
 dragulatum. et habet unum intestinum
 quod fame et immunditia semper esse
 plenum. quod diu uiuit semper esurit. et si
 quod viride inuenit rodere non desistit.
Similiter quidam gulosi sic totaliter
 sunt deuoti ventri quod nihil preter ventrem
 suum esse videtur. **V**n de tali-
 bus dicit ad **Phi. iij.** Quorum deus
 ventris est ac Tales insatiabiles sunt.
 qui uno prandio habito ita solliciti
 de alio **Pro. xxx.** Veter impiorum
 insatiabilis est. Os etiam habet quod
 dragulum. quia quatuor modis offe-
 dunt in comedendo cibum. scilicet vel quod
 sumunt superfluum. vel quia querunt ci-
 bum delicatum et preciosum. vel quod
 nimis curiose paratum. vel quia su-
 munt per modum inordinatum. vel
 nimis ardeat. vel quia preueniunt
 tempus. **I**tem eorum intestina quoniam
 sunt refecta sunt plena immunditia.
 sed quando sunt ieiuna. i. vacua
 sunt inedia et fame cruciata. et quod
 semper circa cibum intendunt. quia
 quod sibi gratum inueniunt habere
 et comedere satagunt. **I**tem gulo-
 si quidam assimilantur miluis. Nam
 miluis propter gulositatem immu-
 dis vescitur. et pro modico ventris
 pastu tota die circumfertur. Sic a-
 liqui gulosi sunt qui propter gula-
 que alijs vel incofucta sunt vel im-
 munda communitate videtur. auide

comedunt. ut canes canū. vel setpentum. vel ranarum. & huiusmodi. que propter immunditiam suam communiter in usu non sunt. Et in super etiam aliqui modo milui circa coquiam et cacabum tota die circumferuntur. **Psalmista**. Famem patientur ut canes et circumferunt civitatem.

Capitulum xxxvi.

Hereticus vel proteritus sicut decipit alios ex aspectu sanctitatis simulat. ita quod eos subvertunt ex affatu false doctrine seu locutionis falsitate. Unde assimilantur eto. i. pisci balene. de quo dicit **Jorach** in suo libro de animalibus. quod maxime quando senescit propter magnitudinem corporis adunat pulvis in dorso eius. et condensatur in tantum quod herbe et frutices ibi crescunt. ita ut infule similis videatur. ad quem si navigantes incaute appropinquant sine periculo vix evadunt. Nam aquam in tanta quantitate de ore eicit super navem quod aliquando eam subvertit. Sicut ergo cetus ex aspectu simulato attrahit siue decipit. et aqua ex ore emissa ligni navis subvertit. sic etiam heretici vel proteriti plurimum ex aspectu attrahunt alios simulata sanctitate. **S**ed mentium naues a quo oris subvertunt. i. doctrina et exhortatione falsitatis. Unde de eis dominus dixit **Mat.** vij. Attendite a falsis prophetis. qui veniunt ad vos in vestimentis ovium. intrinsecus autem sunt lupi rapaces.

Capitulum xxxvii.

Humilitatis virtus nascitur in spiritu. dum infirmitas et corruptio carnis ad memoriam revocatur. Cuius exemplum apparet in ceto. de quo dicit **Jorach**. quod habundat in spermate. et post coitum eius quod superfluit superenatat. quod collectum desiccatur. et in ambre lapidis substantiam convertitur. Quid ergo in superfluo spermate nisi carnalis corruptio peccati designatur? Cuius desiccatio est eiusdem peccati penitudo. Tunc ergo carnis corruptio desiccata colligitur. quando cum mentis penitudine ad memoriam revocatur. Et tunc mollities spermatis in soliditatem convertitur lapidis. quia ex coeptione est corruptio carnis nascitur humilitas mentis. que dum mentem tangit ambre soliditate pretendit. Sic dauid ex consideratione sue iniquitatis deductus est in coeptionem humilitatis dicens. Quoniam iniquitatem meam ego cognosco et peccatum meum contra me est semper. Tibi soli peccaui et malum coram te feci ut iustificeris et cetera. Item humilitas confirmat animum hominis contra fluctus superbie et mundane vanitatis. Unde assimilatur cuidam pisciculus qui hechinus vocatur. qui quidem est parvus piscis. et vix semipedalis in longitudine ab heredo sic dicitur. eo quod licet sit exigui corporis. est tamen admirande virtutis. Nam navis cui adheret licet feruente mari multe procelle seuant. tamen quasi radicata stare videtur. nec aliquo modo movetur. Similiter humilitas cordis quous hominem apud se faciat parve reputationis. reddit tamen inmutabilem navem mentis a vento procelloso superbie et fluctibus vanitatis.

Eccī. xv. Firmabitur in illo et non
 flectetur et continebit illum et non
 con fundetur et c. **I**tem et humilitas
 mentis maxime eaz perspicacem
 reddit ad contemplationem diui
 ne claritatis. sicut e contra supbia
 hebetem eaz facit **C**uius exemplū
 est sicut dicit **Auicenna** qz oculus
 aquile paruus est. et tamen ad vi
 dendum lumē solis perspicacissim⁹
 et e contra oculus nocticoracis ma
 gnus est. et tamen lucem solis in
 tueri nō potest **O**cul⁹ ergo anime
 mens est que quanto fuerit humi
 litate minor. tanto erit ad diuine
 lucis claritatem contemplandam
 pspicacior. sed quāto e contra fue
 rit superbie reputatione grandior.
 tanto erit ad contēplādum obsu
 rior. **V**nde **Mathe. xi.** Abscondisti
 hec a sapientibus et prudentibus et
 reuelasti ea paruulis.

Capitulum xxxviii.

Incostans et leuis hōmo
 similis est aui icaracate
 que quiescere non potest.
 sed semper per capitolaz currit mo
 do huc mō illuc. **Iere. xxi.** **D**ec
 dicit dominus populo hinc qui di
 lexit mouere pedes suos et non qe
 uit et domino non placuit. **I**tem
 imperseuerātia quorundam feruē
 ter incipiētium assimilatur muta
 tioni miluorum **N**ā milu⁹ i iuētū
 te differre a prede auib⁹ nō videt.
 sed quanto plus uiuit magis se se
 per de generem ostendit. **V**nde se
 cundum **Aristoteles**. qdam genus
 est milu⁹ qz impncipio aues capit.
 tandem vix muscas et vermiculos
 capit. et demum fame perit. **T**a
 les sunt qui in iuuetute sunt boni
 et in senectute efficiuntur peiores.
Efficiuntur etiā miluo similes qui
 a suo conuersionis principio aues

capunt. id est sanctorū virtutes
 imitari incipiunt. sed ab incepto
 feruore post modicum paulatim de
 ficientes vix muscas capiunt. id ē
 vix minima queqz bona facere sa
 tagunt. et tandem a gratia defici
 entes omnino deuotionis spiritū
 totaliter amittunt. **E**t talib⁹ dice
 bat **Apost. ad Gal. iij.** **C**um spiri
 tu ceperitis nūc carne consumma
 mini.

Capitulum xxxix.

Ingratitudo filios etiā ex
 cludit a paterna heredita
 te. **V**nde pellicanus auis
 sciz feminea que super filios suos
 a serpente occisos percusso pectore
 primo ad eos viuificādos sangui
 nem fundit. quo effuso sanguine i
 tantum debilitatur. qz pulli pro ei
 lo exire coguntur. **E**t illos pullos
 qui naturali affectu ipsaz pascūt.
 postqz resumpsit vires tenerrime
 diligit et sollicite nutrit. **S**ed illos
 qui de ipsa tanqz de generes nullā
 gesserunt curam tanqz ingratos
 deicit. sed secum viuere nō permit
 tit. **E**x quo patet qz grati filij a pa
 rentibus nutriendi et diligēdi sūt
Ingrati vero etiā secundum le
 ges a parentibus repelli et ex here
 ditari possunt. **V**nde etiam pellica
 nus iste crīstum representat. qui
 in **P̄s.** ait. **S**imilis factus est pelli
 cano solitudinis. **I**psē enim homi
 nes quos creauerat tanqz filios ad
 ymaginem et similitudinem suam
 a serpente antiquo veneno peccati
 occisos proprio sanguine viuifica
 uit. **V**nde gratos filios qui eum i
 suis pauperib⁹ nutriunt finaliter
 secum ad suaz hereditatem admie
 tet dicens. **V**enite vos benedicti
Ingratos autem et crudelēs exclu
 dz dicens **I**te maledicti **Mathe. xv.**

Capitulum .xl.

Imbertes et gulosi sunt dure castigandi. et a sua gulositate cohibendi. Nam apes ut dicit **Philo.** imbertes dure castigant. et cessantes ab ope morte condemnant. Et habentes magnum ventrem. et qui nimis comedunt expellunt vel occidunt si possunt. Sic castigantur imbertes et dampnantur inutiles homines etiam a deo. **Mathe. xxv.** Seruum inutilem proicite in tenebras exteriores. Similiter gulosi qui existunt domino non seruiunt sed suo ventri. non solum expelluntur a regno. sed etiam eternae mortis deputabuntur supplicio. Dicitur enim homini guloso et ventris delictis devoto illud **Apocalip. xxviii.** Quantum glorificavit se et in delictis fuit. tantum dante ei tormentum et luctum. **I**nter apes ergo nulla est ociosa. sed quaedam certant quasi in bello campo. stri contra apes alias. quaedam circa victum inuigilant. aliae flores futururos explorant. aliae ceras de floribus fugunt. aliae cellulas nunc rotundas nec quodas intra commixione et equalitate componunt. Et iterum tam diversa opera nulla alterius operibus insidiatur. nullo raptu victum querunt. sed proprio labore conquirunt quod inter herbas et flores recolligunt. In quibus nos instruit omnia fugare. in officio vel opere sibi congruo quolibet laborare. nulli in suo opere vel commodo insidias parare. non vi rapine sed fido labore victum sibi parare. **I**tem munditiam in omnibus operibus amare. Nam inter flores et mundas herbas ipse ut dictum est colligunt fructum suum.

Capitulum .xli.

Innocentium persecutores crudeliores sunt beluis marinis. dicit enim **Jorach** in libris suis de animalibus quod delphini sentiunt per odorem si homo mortuus in mari unquam comedit de delphino. quod si comedit ipsum comedunt. si autem non comedit ipsum ab aliorum piscium moribus custodiunt eum ad litus producant. Ecce igitur quod beluae maris quae vindicant receptam iniuriam. non tamen persecuntur sed tuentur innocentiam. sed tamen humana crudelitas tanta est ut quandoque atrociter ledat eos a quibus nullam iniuriam vel lesuram unquam recepit. **Vñ Iosopus** dicit **Rocet** innocuo nocui causamque nocendi inveniunt.

Capitulum .xlii.

Inobedientiae culpam esse acrius puniendam exemplo suo apes ostendunt. Nam apes quae regi non obediunt de se ipsis ultionem expectant. et aculei sui vulnere se occidunt. Multo ergo magis quam celestis regis mandatis inobedientes fuerint pro merito debent aculeum in sua corda infigere. et ipsam inobedientiae culpam in semetipsis extinguerent. Et quanto fuerit inobedientia maior. tanto ad ipsam extinguendam requiritur acrior dolor. **U**bi enim inobedientiae culpa gradus suos. **I**bi quoque est grauior cuiuslibet inobedientiae actus. ubi periculosior est contemptus. grauius est peccatum deo non obedire quam homini. nisi in hominis precepto dei preceptum includatur. grauior etiam inobedientia est ubi maius preceptum contempnitur. **P**reeminet enim preceptum precepto. quia preferenda dilectio dei dilectioni proximi. grauior est etiam inobedientia in qua precipientis persona contempnitur.

quod ubi eius mandatum tantum respicitur. **Regum xv.** Peccatum ariolandi est repugnare. et quasi scelus ydolatrie nolle acquiescere. Similes enim sunt culpe ydolatria et inobediencia. quia utraque ex dei contemptu est proueniens. non tamen equales sunt. sed est ydolatria grauior.

Capitulum. xliij.

Inuidus abscondit bona. ne alius inde fructum habeat. etiam si illis ipse non indigeat. Unde similis est pauoni qui finum suum qui valde medicinalis est abscondit. ut inueniri vix possit quasi iudeat utilitati hominis. Ex quo patet quod inuidia bonorum communicationem excludit. Unde dicit **Aug.** super **Iohani.** Tolle inuidiam a tuis est quod habeo. tollam inuidiam et meum est quod habes. **I**tem hoc exemplo patet quod proprium est minorum maioribus inuidere. **P**auo enim inferior est homine. Unde dicitur **Job. v.** Paruulus occidit inuidia. quis autem iter pares et disparis inuidia esse possit. Unde dicit **Aug.** in quodam sermone. Inuidia est odium alienae felicitatis. reuerentiam inferiorum ne sibi adequetur rerum superiorum. quia eis non equatur. et eorum parium quia sibi equantur. Unde cayn inuidit ab elysperitati. **R**achel ipe fecunditati. **S**aul dauid felicitati. per inuidiam parat est lapsus mundi a mors christi.

Capitulum. xliij.

Ippocrita assimilatur strucioni. que sicut dicit **Psalms. v.** **Corp.** habet animalis. sed pennas a rostrum habet auis. licet propter pondus in aera leuari non possit. Unde sicut dicit **Gre.** penna strucionis similis est penna herodii in colore. sed non in virtute.

te. Nam eius similitudinem primie habet. sed volatu caret. ad volandum alas erigit. sed tamen a terra non surgit. raris enim penis induitur. si magne corpore pgrauiatur. Sic yppocrita est animal. i. carnalis occulte apud se. sed tamen pennas atque rostrum pretendit auis. quia motus pretendit et verba spiritualis hominis. Unde ipse penna. i. exterior apparentia videtur penna herodii. i. ad modum vite alicuius perfecti viri. caret tamen volatu eius scilicet contemplationis vel dilectionis quibus mens volat ad deum. Unde quis alas erigat. i. brachia ad celum extendat. cor tamen a terra non sepat. i. a terrenorum affectu. Habet enim pennas rariores. i. paucas virtuosas affectiones. et habet graues carnes. i. carnales appetitus animam grauantibus qui eum hirsu ad deum ascendere non permittunt.

Item yppocrita assimilatur cigno. Nam cignus pennam habet exterius candidissimam. omnino nigredine impermixtam. sed carnem interius habet nigram. et ad dirigendum duram. Et sic yppocrita licet exterius sit apparatus albus. i. innocens et mundus. intus tamen viciorum nigredine niger est et obscurus.

Unde ut vobis yppocrite qui similes estis sepulchris dealbatis. intus autem pleni estis yppocriti et iniquitate dicit **Matth. xxiii.** Est etiam yppocrita erga proximum non laesus vel pius. sed mente durus. Item yppocrite et duplices homines qui nunc spiritualia sectari videntur. nunc terrenis actionibus a negociis inuoluntur. similes sunt quibusdam piscibus siue animalibus qui nunc in aquis nunc in terris conuersantur. Unde ab **Psalms.** appellatur dubia

eo q̄ non solum sunt natatilia. sed etiam gressibilia p̄ naturā. et talia sūt focē cocodrilli castoēs et dē fluuiales et huiusmoī. que eōit sūt ai malia seua vel maligna. Sic etiam tales homines dubium videtur q̄ trum sint dei vel mundi. cōmunē tamen inueniuntur finaliter deceptores et iniqui Pla. ix. Omnis procreta est et neq̄ Vnde Apo. i. Thi. ij. Remo militans deo implicat se negotijs secularibus vt ei placeat cui se probauit.

Capitulū. xlv.

Ira siue odijz proximi tollit dulcedinem mansuetudinis. et etiam vitam mentis Cuius exemplum ē. quia apes quando pugnant tunc efficiuntur ad mellificanduz inutiles. et paulo post moriuntur. vt dicit Aristo. maxime si aculeum totum infixerint. eo q̄ sit impossibile aculeū totū infigē qui cū eo exeat intestinus. Similiter qui proximum odit et iratus ledere vel pungere contēdit saltem in cōsensu animi aculeum infigit. sed ex ipsa mentis ira vel odio quasi apes ex proprio aculeo et mel. i. dulcedinem mansuetudinis amittit. et intestinū caritatis eiciēs anime vitam perdit. Vñ scriptum est. i. Johan. ij. Qui odit fratrem suū homicida ē scilicet anime sue occisor.

Capitulum. xlvj.

Iuocandus nō est animus hoīs s̄m apparētā carnis. q̄ qui quandoq̄ est despectus in corpore. magnus ē in virtute Cuius sc̄ rei exēplū apparet in accipitre. Est em̄ accipit̄ auis regia que pl̄aio q̄ vnguibus est arma

ta Vnde q̄d ei natura corporis i qua titate denegat. hoc in virtute ai et audacia re compensat Vt dicit Phi. Sic quādoq̄ i multis hoīb⁹ q̄d q̄d vel ex defectu nature. vel ex accidentali infirmitate despectuz apparet in corpore. siue ex naturali fragilitate. siue ex diuina gratia speciali munere suppletur et recompensatur in mēte. propter q̄d a domin⁹ dixit Nolite iudicare secūdu faciē. maxie enim secundum deuz temerarium ē tale iudiciū. q̄ hoīnes vidēt que patēt. de⁹ aut̄ intuetur cor. vt dicit. i. Regū. xvi.

Capitulū. xlvj.

Acerimas cōpunctiois sequitur pugna tēptatiois. cui opponēdus est clamor orationis Cui⁹ videlicet rei exēplum i mergulo apparet. de quo dicit Phi. q̄ sepe dimerfo in aq̄ capite aut tarū signa sub fluctib⁹ cognoscit. et futurā tempestatem presētens ad litus cū clamore fugit. Vñ certissimum indicium est future tempestatis cum ad litus merguli fugiunt cum clamore. Ille igitur in aqua caput mergit. qui mente cōpunctus se ad sua defendenda crimina couertit Sed malignus spiritus eum perdere timens mox auram contra eum tēptatiois suscitāt. vt a temptationis feruore frigeat. Sed cauta et prouida mēs cum surgentis tempestatem tēptatiois presētāt mox ad litus humilitatis cum clamore oratiois recurrit. at tēdes scilicet q̄d domin⁹ dixit Mathei. xxvi. Orate ne intretis in tēptationem. Itēz lacrimarum aqua animam penitētis nutrit. et in ea ardorem et estū temptationum et

viciōrūm extinguit. Cuius rei exē-
pluz est in animalibus aquaticis.
que secundum Auicennam duplici
ex causa attrahunt ad se aquam.
Nam quedam eorum sunt que aq̄
in ventrem recipiunt solum p̄ mo-
dum nutrimenti. et non per viā
respirationis sicut coniche marine
Et talibus assimilantur penitētes
qui ex lacrimarum aqua quasi q̄-
dam nutrimento pascuntur. sc̄i-
duz illud Ps̄. Fuerunt michi lacri-
me mee panes die ac nocte. Super
quo verbo Cassiodorus dicit. q̄ fle-
tus est cibus animarū. corroborati-
o sensuum. absolutio peccatorum.
refectio mentium. lauacruz culpa-
rum. Sed quedam animalia aqua-
tica sunt que aquam recipiunt per
modum respirationis. sc̄z attrahē-
do et emittendo. scilicet ad euen-
tationem interioris caloris. ad ex-
pellendum superfluum calidum. et
talibus assimilantur qui plorāt vt
lacrimarū aqua ardorem tempta-
tionis extinguat Ps̄. Trāsiuim⁹
per ignem. i. per ardorē temptatio-
nis. et per aquā cōpunctionis et
deuotionis ac̄.

Capitulū. xlvij.

Laus diuina tanto clarior ē
et laudabilior. quanto ex-
feruentiori et pulchriori mē-
te procedit. q̄d patet p̄ exemplū
ricade. que in medio estus q̄n alia
quasi adent tanto tantuz reddit
clariorē. quāto tunc aerem attrē-
hit puriorē. Similiter vox laudis
diuine tanto clarior et acceptior rō-
ditur. quanto cum feruentiori et pu-
riori spiritu canitur vel formatur.
Vnde triū pueozorum laus. et ym-
nus quo deum in camino laudauē-
runt magnis emendatur p̄conis.
qm̄ in pueis puritatez pretendit

cordis. in camino vero affectum et
feruorē deuotionis Danie. in. Am̄
bulabant in medio flāme laudātes
et benedicentes dñm.

Capitulū. xlix.

Voi hominum et eozaru
saltus inordinati cōmūnē
sunt presagium vel causa
exitus mali. cuius exemplum ostē-
ditur in delphimis. de quibus psi.
dicit. q̄ in mari nichil veloci⁹ eis.
Nam plerumqz salietes naues trās-
uolant. saltus tamen eozum et lu-
dus futuram indicat tempestatez.
et simile accidit de ludis hūanis.
Nam israelitic⁹ popul⁹ in deserto
ludit. sed tandem peracto ludo ma-
gnam sui stragem suscepit Exo. d.
xxxij. Post ludū quoqz pueozorum
Dauid et ysboeth secutum est bel-
lum graue. ij. Reg. ij. Sic et post
Sampsonis ludum secutum est phi-
listinorum excidiū Judicuz. xv.
Et rursus post puelle saltus ampu-
tatur Johis caput. Criso. quoqz
dicit. q̄ vbi saltatio ibi dyabolus.
neqz deus ad hoc nobis dedit pedes
vt cū camelis saltemus. sed vt cū
angelis eozum faciamus. In sal-
tibus letantur demones et exultāt
ministri demonum.

Capitulū. l.

Vxatiosus qui impediē es-
natur in muliere concepti-
onem prolis vt securius
vel diuini libidini vacare possit. si-
milis est pauoni. Pauo enim auis
est non diligens fetum. Vnde ma-
sculus prosequitur feminaz. et vbi
dua faciat inuestigat vt ea frāgat
vt sic luxurie magis vacare valeat
Talis fuisse d̄z h̄et p̄mogeit⁹ iude

Ge. xxxvii. Qui irroiens ad uxorem fratris sui semen fundebat in terram ne liberi fratris nomine scerentur. et ideo percussit eum dominus. eo quod rem detestabilem faceret. licet non credatur hoc fecisse ex libidine. sed potius ex liuore inuidie cum non posset habere filios de propria uxore.

Capitulum. li.

MAli aliquando assimilantur columbis. secundum illud **Factus est effraim quasi columba seducta Osee. vii.** Primo quidem ratione dolositatis. quia inuenitur columba que ad deceptionem auium est instructa. Nam se associat alijs et ad rete eas ducit. et prima quasi intrat rete aucupis et cum eis inuolui se permittit. et sic sub amicitie specie dum ad pascua illicit eas ad interitum trahit. Sic etiam ad litteram faciunt quidam fraudulentis lufores qui ludendo ficte cum quibusdam imprudentibus in societate et in participatione lucri acquirendi se ponunt. et sub societatis specie eos in manus verorum suorum consociorum deducunt. et quandoque se vincit et expoliari ab illis permittunt. donec per ipsos imprudentes illi non veri socij totam suam pecuniam amiserint. Similiter etiam faciunt socij quorundam prodonum qui cum viatoribus se ponunt. et sub societatis specie in manus spoliantium deducunt. et quandoque simul cum eis ab alijs se spoliari permittunt. ne alij fraudem aduertant. et talibus similia faciunt multi alij deceptores. **¶** Secundo ratione curiositatis. Nam columba est curiosa. quia super arbores sedens multum circumspicit super quem ramum scandere possit vel ve-

lit. et quasi deliberando collum vndique circumflectit. sed sepe dum tantum deliberat antequam volatum arripiat eam sagitta perforat. et ideo volatum non perficit. quia quod diuisus facere potuit. tempore quo potuit non fecit ut ait **Cere.** Sic accidit peccatoribus illis qui quandoque de ramo arboris id est de actu vel conscientia alicuius criminis recedere proposuerint. et ad meliorem ramum id est statum per penitentiam se transferre decreuerint. tamen tantum per crastinamodo deliberant. et aduersa circumspicientes implere propositum tardant. quod mortis sagitta vel vindicte diuine eos subito non solum in corpore. sed etiam in anima multoties perforat. et ideo consulitur **Ecclesiastici. v.** Ne tardes conuertere ad dominum. et ne differas de die in diem. subito enim reuertetur ira illius. et in tempore vindicte disperdet te. **¶** Tercio ratione humane humilitatis. Nam in sitia ut dicit **Ambrosius** doctur columba ut litterarum sit gerula. et prouincie ad prouinciam in ternuncia. Nam ligatur ei littera sub ascella que sic dimissa eleuat se in aera. et sic redit ad propria ut fuit edocta. sed quandoque ab hostibus cognita impetit sagitta et occiditur per littera. Homo ergo indoctus vel simplex similis est columbe. cui tunc littera ad deferendum committitur. quando ad predicandum alijs factus septuagesimatur. et ei tunc littera sub ascellis ligatur. quando ei predicatio ex officio imponitur. qui litteras deferens se in aera subleuat. quoniam que ipse non intelligit alijs exponere temptat. quem nisi ad propria citius humilitas reducat. usus hostis sagitta erroris necat.

[Capitulum. li.]

Monachus a solitaria assimilatur piscibus. Dicit enim Ambrosius. quod magna inter pisces et aquas vicinitas et cognatio est. Nam extra aquas vivere non possunt diu. Sed quod est piscibus aqua hoc est monachis a solitariis cella. Unde beatus Antonius dicit. sicut habetur in uersipatrum. quod sicut pisces sine aqua si tardaue rint in sicco cito moriuntur. ita etiam monachi tardantes extra cellam. vel aui uicis secularibus immorantes. a quietis proposito resoluuntur. Unde dicitur etiam Ysaie. l. Computrescent pisces sine aqua. id est monachi sine cella.

[Capitulum. liij.]

Mortis et iudicij terribilis memoria siue consideratio debet nobis pre oculis iugiter esse. Nam gallus timens aquilam et accipitrem predones terre cum sint acuti visus. unum oculum ad victum inferius deprimat. alterum in aera dirigit ut aduentum aquile vel vulturis scire possit sicut Plinius dicit. Aquila signat cristum. et accipiter signat mortem. Vtriusque ergo aduentum. scilicet cristi ad iudicium. et mortis ad interitum vitae sanctus timere debet. qui in gallo designatur. Unde etiam corpus reficiens et corporis interitum timeat. ad ipsamque destructionem corporis oculum mentis intendat. et aduentum quoque districti iudicis pauidam consideratione respiciat. Unde Iheronimus dicit loquens de die iudicij. Quotiens diem considero illum corde contremisco. siue enim comedo. siue bibo siue aliquid aliquid facio. semper illa terribilis tuba sonare videtur in auribus meis. sur-

rite mortui venite ad iudicium. Item mortis memoria annihilat omnem pulchritudinis gloriam. quod exemplo pauonis patet. Dauo enim dum pennatum suarum pulchritudinem cernit caudam erigit. et ad modum retis vel arcus per guttur rapiti circumponit. sed dum inter hec deformitatem pedum circumspicit plurimum erubescit. et obliuiscens suae pulchritudinis caudam deprimat et deponit. Pes ergo quo medianter corpus terram contingit. mortem hominis signat. per quam corpus in terram redit. Quicumque ergo gloriatur de aliqua pulchritudine corporis. respiciat corporis pedem. id est ipsius finem. quia si bene respiciat quale post mortem corpus fuerit. potius sibi aderit tristitia quam gloria. Unde dicitur Eccl. x. Quid superbit terra et cinis. Item mortis memoria animam dirigit et a temptationibus defendit. Nam aues et pisces regunt se cauda sua. Iumenta autem et boues se a muscis cum cauda sua defendunt. Sic homines vitam suam dirigunt. et temptationes excutiunt mortis memoria. Job xij Interroga iumenta volucres quoque celi et indicabunt tibi. et enarrabunt pisces maris.

[Capitulum. liij.]

Mundicia mentis quam debet homo diligere. exemplo suo apes ostendunt. Nam intra inter apes mundicia est. quia nullas spurcicias dimittunt inter opera sua. foras enim egerunt quando possunt. egestiones quas intus fecerunt quidam in unum locum congerunt et postea foras eiciunt. quia nullum fetorem sustinere possunt. Sic homo debet facere opera

mutua. i. sine peccati spurcicia. et cum acciderit quod aliquis peccati immundicia intus sit polluta conscientia eicit is per penitentiaz foribus est sollicito purganda. ut nullus peccati fetorem intus sustineat anima **Iaco. i. Abicientes oem immundiciam.**

Capitulū. lv.

Negligentia et pigritia anime aliquando expellitur flagello percussiois diuine. et quandoque subtractione temporalis substantie. quod patet exemplo aquile. Nam aquila ut dicit **Amb.** pullos suos adultos ad volandum prouocat super eos volitando. et si ad exeundum pigri fuerint eos rostro percussit. cibum subtrahit et sic exire compellit. Sic aquila rex auium. i. christus qui est rex regum et dominus dominantium. pullos suos. i. homines a se creatos vel fideles suos baptismate regeneratos tam verbis quam exemplis prouocat ad volandum. i. ad deum frequenter amandum. Nam amor dei et proximi sunt due ale anime. quibus ad vitam volat eternam. vel prouocat ad volandum. i. ad bene et sollicito viuendum et agendum. Nam non locis sed actionibus bonis tendit ad deum secundum **Augustinum** Ipse volitat super eos ut volare exemplo doceat. quia eos ad bene agendum suis exemplis informat. **Vnde de Deo. xxxij.** Sicut aquila prouocans ad volandum pullos suos et super eos volitans. Sed dum ad exeundum siue de modo peccati siue de modo oem pigritantes inueniet rostro flagelli percussit. quia eos iusta sua sententia aduersitatis iacu-

lo ferit. quibus etiam cibum subtrahit. quia subtractis diuitijs eos ad temporalis inopie nonnumquam extrema perducit. qui dum ex parte vna a culeo aduersitatis punguntur. ex parte vero alia paupertatis nuditate confundunt. de lecto siue pigritie saltim coactionis vel utilitatis confusione turbantur. **Quod bene ille prodigus filius ad extremam paupertatem ductus in se indicauit dicens. Quanti mercenarii in domo patris mei habundant panibus. ego autem hic fame pereor. surgam et ibo ad patrem meum et cum **Luc. xv.**** **I**tem negligentes et pigros subditos debet eorum prelati disciplinis et abstinentijs corrigere ad laborem. Cuius correctionis exemplum apparet in accipitribus. de quibus **Basilius** dicit. quod cum eorum filij sunt ad volandum habiles. cibum eis subtrahunt. eos rostro percussunt et de nidis expellunt. **Hoc ut dicunt Ambrosius et Beda non faciunt ex crudelitate. sed ut eos ad predandum exercitent. ne forte tepescant ocio et cibum querere negligant. Sunt ergo a prelato subditi tanquam ab accipitre filij de oem vel negligentie modo non verborum tantum percussione. sed ciborum etiam subtractione pellendi. ut panem suum non in ocio sed in operis labore manducent **Apostolus. ij. ad Thimo. ij.** Si quis non vult operari nec manducet. **Prouerborum tricesimo primo. Panem ociosa non comedit.****

Capitulum. lvi.

Offerte debet homo religiosus seipsum totum deo. scilicet corpus per castitatem. et animam per castitatem. **Vnde et in**

lege moysi de auibus turtur et colu-
ba iubebatur offerri. q̄ i turture
castitas. in columba vero caritas
designatur. Sed turtur quandoq̄
i lege depilata iubebatur offerri.
sicut patet in purificatione puerpe
Leuitici. xij. vbi iubebatur a pau-
peribus offerri par turturum. aut
duo pulli columbarum. Vbi nota
quo ad litteram q̄ non dicit duos
pulos turturum sicut duos pullos
columbarum. quia pulli columba-
rum semper inueniuntur. pulli tur-
turum autem non semper. nec eti-
am dixit par columbarum sicut par
turturum. quia columba est auis
libidinosa. et ideo eam in sacrifici-
o suo de? noluit offerri. tur autē
est pudica auis. Duplex autē tur-
tur deo offerri iubetur vt duplex
castitas in homine designetur. scilicet
et mentis et corporis. Vel quia ca-
stitas duo requirit. scilicet continen-
tiam carnis et humilitatem cordis.
Vnde et non solum in beata virgi-
ne cristo placuit abstinentia carnis.
sed eius etiam humilitas cordis.
Iuxta v̄bū eius Quia respexit ad
Nam sicut dicit **Gregorius.** Nulla
est castitas carnis quam non com-
mendat humilitas mentis. Et hinc
est sicut idem **Gregorius** dicit. q̄
cum de ipsa continentia mens ela-
tione tangitur. plerumq̄ omipo-
tens deus superbiam destruens in
immundiciam operis hanc cadere
permittit. immo etiam **Augustinus**
dicit super **Mathe.** Omelia. quin-
gesima quarta. Audeo dicere con-
tinentibus expedit cadere vt in eo
ipso in quo se extollunt humiliant.
Quid enim prodest si tui adest con-
tinentia si dominetur superbia. Du-
o autem pulli columbarum dupli-
cem significant affectum ex ea vita.

te diligentium. scilicet dei et proxi-
mi. Aliqui tamen dicunt. q̄ illi of-
ferunt turturam. que est auis soli-
uaga qui sectantur vitam cōtem-
platiuam. Illi autem offerunt co-
lumbam. que est auis gregatiz vo-
lans. qui sectantur vitam actiuā
Et vtraq̄ bina ponitur. et vtraq̄
pro cantu gemitum habere perhi-
betur. Prima quidē ideo ponit. q̄
vita contemplatiua debet habere
duplicem oculum. et vita actiua
duplicem habet actum. Debet enī
contemplatiuus habere vnum ocu-
lum quo contempletur celestia ad
desiderandum. alium quo et tem-
poralia ad contempnendum. Itē
actiuus debet exercitari erga se ad
sui correctionem. et erga proximū
ad eius edificationem et sustenta-
tionem. Vtraq̄ etiam vita in hac
valle miserie in gemino gemitu cō-
solatur. Gemit enim contempla-
tiuus ex amore pro desiderio celestis
patrie. et ex deuotione per confide-
rationem passionis dominice. Ge-
mit actiuus ex compunctione pro
peccatis proprijs **Psalmist.** Laua-
bo p̄ singulos noctes lectum meū
lacrimis meis stratum meum. et ē
Item ex compassione pro peccatis
vel miseris alienis **Iheremie. ix.**
Quis dabit capiti meo aquam. et
oculis meis fontem lacrimarum?
et plorabo die ac nocte interfectos
filie populi mei.

Capitulū. lvi.

Ocupatio aliqua licita vel
non periculosa hominibus
temptatis. vel ad male a-
gendum accensis dāda est. vt vi-
de licet circa eam de tēti vitent ma-
gis pernicioza. Et huius rei q̄dam

exemplū natura struicōis ostēdit. cui natura dedit sūm **Quic**. maxima o-
ua facere et durissime teste. ut cir-
ra eorū generacione; calor occupā-
tus tpetur in eis. ne eo incēso citi-
us moreretur. **Sic** homini calido
multum. i. vehementer ad peccan-
dum accēso siue fortiter tēptato.
sunt magna et dura ova. i. fortia et
difficilia exercitia vel officia impo-
nenda. ut ex difficili occupatione
illorum viciorum refrigerat incē-
dium et feruor temptationum **Vt**
de Eccl. xxxij. Mitte illum in ope-
ra tua ne vacet. multam enim ma-
liciam docuit ociositas.

Capitulum. lvij.

Opera meritoria non pnt
ab anima exire sine fide et
dilectione. qd patet exem-
plo aquile. que duos lapides p̄cio-
sos noie eschites in nido suo pone-
re dicitur. sine quibus parere ne-
quit. **Un** ergo duo p̄ciosi lapides
qui ponuntur in nido aquile ut pos-
sit pullos parere due virtutes sūt
scz fides et caritas. que nisi i nido
mentis fuerint. scz fides in intelle-
ctu et caritas in affectu. nō potest
aliquod opus deo acceptum parē
Nam sine fide impossibile est placē-
re deo ut dicitur **Heb. xi.** et fides p
dilectionē operatur. ut dicit **Gal. v**
Capitulum. lix.

Opera remissa et mollia li-
cet sint laboriosa tamē pa-
tum sunt fructuosa. quod
apparet per exemplum in miluis
Miluis licet sit avis patiens labo-
ris. tamen volatus est mollis. **Vt**
de milu9 quasi molliter volans est
dictus. quia molli penna et quasi
imobili super aera fertur. et leui
tactu aerem mouere videtur. hic
ribum querens et tram respiciēs

volando per aera molliter circuit.
et famē quā sepe patitur querula
voce prodit. **Est** ergo quasi milu9
homo mollis et in opere tepidus.
qui licet in modico cibo. i. in paruo
opere multum patiat. laboris tepi-
ditas tamē et mollicies eius impe-
dit mercedē operis. sicq; fit ut dū
multum circuit et parū fructificat
quasi miluus famem patiens. i. mē-
dicius semper et querulus incedit.
Vnde per Salomonem in Pro. 20.
dicitur. Qui mollis et dissolutus ē
est i opere suo frater est sua opera
dissipantis Pro. xvij.

Capitulum. lx.

Puperes sicut in hoc mun-
do contempnuntur ita i
alio glorificantur sed diui-
tes econtra. **Nam** gallina iuuenis
in domo diuis vilipenditur. ita
q; si intrauerit domum turpiter e-
icitur. sed accipiter vel falco hono-
rabiliter in domo super p̄ticam po-
nitur. et sollicite de bonis morse il-
nutritur. sed si gallina mortua fue-
rit cū reuerentia magna et lumine-
toraz domino portatur. sed accipi-
ter post mortem in sterquilinum
proicitur. **Sic** paupes et simplices
in hoc mundo vilipenduntur et de-
primuntur. sed post mortem ab ā-
gelis ad mensam regis cum hono-
re deportantur. **Se** d econuerso di-
uites hic honorantur. sed post mor-
tem in sterquilinum inferni eiciū-
tur **Luce. xvi.** **Mortuus** est medi-
cus et portatus in sinu abtate. et
i eodem. **Mortuus** est diues et se-
pultus est in inferno.

Capitulum. lxi.

Pacem cōmunitem perturbā-
tes et mutue societatis dul-
cedinem auferre volētes

omnino esse cohibendos. vel ab ipso co-
gregationis collegio remouē-
dos exemplo suo apes ostendūt.
que sicut Philosophus dicit i libro
de animalibus. apes alias pacē dis-
soluētēs et mella sua detrahētes cu-
piētēs mortaliter feriunt vel om-
nino a se repellunt. Talibus enim a-
pibus similes existunt qui sua in-
etudine vel scissura pacem pximo-
rum separant siue tollunt. Item q̄
dulcia amicorum consortia vel ob-
sequia que per mella signantur ali-
qua arte malicie vitipe contēdūt.
Tales ergo merito sunt vel aspe-
ris verborum pūcturis. vel asperis
correctionū aculeis feriendi et ab
omnibus tanq̄ pestiferi insuper re-
pellendi. Ap. Gal. v. Vinam ab-
scondantur qui vos conturbant

Capitulum lxx.

Peccatum assimilatur pisci
ephimē qui nascitur sine
coitu de quo ait Iorach in
libro suo de animalibus q̄ post tres
horas diei quo nascitur moritur.
Quasi enim dies illuminans arā
penitētia est per quā respicim⁹ ḡ-
tiā. et huiusmōi diei tres hore post
quas ephimē a moritur sunt tres
penitētie partes per quas peccatū
extinguitur. scilicet cōtritiō. eorū
confessio. et satisfactio. q̄ autem e-
phimē sine coitu sc̄z ex putrefacti-
ōe generat. significat q̄ peccatum
preter nature ordinem ex appetit⁹
corruptione contrahitur. Vnde
Aug⁹ dicit q̄ peccatū non ē natū
sed vicū nature appetētis id qd
non est sui ordinis. Item peccatū
licet ante delect⁹ postea tamē mē-
tem laterat et necat. Et ideo assi-
milatur euidaz generi delphini qd

est in milo. Sunt enim ibi quidam
delphini dorso serrato qui inter-
na ventrium secantes nutēmūt co-
drillos Delphin⁹ ergo qui non an-
teriori pect ore sed posteriori dorso
serrato cocodrilli lacerat ventrem
peccatum represētat mortale. qd
non ante. i. in principio. sed poste-
rius ificit. peccatoris lacerat ac p-
imit mentem. Pro. xxii. Ingra-
ditur blāde. sed in nouissimo morde-
bit vt colub. Item peccatum in
sola affectione existens potest esse
mortale. cuius exemplum apparz
i turture marina. de qua dicit Am-
brosius. q̄ si quis eam etiam mor-
tuam calcauerit. venenosuz et mor-
tiferum ei aculeum infigit. Quid ē
enim turtur mortua n̄ mortalis cul-
pa? quē si quis pede affectiois ei i-
heserit. procul dubio reatus morti-
ferum ei aculeum immitat.

Capitulum lxxi.

Peccatores assimilantur pi-
scibus qui ita naturaliter
sunt gulosi et ad cibum a-
uidi q̄ non aduertūt laqueuz siue
hamum. Sed qd facit i piscib⁹ na-
tura. hoc facit in hominibus praua
concupiscētia. scilicet vt ita auide
attendant a ad delectationē pecca-
ti q̄ non aduertant dyaboli hamū
vel laqueum qui pertrahit ad do-
lorem suplicij. Vnde dicit Eccl. ix.
q̄ sicut pisces capiuntur hamo. i.
ta capiuntur homines tēpore ma-
lo. Item peccatores similes sūt
equis fluuiatibus quos milus flui-
us gignit. qui sic vocati sūt ex eo
q̄ equis terrestribus in dorso a iu-
ba assimilantur. On de die in aq̄e
morantur sed per terram denocte
euntes seteges depascunt. Talib⁹

ergo equis sunt similes qui in die prosperitatis positi sub aquis deliciarum uiuentes efficiuntur voluptuosi • sed ad noctem aduersitatis et paupertatis eucti predones efficiuntur et noxi • Vnde in nullo tempore bene uiuunt quibus uel habundantia uoluptatis uel rapacitatis penuria occasiones fiunt. **I**tem peccator non potest gignere id est facere opus meritorium nisi deponat peccatum • Cuius exemplum est in murenula et serpente • murenula enim ut phidrus dicit non inuenitur nisi femi sexus • coit autem cum serpente et ex eo generat aliam murenulam • sed ut idem dicit serpens uenenum deponit antequam coeat cum murenula • sed post coitum suum resumit uenenum • propter quod murenula nec a serpente leditur • nec generat aliquid uenenosum uel serpentinum sed sibi simile natura

¶ Quasi igitur serpens uenenosus est homo peccato infectus • qui si uenenum peccati non deponeret • murenulam bonam id est bonam actionem et meritoriam non gigneret • quia alias cum matre eius id est gratia uel caritate que mater est omnis boni operis coniungere se non posset

¶ Hoc tamen non imitabile sed detestabile potius existit • quia post murenulae coniunctionem serpens uenenum resumit id est post receptionem gratie quis ad peccatum redit • **secunda Petri .ij.** Canis reuersus ad uomitum suum • et sus lota in uolubro luti • **¶** Item peccatores quidam similes sunt canibus maris • Nam sicut canis est animal mordens et nocuum in terra • sic etiam in mari piscis canis terribilis est • Vnde sicut **Ambrosius** dicit Canes et in mari et in terra cauendi sunt • Tales

sunt peccatores qui non solum in terra id est in tranquillitate pacis • sed etiam in mari id est in commotione guerre et litis periculosi et nocui sunt alijs • de quibus **Apostolus Philippo** tercio • Videte canes • uideate malos operarios • Vel similes canibus terrestribus sunt predones qui nocent in terra • sed tanquam canes marini sunt piratae qui nocent in mari • Vnde **Apostolus** primo **Corinthio .xi.** Periculis in terra • periculis in mari • **¶** Item peccatores assimilantur aquilis • Nam quoddam genus aquile est quod rapit in aere • et talem generaliter timet omnes aues • Talis aquila representat superbiam • superbi enim in alto rapiunt • quia glorie et honoris celsitudinem que soli deo debetur sibi rapere et usurpare contendunt • Vnde ipsi eripiunt deo quod deus sibi metipso reseruauit scilicet gloriam • iuxta illud • Gloriam meam alteri non dabo

¶ Hanc aquilam scilicet superbiam omnes aues id est omnes uiri spirituales timeant ac fugere deberent • quia **Augustinus** dicit in regula **Alia** quecumque iniquitas in malis operibus exercetur ut fiant • superbia uero etiam bonis operibus miseriatur ut pereant • **¶** Quedam uero sunt aquile que rapiunt in terra • Talibus assimilantur auari qui circa terrena lucra tantummodo intendunt • et interdum alijs rapiunt etiam uolenter • Quedam autem aquile rapiunt in aqua • Et istis assimilantur luxuriosi qui se immergunt in aquis uoluptatum • **¶** Et dicit **Aristoteles** quod talis aquila timet uulturum • et cum eum uidet uenientem fugit ad aquam • quia si exiret uulturne rapit eam • Talis autem aquila unum pedem habet latum ad modum aseris

tum quo in aqua se regit. alius ha-
bet diuisum cum vnguibus acutis
simis cum quo predā rapit. Sicut
autem hec aquila timet vulturez.
ita luxuriosus timet reprehensore
et delectorem. vel vulturem. i. mor-
tem rapientem. siue flagellum pes-
cussionis diuine. qd quidē si vult
eua dere. oportet qd recurrat ad aq̄
penitētie. Pes autem latus ad na-
tationem aque. est affectus ad dele-
ctationes luxurie. Sed pes cum
vnguibus ad rapiendum cibum
preda est appetitus ad delectationes
gule. et vterq; pes est i voluptuo-
sis. ¶ Item peccatores assimilantur
coruis. Primo quia corui sunt
clamosi et voces diuersas variant.
Hoc competit superbis qui cum cla-
more imperant. blasphemāt. garri-
unt. contendunt et vituperant. et
sic multis modis incongruis vari-
as voces formant. ¶ Secundo quia
corui sunt dolosi furtiue res rapi-
entes et abscondentes. Et hoc com-
petit auaris qui dolis et fraudibus
aliena diripiunt. ¶ Ps̄. Sicut noua
cula acuta fecisti dolum. ¶ Tercio qd
corui sunt immundi. scilicet cadaueri-
bus insidentes. et ex fetidis cibum
querentes. Et hoc competit luxuri-
osis qui delectantur in carnis operi-
bus fetidis et immundis. ¶ Ps̄. lxxxiij.
De cadaueribus eorum affert
det fetor. ¶ Item peccator qui de pec-
cato gaudet cigno similis dici potest.
Nam cignus instate morte penna
in cerebro infixā eam. et cōtra mo-
rem omnium animalū pro gemitu
tantum reddit sicut Ambrosius
dicit. Nam tunc penna cerebro infi-
gitur. quando suggestioi prauae pec-
cati corde consentitur. et tunc ani-
ma completius moritur. cum ipsū
peccatum ope perpetratur. Illi et

go ad modum cigni quasi cantat i
mortis casu. qui letantur cum ma-
le fecerint et exultant in rebus pes-
simis. ¶ Item peccatores assimilantur
cynomys. i. muscis caninis de qb̄
loquitur Ps̄. dicens. Dixit et ve-
nit cynomia et cimfes in omnibz
fimbis eorum. Nam talis musca ē
corpore magna et ventre lata et p-
uiois volat. q̄ alia musca. ¶ Itē
est multum pungitiua carnis et
vulneratiua necnō corrosiua. Insuper
est multum sanguifuga. Corpore
ergo magni possunt dici superbi q̄
in carnalibus volunt magnificari.
Vnde superbi homines gigantibz
comparantur. Sapi. xiiij. Ab incis
cum perirent superbi gygantes ad
Ventre autem lati sūt gulosi. qui
ventrem implentes dilatant et ex-
tendūt. Parui volatus sunt pigri
et accidiosi. qui parua et rara lo-
pantur. Fetidi sunt luxuriosi. qui fe-
toribus viciorum carnaliū pasca-
tur et delectantur. multū pūgitiuū
sunt iracundi. sed corrosiui et vlc-
eratiui sunt detractores et inuidi. ¶
Ps̄. lxxxiij. Musca carnē sanam transit
vlcera insidet. sic demones et tra-
ctores. Sanguifuge autem sunt
auaricia osurarij qui exphādo dul-
citer pauperes sanguinem eorum
sugunt. Ps̄. xxx. Sanguifuge
due sunt filie dicentes affer affer.
Itē peccatores sūt similes vesper-
tioniibus. Vespertilio enim
sicut dicit Glosa super ysa. l. In
die illa proiciet homo ydola argē-
ti sui. et simulachra auri sui. que fe-
cerāt sibi et adoratz talpas et vesp-
tiones ad. lucē fugiunt. Et quan-
tum ad hoc signant luxuriosos qui
latibula et tenebrosa querūt. Job
xxiiij. Oculus adulteri obseruat
caliginem. Item puluerem iungūt

et quantum ad hoc signat auaros qui terrena diligunt **Psalmista.** Inimici eius terram lingent. **Item** oleum de lampadibus fugunt et in hoc significant inuidos qui ore detrahendo bonorum gratiam auferre contendunt. **Per** oleum enim gratia. per lampades vero viri preclari signantur. **Inuidi** ergo homines quasi oleum de lampadibus fugunt cum ore viris preclaris detrahendo gratiam auferre contendunt. **Unde** inuidus homo gaudet de malo alterius et dolet de bono alieno. **Iuxta** illud **Oratorum** poeta **Inuidus** alterius rebus marcescit opimis. et ergo conatur bonis viris gratiam eorum occulte detrahendo auferre. **Item** in rimis parietum se de die abscondunt. et ideo signant superbos et tyrannos. qui malignas et occultas vias quibus possunt alios ledere rimantur. **Item** de die quasi sic talpe ceci sunt. et signant iracundos in quibus rationis oculi ex nimio furore cecatur. **Item** frigidissime nature sunt. **Unde** sanguis vesperilionis limitus super palpebras non sinit crescere pilos ut dicit **Constantinus.** quod ex frigida tate poros claudente creditur eum in quo signat accidiosos qui efficiuntur in spiritu frigido. ita ut pili oculorum id est bona desideria mentium in eis non procedant.

Capitulum lxxij.

Demitentie fevor et humilitas peccatorem mortuum resuscitant. quod ostendit exemplo femicis. **Est** enim femis avis. que secundum **Philosophum** postquam trecentis vel quingentis

annis vixit cum suum defectum sentit nidum ex lignis aromaticis facit in tantum siccis. ut vento calido accendantur. quibus quidem accensis sponte nidum ingreditur. et inter ligna ardentia incineratur. **Ex** hoc cinere infra triduum quidam vermiculus nascitur. qui paulatim plumas recipiens in volucrum transformatur. **Est** autem avis pulcherrima. pavoni similis in pennis. solitudinem amans. et ex mundis fructibus cibum querens. **Sic** peccator postquam diutius vixit in suis peccatis. et sine vite vel status defectu. siue per mortis metum. siue per aliquod aduersum cognoscit. debet ex consideratione offense. ex contemplatione diuine iustitie. et insuper ex timore gehennae atque mortis incertitudine tanquam ex aromaticis lignis struere nidum mentis. et huius respectus tam sicci id est validi debent esse. ut spiritus sancti flatus facilliter possit accendere motum mentis. tunc ad cor suum penitens spontaneus ac cito introeat. et in predictis timoribus positus se per feruentem compunctionem aduens in humilitatis cinerem redigat. ex hac enim humilitate infra triduum penitentiae. scilicet contritionis. confessionis. satisfactionis nouus nascitur vermiculus. id est mundus et animus humilis. qui plumas virtutum paulatim recipiens in completam transformabitur volucrum. id est in virtutum perfectum atque contemplatiuum habentem scilicet pulchritudinem in aspectu sancte contemplationis. **Item** habentem varietatem colorum in pennis. id est varietatem virtutum et gratie multiformis. amantem solitudinem sancte orationis. et querentem cibum mundum sacre lectionis

vel munde operationis. **I**tem pe-
nitentia libeat et defendit a tempta-
tionibus siue deceptionibus demonum.
quod patet per exemplum in mergu-
lo. Nam quando rapaces aues met-
gulos persequuntur ad aquam confu-
gientes submersiois beneficio li-
berantur. Tunc rapaces aues met-
gulum inuadunt quando demones
animam hominis temptando cie-
cumuenire satagunt. sed si anima
confugiat ad aquas penitentie. et
se in eis humiliando submergat. li-
beratur a fraudulencia demonum
Psalmista. Tu contribulasti capi-
ta draconum. id est temptationes
demonum. in aquis scilicet peni-
tentie. Item penitencia facit opera
hominis esse viua et meritoria. Cu-
ius exemplum apparere in varijs ma-
ioribus piscibus qui dicuntur tro-
cte qui oua in aqua faciunt. et ip-
sa aque fouenda committunt. et a
qua tanquam blanda mater ea suscipi-
ens animat et creat et pisces ex e-
is format. Sunt ergo opera homi-
num bona tanquam quedam oua tro-
ctarum. que tunc in aqua prodeunt
quando in terra penitencia sunt.
atque ex ipsa laque. id est penitentie lac-
mose et punctiue lacrimis viua id
est gratuita et fetosa id est merito-
ria sunt.

Capitulum lxx

Penitentes qui tepide et o-
siose viuunt facilliter ad pu-
tredinem peccati redeunt.
cuius exemplum apparet in pisci-
bus. Nam cum aqua ubi sunt pisces
non mouetur nec renouatur. cito
in putredinem vertitur. Unde in ea
pisces corumpuntur. Similiter qui
sunt in aqua penitentie si non renouantur
nec mouentur per bonorum operum
solicitudinem facile a temptationi-

bus corumpuntur et a peccatoribus
putredine iterum inficiuntur. Apo-
stolus ad Ephesios. in. Renouamini
in spiritu mentis vestre. Item pe-
nitentes virtute penitentie mutant
mores. Unde assimilantur quibus-
dam animalibus de quibus **Ambrosius**
dicit quod contrariam naturam
habent in terra et in aqua sicut pa-
tet de leone. Nam leo sicut ipse **Ambrosius**
dicit cum sit terribilis in ter-
ris. in mari tamen est dulcis sicut
piscis leo. In quo signatur quod aqua
maris id est penitencia amara homi-
nem immitem et ferocem transmu-
tat et conuertit in dulcem. **I**tem
rana que est horrenda in paludibus.
in aquis tamen est decora et omni-
bus fere prestat alimentis. In quo
signatur quod aqua penitentie homi-
nes horrendos et impios facit gra-
tissimos et per alios acceptos. **I**tem
mustele odor grauis in terris. sua-
uis in aquis est. in quo accipitur quod
fetentes per malam famam in a-
quis penitentie efficiuntur redolan-
tes per gratiam. **I**tem lepus est
animal timidum in terris. in mari
vero formidabile. scilicet quia lau-
cheum penitentie homines pusillani-
mes et pavidos magnanimes facit
et fortissimos. Item lupus in ter-
ra animal rapax. in aquis autem animal
impotens. Unde non scit lupos agnos-
timere. Sic per penitenciam homi-
nes terribiles et rapaces efficiuntur
benigni et misericordes. Item
porcus in terra animal est immun-
dum. in mari vero est animal mun-
dum. Unde porti marini ut dicit
Ambrosius etiam iudeis sunt gratia
qui tamen terrestres non come-
dunt. In quo signatur quod aqua peni-
tentie purgatur omnis immundus
tia culpe. et ideo etiam immundus
est in

peccm luxurie in aquis penitentie efficiuntur mundi per continentiam. Item terrestris scorpio percutit a venenum immitit. scorpio vero marinus no percutit sed reficit. In quo significat q detractores a inuidi alios retro percutientes im mutantur in aqua penitentie et efficiuntur benefactores. Item coruus terrestris habz camis duritie. marinus vero coruus habet carnis teneritudinem. In quo significat q penitentie mare cor aridum et duru facit molle et deuotum a pium. ¶ Unde penitencia facit de corde lapideo a rigido cor carneu et flexibile. facit eum de hoie superbo huile de hoie crudeli a truculento mitem et e. Itē penitentes qles debēt esse exempla coturnicum demonstrat. Coemix em mare transiens cu lassatur in aqua descendit. a vna alam erigens velum facit. Coturnices etia accipitrem timent nec de terra surgunt q diu eum videt. Sic quoq peccator transiens per mare huius seculi cum se lassum sentit ex grauedine peccati. debet si vult euade se humiliando descendere in aqua penitentie. a cum vna ala scilicet timoris in ista aqua id est penitentie a se tenere. aliam vero scilicet spem sursum ad deuz erigere. quia sicut debet timere de iustitia. ita debet sperare de misericordia. et hec ala spei erit velum ducens eum ad pia opera. Debet autem peccator penitentes precipue a timedo cauere accipitrem id est dyaboli seueritatem. quia tunc maxime contra homine seuit cum sibi rebellasse cognoscit. Et ideo cum eius presentiam penitens temptatus aduertit. debet in terra manere id est humilitate se tenere. Sola em humilitas vt dixit

beatus Antonius. est que euadit dyaboli laqueos. Vel non debet de terra surgere id est ab humili oratione. ¶ Item coturnices per terram citissime currunt. species sua diligunt. et uoluerando se mutuo requirunt. vt dicit Ambrosius. Illi ergo per terraz citissime currunt. qui licet in terra positi vehemeter tamen celestia diligunt. Nam qui amat vehementius. currit velocius. et peruenit citius. sicut dicit Bernardus. Ille vero diligit suam speciem. qui diligit qlibet hominez. Nam participatione speciei plures homines sut vnus homo. sicut Porphyrius dicit. Vbi ergo est nature vnitatis debet etiam simul esse vnitatis caritatis et concordie. Debet etiam diligenter homo suum qui libet requirere proximum. quem sentit errado posse. siue uoluerando ad ipsum per predicationis vel exhortationis clamorem. siue pro ipso uoluerando ad deu pfecte orationis feruorem. ¶ Item coturnices pro gratissimo cibo habent semina venenosa. comedunt enim elleterum quod alijs est perniciosum. a patiuntur etiam coturnices morbum caducum sicut homo. ¶ Quasi autez venenosa semina elleteri sut oportunitates et occasiones peccandi. quibus si penitens pascitur scilicet vt in eis delectetur morbum caducum patitur id est recidiuus peccati. ¶ Item penitentes debent esse similes cyconis. primo quidem quia cyconia est ad se purganduz ingeniosa. Nam quando cito grauari se sentit aq marina in rostru recolligit qua ad iteriora trasmitit a sic cibum induratum emollit. et intestina mundando superflua eicit. ¶ Sicut autem cibus superfluz

vel malus grauat stomachum. ita et peccati grauat vel angustiat animam. Qui se ergo purgare desiderat aqua marina habeat. id est ita purgetur interius ut amaras lacrimas effundat. quia necesse est ut etiam rostro recolligat. sic ut ad ventrem purgandum eam ad interna transmittat. id est in ore suo peccata sic compunctus confiteatur et dicat. et confessio sua humiliter ad purgandas peccati feces compunctionis aqua id est lacrimarum virtutem ad interiora mentis transmittat. **S**ecundo quia cyconia est ad se nutriendum virtuosa. Nam serpentes vescitur ouis. et ex eis escam dat gratissimam pullis suis. quibus autem venenosa comedit. venenum tamen eorum ipsius naturam non superat nec immutat. sed est ei nutrimentum. quod tamen multis animalibus est venenum. Nam vi caloris qui in ea dominatur virtus veneni extinguitur. Quasi autem ova serpentium temptationes sunt malignorum spirituum. que licet animalibus id est hominibus carnaliter viuentibus sunt venenum. spiritualibus tamen et penitentibus prebent proficuum nutrimentum. Nam vi amoris qui in eis accenditur temptantis nequitia penitus superatur. **T**ercio quia cyconia est contra serpentes vigorosa. Nam eos rostro percussit occidit et comedit. Serpentes qui per rostro cyconia percussit. quia frequenter orando. confitendo. humiliter malignos spiritus penitens confundit. Tunc vero illos occidit. cum feruore penitentiae lacrimarum inundatione temptationes penitus eorum extinguit. **V**nde **Psalmista**. Tu contribulasti capita draconum

229
in aquis. quia videlicet in aquis lacrimarum extinguuntur temptationes demonum. Sed adhuc serpentes cyconia comedunt. quia videlicet ex temptationibus demonum nutritur et conualescit humilitas penitentium. **Q**uarto quia cyconia est humane societatis amata. Et ideo in domibus hominum ponitur. Sic etiam quilibet penitens a mare debet societates hominum. id est rationabiliter et mansuete viuentium. Est enim homo animal rationale et mansuetum natura. nil ergo bestialius homini rationem habente et ratione non utente. Similiter qui crudeliter viuunt non homo dici debet sed feris et beluis similis existit. Et ideo quicumque cum talibus habitando vel conuersando conuiuunt non nidum in domibus hominum sed iter bestias ponit. secundum illud **Job. xxx.** Frater sui draconum et socius strucionum. et **Ezechielis. ii.** Qui diligeret conseruatiua. Nam nidum vel locum quem prius accipit de facili non dimittit. sed quando circa hyemem reuertitur nidum tractat operit. et virgulas et spinas circumluto coniungit ne a vento dissipari possit. In reditu autem suo eundem locum occupat. et contra occipere volentes pugnando eum defendit. Similiter penitens nidum mentis diligenter custodit. Nam in eodem loco id est eodem humilitatis respectu quem prius accepit persistit. vel quia prius acceptam gratiam nunquam deserendo amittit. Sed si hyems aduersitatis imminet ita ut circa exteriora contendens ad tempus exire eum oportet tra

cōfidentens ad tempus exire eum
 oporteat terra humilitatis coope-
 rit nidum mentis. virgulas et spi-
 nas id est abstinentias asperas cū
 luto corporis iungit. vel quia iun-
 git asperitates carnis cū luto hu-
 militatis. ne scilicet a vento super-
 bie vel a temptatione concupiscē-
 tie dissipari possit. cum vero ab ex-
 teriorib⁹ curis reuertitur ad secre-
 ta cordis eūdem locum occupat. id
 est nidum humilitatis. quē etiā cis-
 ta superbos demones ipsum mitem-
 tes diripere viriliter defendit. ¶
Item penitentes semper debēt re-
 spicere ad meliorum exemplum. q̄
 in humilitate penitētie semper ab-
 scondere sua opera. et exemplum
 istius doctrine apparet in strucio-
 ne. Nam strucio quando venit tē-
 pus vt oua ponat ad phades oca-
 los leuat. non enim oua ponit nisi
 quando illa ascendit constellatio.
Cum autem hanc stellam oriri vi-
 derit arenam maris fodit. oua ibi
 ponit et sabulo operit. et statim ob-
 liuiscitur vbi ea posuit et nunq̄ e-
 a ulterius querit. sed calefacta a
 rena feruor solis oua excoquit. et
 in ipsis pullos producit. qui cum
 fracta testa educti fuerint. tūc ma-
 ter eos recolligit. et tanq̄ filios e-
 cognoscit. **I**tem strucio naturali-
 ter equum odit. ita vt equus euz
 sine terrore videre non possit. sed
 si equus ei occurrat tanq̄ contra
 hostem alas erigit. et alarum stre-
 pitu fugere ipsum cogit. Sicut ee-
 go oua ponens strucio aspicit ad
 phades ascendentes. ita penitens
 operando aspiciere debet ad maio-
 res id est magis proficientes. scā-
 dum illud Apostoli prima Corin-
theorum duodecimo. Emulamini
carismata meliora. Et cum viderit

horum exempla moē phadum stel-
 larum fulgentia tūc debet in are-
 na maris ponere oua sua. id ē i pe-
 nitentia graui et amara perficere
 opera. et debet illa sabulo operire.
 id est in humilitate custodire. et
 fieri ulterius illa videre. id est ad
 superbiendum vel ostendendum
 aspiciere. et tūc calefacta arena
 id est feruente penitētia feruor
 solis id est amor dei illā incendit.
 et fetus inde multorum bonorum
 operum producit. quos cum testa
 fracta id est carne mortua ante o-
 spectum districti examinis fuerit
 producti. tūc eorum mater id est
 anima penitentis clarius recogno-
 scit. et tanq̄ suos fructus recollig-
 get gloriosos. debet tamē hic stru-
 cio id est penitens equum id ē pec-
 ratuz quo anima portatur ad mor-
 tem velut suum hostem pestiferū
 fugere. virtutum alas cōtra ipsū
 erigere. atq̄ earum strepitu id est
 conatu et actu ipsum in fugam v-
 tere id est a se repellere. ¶ **I**tem
 penitentibus reuertentibus ad de-
 um maxime demones tendunt la-
 queos temptationum. qd̄ patet p̄
 exemplum in turdis. Nam turdi
 sicut dicit Ambrosi⁹ in fine autūp-
 ni et hyemis confimo quasi exacta
 estate se referunt. id est ad nos
 redeunt. quib⁹ nos molimur insi-
 dias et diuerso genere nūc in hōa
 sede decipere. nunc visco fallere.
 nunc laq̄s eos captare cōtēdim⁹
Similiter penitentibus ad deum
 et ad iustitiam redeuntibus demo-
 nes velut homines turdis diue-
 rsi generis molimur insidias. et nūc
 eos in hōa sede id est temptatione
 dignitatis et superbie decipere. nūc
 visco luxurie fallere. nunc laqueis
 auaricie eos contendunt capere.

propter quod qui ad deum accedit
monetur Ecclesiastici .η. Fili acce-
dens ad seruitutem dei sta in iusti-
tia et timore. et prepara animam
tuam ad temptationem. Militia
enim est vita nostra super terrā
Habemus enim tres hostes: scilicet
carnem mundū et demonē et ē

Capitulū. lxxvi.

Peregrinos et viatores eē
in suo itinere pia caritate
iuuandos milui ostendūt
Nam miluus vt dicit Philo orus cu-
culos in spatulis suscipit. et ne de-
ficiant propter longa spacia itine-
ris a partibus Hispanie secum du-
tit. Si ergo milui hoc auibus illis
faciunt que secum eiusdem speciei
non sunt. quanto magis ergo de-
bet hoc hō facē hōi. et xpianus eti-
stiano. non solum eiusdem nature.
sed et fidei eiusdem consorti Ecce sit
rationales volucres tam rationis
q̄ virtutis iura nescientes. legem
tamē caritatis adimplent. de qua
Apostolus ad Galathas .vi. Alter
alterius onera portate. et sic ad i-
plebitis legem cristi. Non igitur o-
uiatorem tuum etiam minorem vlt
debiliorem contempnas aut dere-
linquas. s̄ magis eius debilitati c-
patiens curam habeas. vt sis sal-
tem similis illi samaritano. quem
etiam euangelica narratio cōmen-
dat. qui inuentum in via vulnera-
tum iumento suo imposuit. in sta-
bulū duxit. vulnera curare studu-
it. et tandē stabulario cū precio cō-
mendauit. Ecce enim q̄ multa ha-
bes caritatis obsequia. pietatis of-
ficia. et superne compassionis exē-
pla. vt tu quoq̄ similiter facere sa-
tagas.

Capitulum. lxxvii

Perfecti viri assimilantē op-
tims piscibus. Nam secun-
dum Auicennam Illi sunt
optimi pisces qui morantur in aq̄s
altis. Propter quod de marinis
illi sunt laudabiliores qui non ali-
bi q̄ in altissimo pelago conuersa-
tur. Itē qui in aquis discooperitis
ubi perflant libere venti meliores
sunt alijs qui cōtratio modo se ha-
beant. et meliores sunt illi qui sūt
in aquis fortissime agitatis q̄ in a-
quis non motis. Ex quib⁹ collige
q̄ illi pisces sunt optimi qui morā-
tur i aquis altis discooperitis et for-
tissime motis Similiter illi viri sūt
perfecti et optimi qui sunt alti per
contemplationis sublimitatem Y-
saie .ln. Ecce intelliget seruus me-
us. exaltabitur et eleuabitur et sub-
limis erit valde. Item qui sunt di-
scooperiti per cōuersationis simpli-
citatem. quia in hominibus fictis
et cooperitis per ypocritism non re-
flat ventus spiritus sancti Sapie.
.. Spiritus scilicet discipline effugiet
fictum. Item qui sunt agitati per
operationis mobilitatem. scilicet q̄
non ocio vacant. sed in bonis ope-
ribus assidue laborāt Ecclesiastes
ix. Quocumq̄ potest facere ma-
nus tua instanter operare et ē. ¶
Item perfecti et viri spirituales si-
miles sunt auibus prede. que sicut
Phil. dicit in .η. libro de animalibus
sunt volatus altissimi et velo-
cissimi. et visus acutissimi. et animo-
sitatis permaxime. sicut patet i a-
quila. falcone et huiusmodi. Simi-
liter etiam viri perfecti sunt altissi-
mi per conuersationē Ap⁹ Phil.
in. Nostra conuersatio in celis est
Item velocissimi per dilectionē. qz
q̄ amat vehementius currit veloci⁹

et peruenit citius ut dicit beatus Bernardus. Item sunt acutissimi per contemplatione; Job quadragesimo primo. Omne sublime videt. Item sunt animosissimi per spiritus vigorem. Nam iustus quasi leo confidens absq; terrore erit. ut dicitur Proverborum. xxviii. ¶ Item perfectus homo assimilatur arde. Primo propter volatum. Nam ardea vocatur quasi ardua propter altos volatus. Formidat enim ymbres et volat super nubes ut scilicet procellas ymbrium sentire non possit. Cum autem volauerit significat tempestatem. et hanc auem quidam tantulum vocant. Similiter perfecti viti timentes ne instigante dyabolo procellis persecutionum involuantur. intentionem suam supra omnia temporalia collocant. et in serenitatem celestis patrie ubi facies dei conspiciuntur mentes leuant. De talibus viris fuit Gregorius. qui de seipso refert in dyalogo. quod talis erat eius animus dum in monasterio fuerat quod illi labentia cuncta suberant. et rebus omnibus que voluuntur eminebat. et nunquam nisi celestia cogitare consueuerat Apostolus. Col. iii. Que sursum sunt sapite non que super terram. ¶ Secundo propter nidum. quia licet avis ardea in aquis cibum querat. tamen in siluis et altis arboribus nidum locat. Quia perfectus quisque licet secundum corpus pascatur rebus labentibus et transitoriis. tamen spem suam ponit in supernis et spiritualibus. Unde Psalmista dicebat. Michi adherere deo bonum est. ponere in domino spem meam. ¶ Tercio propter zelum. Nam ardea pro pullis zelat. et ne ab aliis avibus de nido rapiantur defendendo

laboat. Sic viti perfecti pro subditis laboant ne a propriis putentur. et de nido fidei catholice seu a rectitudine iusticie subtrahantur. Joh. x. Bonus pastor animam suam dat pro ouibus suis. Quilibet etiam vir perfectus toto posse pugnare debet ne conceptus vel affectus virtutum quos habet in nido anime a demone vel ab alio rapiantur Ecclesiastici. iii. Pro iusticia agonizare pro anima tua est. ¶ Quarto propter colorem quia quedam arde habent colorem album quedam cinerium. In quorum primis mundicia. in secundis vero penitentia designatur. Nam spirituales viri et intus in mente mundicia. et extra in carne penitentia decorantur. Sic Job qui de puritate iam dixerat. Donec deficiam non recedam ab innocentia mea Job. decimo sexto. vltro de penitentia addidit. Ago penitentiam in fauilla et cinere Job. xli.

Capitulum lxviii.

Desiderantia in bono opere est habenda. et multiplicitas siue varietas operis est plerumque vitanda et hoc exemplo apis. Quia scilicet apes ut Aristoteles dicit in libro de animalibus quando extra exit siue volat ad diuersos flores non intendit. nec unum florem dimittit et ad alium vadit donec in illo flore inueit quod querit. Et sic etiam simili modo in variis actibus homo se occupare non debet. iuxta illud Ecclesiastici. vnde cimo. Fili ne in multis sint actus tui. Nam animus quidem hominis ut dicit Gregorius. dum confusa mente diuiditur ad multa et varia fit minor ad singula. Et ergo in illo opere videlicet bono quod

inceptum tam diu homo debet perse-
stere quam diu illud inuenit proficiu-
m et salubre. Seneca. Fastidientis sto-
machi est multa degustare. et sic
est fastidientis animi multa opera
inchoare Apostol. ad Philipen. i.
Qui cepit in vobis opus bonum ip-
se perficiet. Et Mat. x. Qui perse-
uerauerit usque in finem hic saluus
erit.

Capitulum. lxxix.

Pinguedo anime interioris per
ipsam penurie asperitatem
augetur. et per habundantiam
vbertatez minuitur. Cuius rei
quidem exemplum in mergulo mon-
stratur. qui in hyeme quando est
tempus penuriosum et asperum plu-
rimum impinguatur. quod accidit
propter motus paucitatem. sed in
estate quando est tempus fructuum
vbertate refertum carnibus et pin-
guedine spoliatur. quod accidit pro-
pter volatus frequentiam. Mens e-
nim deo debita dum ex exterioribus
rebus per paupertatem eximitur.
ab internis sollicitudinibus quiescit
motibus. quantoque magis sibi
quiescens intendit tanto diuina gra-
tia vberius pinguescit. Cum vero
volubilis mens rebus exterioribus
affluit. hanc ipsa cura rerum et in-
terna sepe sollicitudine et extrinseca
occupatione conuoluit. atque ita
paulatim fit. quod ex ipsa inquietudi-
ne mentis dimiuta deuotio asperitatem
die anima marcescit. Vnde Gen.
xli. Post annos fertilitatis secuti
sunt immediate anni sterilitatis.
quia nimirum post habundantiam
corporis sequitur attenuatio men-
tis Job. xviii. Attenuetur fame

robore eius et c.

Capitulum. lxxx.

Predicatores quales esse de-
beant in vita et doctrina
et prudentia ostenditur in
auibus preda. quibus ut Aristo.
dicit. natura rostrum curuum et a-
cutum dedit ut predam fortius re-
tinerent. et carnes facilius lacerarent.
Tales etiam sunt paucæ carnis et
pennositatis ut sint volatus veloci-
oris. Caudam habent subtilem et
longam et tenuem qua se in vola-
do se regunt. sicut gubernaculum
regit nauem. Predicatores itaque
tunc habent rostrum. id est os curuum.
quando ad seipsum reflectunt quod
alijs dicunt. scilicet ut ipsi impleant
opere quod alijs suadent sermone.
Nam id quod curuatur versus seip-
sum reducitur. et hoc necessarium
est ad predam quam appetunt. id est
ad gratiam vel mercedem quam pro-
dicando acquisierunt non perden-
dam sed conseruandam. Item de-
bet habere rostrum id est os acutum
id est penetratum et incisum ad per-
cutiendum corda carnalium. et ad
lacerandum siue amputandum vi-
cia eorum Ysaie. xlii. Posuit os
meum dominus ut gladius acutum
Item debet esse paucæ carnis. id est
parum de carne curare. et multe
pennositatis. id est in pennis virtu-
tum habundare. Item debent esse
velocis volatus. id est obedientie
prompte. Vel ille velocius volat.
qui feruentius amat. Item debet
habere caudam. id est discretionis pru-
dentiam. que caude assimilatur.
quia prudentia exitum rei prospicit
qui caude assimilatur. Vnde Boet.
Verum exitus prudentia mensuratur.

hac autem cauda tota vita gubet
natur et regitur. sed debet hec cau-
da id est hominis prudentia esse lo-
ga quo ad preteritorum memoriā.
subtilis quo ad presentium intelli-
gentiā. sed non nisi tenuis esse potest
quo ad futurorum providentiam.
quia cogitationes mortalium timi-
de et incerte providentie nostre.
dicitur Sapientie. ix. Item nota
quod predicator qui est mundus in o-
pere et portat cristum in corde time-
tur etiam a demone. Nam gallus
preciosum lapidem quendam nomi-
ne allectorium in ventriculo secum
portat. propter quem eum leo for-
midat. et maxime si pennis albus
ipse sit ut dicit Plinius. Gallus
ergo qui lapidem portat in ventre
est predicator sanctus qui cristum
portat in corde. quem si in pennis
fuerit albus id est in operibus mu-
dus etiam leo timet ipsum. id est ma-
lignus spiritus. De quo dicitur. i.
Petri. v. Adversarius noster dia-
bolus tanquam leo rugiens circuit ac-
quiem predatores debent esse
similes aquaticis avibus que hant
rostra lata ut gramina et radices
aptius carpant. Quasi enim latitu-
do rostri est dilatatio verbi. Ad hoc
enim predatores auditoribus ver-
ba declarando et inculcando dila-
tant. ut viciorum gramina et radi-
ces peccatorum de cordibus eorum
evellant. Item habent colla longa
ut de profundo aque facilius vic-
tum trahant. ex longo quippe col-
lo vocalis spiritus non statim emit-
titur. quia per arterie longitudine
transiens aliquantulum immora-
tur. Unde quasi vocis sonus ex col-
lo longo egreditur. cum predican-
tis verbum cum solerti meditatioe
profertur. Unde Ps. dicit. Os iu-

sti meditabitur sapientiam. et lin-
gua eius loquetur iudicium. De
ipsam longitudinem autem colli de
aque profunditate victus facilius
trahitur. quia per cogitatione mo-
rosam. quasi de profundo aque. id est
ultimo sensu scripture illa qua mes-
sias pascebat doctrina predica-
tis educitur. Item predicator de-
bet esse similis pisci staurō. de quo
dicit Ambrosius. quod solus inter pi-
sces ruminat. Quod proprie conve-
nit predicatori. scilicet sacre scrip-
ture verba per meditationem con-
tinuam ruminat. Unde Psalmist.
In lege eius meditabitur die ac no-
cte.

Capitulum lxxi.

Predantes alios efficiunt
ipsi frequenter preda alio-
rum. Unde sunt similes pisci-
bus. Nam sicut Amb. dicit quidam
piscis se mutuo devorant. et fit se-
pe esta minor maioris. Huiusmodi
ille maior devorat alium. ipse post-
modum ab alio devoratur. Unde
Aristoteles in libro sexto de anima-
libus dicit. quod carabo vincit pisces
magnos et comedit. sed pulcherrimus
vincit carabonem et ipsum come-
dit. Unde ysaie. quadragesimo ter-
cio. Ve qui predatis. nonne et ip-
se predaberis?

Capitulum lxxii.

Prelatus debet de subor-
tis velut de spiritualibus
filiis diligentissimam habe-
re ac gerere curam. et hoc exēplo
videlicet ceti siue balene piscis. qui

scilicet suos ratulos in ea cista perhibetur fouere. Nam in ro amore eos diligit. et in pelago secum longo tempore circumducit. et si eos ab arenarum cumulis impediri contigerit. aque multitudinem in ore colligit et super eos effundit. et sic eos a periculo liberans ad pelagus reducit. contra omnia pericula se pro eis exponit. et semper eos inter se et mare in loco tutiori ponit. et quando tempestas inualescit filios adhuc tenellos in ventrem submit. quos serenitate facta sine aliqua lesione emitit. sicut dicit Ioerach. Similiter etiam debet prelatus subditos velut filios magno amore diligere. et eos per huiusmodi vite pelagus procellosum sollicita dilectioe deducere. eos si arenarum cumulis. id est diuitiarum vel reu temporarium curis videat impediri. oris sui aqua. id est exhortationis vel correctionis doctrina studiosi adiuuare. debet etiam pro eorum salute se periculis quibusque exponere. quia bonus pastor ponit animam suam pro ouibus suis. et debet etiam eos de dubijs in tutiori parte ponere et locare. et si exurgat persecutiois tempestas illos quos magis tenellos. id est magis debiles videat. debet in ventrem id est mentis affectum vel intime sollicitudinis curam colligere et tenere. eos suis momentis et auxilijs roborando et secutando quousque tranquillitas redeat. Sic etiam paulus faciebat qui dicebat ad Galath. ij. Filii mei quos iterum parturio donec formetur cristus in vobis. et Philipen. i. Eo quod habeam vos in corde meo et c.

Capitulum. lxxij.

Presumptuosi et superbi se per altiora sequuntur. prouidentes et humiles ad congeua sibi tendunt. Cuius rei exemplum apparet in falconibus et muscardis siue alietis. Nam falco est auis multum animosa. Inuadit enim ipsa aues longe se maiores pectore et pede eas percutiens. cui similis est homo presumptuosus et audax. qui ad ea que se excedunt intendit. contra illud Ecclesiastici ij. Altiora te ne queheris. et fortiora te ne scrutatus fueris. Sed muscardus quem aliqui dicunt alietum. cui fit auis parua paruulas rapit aues. et ideo signat sobrietatem humilium. De quorum numero fuit Psalmist. Neque ambulauim in magnis. neque in mirabilibus super me. **I**tem presumptuosi qui nimia et laboriosa assumunt cito deficiunt. Nam sicut dicit Aristoteles in libro. vi. de animalibus. galline que multum ouant cito moriuntur. Quid enim sunt galline multum ouantes. nisi presumptuosi qui quidam nimios labores assumunt et plurima opera et magna inchoantes. Non mimum cito deficiunt. quia et si vires eis ad inchoandum assint. ad prosequendum tamen seu ad perficiendum non suppetunt. et ideo consultur Ecclesiastici. xi. Filii ne in multis sint actus tui.

Capitulum. lxxij.

Prosperitates diuitum hominum et peccatorum assimilantur auis auis que bubo dicitur. Bubo enim auis est onusta

pluim. sed pigra detenta et debil
ad volandum. i sepulchris mortu
oru die ac nocte morat. et ferē fu
turum malum pretendere. et loc
vbi habitat solitudinem nunciare
vt dicit ysidorus. Quasi ergo bu
lo onustus peninis est peccator ha
bundans diuitis. et hic quia pi
ger est valde ad exercitium bono
rum operum. et etiam debilis ad
contemplationis volatum. manes
q3 in sepulchris mortuorum. id est
fer ore operum seu peccatorum cau
nariuz. est ei ipsa sua prosperitas
future desolationis pronosticum &
eternae dampnationis iudicium.
Vnde Luc. vi. Ve vobis diuitibz
qui habetis consolationem vestra
in hoc mundo. ac si apertius dicat
Ipsa vestra consolatio quam nūc
in presenti recipitis. ve vobis sup
uenturum significat eterne dā p
nationis **Boecius** **Fortuna est q3**
dam future calamitatis iudicium

Caplm. lxxv.

Prudens homo tempora di
uidit. quia partem quieti
mentis contemplationi &
orationi. & partem necessitatibus
corporis per actionis labores distri
buit et concedit. Est enim vulturi
similis. De quo dicit **Aristoteles.**
venatur a meridie vsq3 ad noctē.
et ab ortu solis vsq3 ad meridiem
i silentio requiescit. vt eius exem
plo videlicet homo instructus par
tim vacet quieti orationum. et par
tim intendat venatui. id est procu
rōni necessariorum. **Vnde Haimo**
de Paulo Apostolo refert. q3 vt
tradūt facti doctores a mane vsq3
ad horam quintam labori manū
insistebat vt inde victum acquirere.

ret. et inde vsq3 ad vesperam in
tendebat publice disputationi.
Capitulū. lxxvi.

Pugnandum est contū dya
bolum. sic pisces contra
cocodrillum. Nam cum co
drillus pugnat contra cetum. fugi
unt pisces ad caudam ceti. et ipse
pugnat pro se et pro eis. et videt
cocodrillus q3 vincere non possit.
fetidissimum fumū emittit in aquā
Sed e contra cetus odorifero fumo
de ore emisso fetidum illum belue
odorem repellit. Si ergo aliquos
cocodrillz. i. dyabolz persecutioibz
impugnat. ad caudam ceti id ē a d
ultimum vite cristi scilicet ad exē
plum crucis et passionis cristi fugi
at. quia si passio cristi ad memori
am reuocetur. nichil est adeo durū
quod non equo animo toleretur.
Ipsē enim contra dyabolum p no
bis pugnavit et vicit. si vero fetore
carnis & de carnalibus illecebris
infestet. odor e oris. i. virtute deuo
te orationis repellatur. **Et notan
dum q3 quidam dicūt idem esse ce
tum et balenam. sed ysidor9 disti
guit inter ea per hoc q3 balena ē pi
scis mire magnitudinis que aquā
emittit in altum. quod nō facit ce
tus.**

Caplm. lxxvii

Religionem intrare volen
tes. vel statuz mutare que
rentes illam religionem
vel statum magis eligere debent
qui magis competit eorum dispo
sitioni et condicioni. videlicet exē
plo auum que secundum varias
complexiones sibi varia habitacu
la querunt **Vnde** que magis sunt
frigide et humide paludes & flumina

inhabitantes propter ciborum assignationem et purificationem. et sunt merguli. anates. et cigni. per quos intelliguntur homines qui corpore vel spiritu inferiores sunt. quorum est assumere status humiliores. siue propter nutrimentum si sunt corpore debiles vel infirmi. vel propter motum. id est habitationis locum. Quia interdum etiam periculosum est quibusdam spiritaliter in aliquibus locis manere. siue quo ad purificationem. id est ad regularium operum laborem. Volatilia vero que calidioris sunt nature montuosa loca et rupium concaua inhabitant. per que significantur illi qui sunt fortiores corpore et spiritu frequentiores. qui securius assumere etiam possunt status altiores et difficiliiores. **Item** religiosi in congregatione viuentes debent esse similes gruibus vel anseribus precipue siluestribus. **Dee** enim simul vadunt. simul comedunt. speciem suam diligunt. regem sibi constituunt. **Dee** etiam grues vel anseres siluestres ordinate volant. et si aliquando inter se pugnant. mox reconciliantur simul volant. et a societate pristina non declinant. **Dee** etiam futuram tempestatem cognoscunt. Quia imminente tempestate clamant. vigilias ordinant. et in vigilando voces earum alternant. ut dicunt **Basilus et Ambrosius. Aristoteles** tamen in 11. libro de animalibus addit. quod illa que vigilat lapillum in pede tenet. ut sic si forsitan dormiret casu lapilli se excitaret. **Dicit** etiam idem **Aristoteles**. quod rex earum semper se deponit primo. et semper primo de terra se erigit. et circumspicit si que venientes viderit. clamare incipit

et eas ad custodiam munit. **In** eo ergo quod simul vadunt et comedunt docentur religiosi et in congregatione viuentes communitatem diligere. et singularitatem fugere. siue in cibo. siue etiam in alijs. **De** bent enim religiosi viuere sine proprijs. sed omnia communitate erunt. sicut **Aplis** omnia leguntur communitate fuisse. **Sed** in eo quod speciem suam diligunt. docentur religiosi suam congregationem et religionem precipue diligere. **In** eo autem quod regem sibi constituunt docentur sub obedientia viuere. **In** eo vero quod ordinate volant. docentur modeste et ordinate incedere. **Et** in hoc quod cito reconciliantur et iterum consociantur. docentur iras seu lites si aliquando acciderint citius terminare. et per remissionem vel obliuionem inuicem pacem et caritatem pristinam reformare celerius. **Et** in eo quoque quod tempestates sentiunt. docentur futura pericula vel temptationes sollicite precauere. et eis ingruentibus ad deum clamare. **Et** in eo etiam quod vigilant et vigilando voces earum alternant. docentur quod debent se vigilanter custodire. et pro mutua conseruatione successe laborare. **Prelatus** autem qui pro omnibus debet sollicitus esse. debet lapillum. id est humile christi exemplum qui fuit lapis angularis. semper in pede id est in affectu mentis vel aspectu habere. **Christus** enim dixit. **Ego** sum pastor bonus. et bonus pastor ponit animam suam pro ouibus suis etc. **Vnde** sonus istius lapilli id est consideratione vel imitatione istius exempli fugatur omnis sompnus et negligentia prelati. **Item** ipse etiam prelatus debet quicquid sit maior ceteris

omnibus ratione dignitatis, tamē se primo deponere. i. primus esse omnium in operibus humilitatis. **I**tem de terra se erigere. scilicet p̄ studium sancte orationis et contēplationis. vel primus esse in contēptu terrene cupiditatis. p̄cipue autem quando in pascuis sunt subditi. i. in consolatione corporis debet circumspectionem mentis prelat̄ circa eorum custodiam erigere et habere. et si aliquid aduersum vlt̄ obnoxium eis accidere sēserit. monendo et corripiendo clamare

[Capitulum. lxxviii.]

Renouatur anima spiritua- liter sicut aquila. **V**nde **P̄s.** Renouabitur sicut a- q̄le iuuentus tua **D**icit enim **Augu- stinus.** q̄ aquila in senectute pati- tur caliginem in oculis. et grauedi- nem in alis. propter quod fontes aque querit super quem volando quantum potest ascendit. et sic ex labore et calore aeris stomachus i- talescit fortis. et ita poris aptis et penmis laxatis subito in fontem se cadere permittit. ubi mutatis plu- mis et caligine purgata in oculis quasi renouata vires resumit. **E**t sicut dicitur super **P̄s.** Cum senue- rit inauatur eius rostrum. ita vt vix possit sumere cibum. **P**etra igitur querit supra quam rostrum percutit et allidit. et sic onus rostri deponit. cibum capit. et resumptis vi- ribus iuuenescit. **S**ic anima per peccatum vetusta cecata et aggra- uata si aliquando exurgat ab acti- onibus terrenis. et alius in seipsa eleuetur. cōsiderando statum sue mentis suam perpendens miseria igitur accenditur in ea fortior calor opunt

tionis. et tunc si se proiciat in fo- tem lacrimarum renouabitur et purgabitur vetustas peccatorum. et si rostrum. i. os cordis grauatur et ita ad terrena incuruatur sic vt spiritualementem sumere nō pos- sit. percutiat illud ad petram xpm cōsiderando exemplum quo om- nia contempnere docuit. et tunc rostri curuitudo frangetur. id est affectus terrenus corrigetur et di- rigetur ad deum **I**tem renouatur a vicijs anima. sicut accipiter in plumis **Iob. xxxix.** Nunquid per sapientiam tuam plumescit accipi- ter? **T**ria enim sūt que faciunt ad eius renouationem. scilicet ventus estus et cibus. **H**abet enim accipi- ter propus q̄ q̄n sene sūt et graua- ri se sentit alas suas cōtra radios solis expādit flāte scilicet austro. vt sic tepente arua et calore resol- uente aperiantur pori. quibus ap- tis se excutit. et sic veteres penne exiliunt et noue recrescunt. et sic ex nouitate pennarum suarum aptior fit ad motum. **S**ed domestico acci- piteri qui vt renouetur in mutato- rio conseruatur. cibus de carne ve- nerosa aliquantulum datur. vt fa- cilius immutetur. et sic patet. q̄ flatus austri calor celi. i. solis radij et vis veneni faciunt ad renouati- onem ipsius. **P**er flatum ipsius au- stri intellige inspirationem grati- e. per calorem vero accipe feruorem penitentie. sed per carnem veneno- sam percussio nem alicuius adue- sitatis vel infirmitatis corporalis. que frequenter peccatorem impel- lunt vt renouetur per penitentiā **D**icit etiam **Beda.** q̄ accipiter a fu- mo miro modo leuitur **V**nde eorū mutatoria a locis fumiferis peni- tus remouetur. **Q**uasi autē quod

78

noctui sumi sunt temptationes peccandi. qui sumi maxime surgunt ubi sunt occasiones et etiam oportunitates peccati. Et ideo sunt penitentes a talibus quasi accipitres a locis sumiferis penitus elogandi. Item nota quod dicta accipitres non nimis lata debet esse sed mediocres. quia ex nimia pinguescit et pinguis factus vocatus non redit. Si vero nimis est tenuis deficit ut volare non possit. Sic debet esse discreta dieta penitentis ut nec ex nimietate eius impingnatum corpus anime non obediatur. secundum illud Deuter. xxii. Inerassatus est dilectus et recalcitrauit. nec etiam ex abstinentia nimia debilitetur corpus ita ut inutile fiat. Apostolus ad Romanos. xii. Obsecro ut exhibeatis corpora vestra deo. hostiam uiuentem. sanctam. deo placentem. uiuentem dicit non occisam.

Capitulum lxxix

Sancti et perfecti uiri assuntur columbis secundum illud Psal. ix. Qui sunt isti qui ut nubes volant. et quasi columbe ad fenestras suas. Nam columba quidem est pacis nuncia. Unde in signum pacis et reconciliatioms ramum oliue ad archam detulit. Sic etiam sancti uiri pacem predicando annuntiant. Psal. lxx. Quam pulchri super montem pedes euangelizantis pacem et cetera. Annuntiant etiam predicatorum sancti pacem peccatoris id est conscientie penitentibus. pacem temporis diligentibus. et pacem eternitatis persistentibus. id est perseverantibus. Secundum columba est simplicitatis forma. Caret enim felle malicie. Sic etiam sancti uiri sunt simplices. id est sine

238
 plura malicie siue duplicitatis. secundum illud Mathe. x. Estote prudentes sicut serpentes. et simplices sicut columbe. Tercio natura est munda. non enim immunda comedit. sed munda grana eligit. Sic sancti uiri student in omnibus esse mundi. secundum illud Tob. iij. Quod seruauit animam meam. Unde meliora grana. id est opera vel exempla sumunt. immunda uero fugiunt. secundum illud. i. Corin. vii. Immundum ne tetigeritis. Quarto est prole fecunda. Nam columbe in regione calida omni tempore pullificant semel in mense. Unde Aristoteles dicit in. vi. de animalibus quod decem uicibus ouat in anno comunitur. et quandoque undecim uel duodecim. Et ideo sunt ualde fecunde. Sic sancti uiri fecundi esse student siue in pullificatione spiritualium filiorum. quos deo generant ex semine euangelice doctrine. secundum illud. i. Corin. iij. In christo enim ihesu per euangelium ego uos genui. uel saltem fecundi sunt fecunditate bonorum operum. Sumus enim omni nostrorum operum quemadmodum et ratorum sicut dicit Philosophus in Ethicis. Quito columba est pietatis emula. Nam circa pullos suos magnam pietatis et sollicitudinis ostendit affectum. alios nos insuper pullos nutrit. columbas autem alias errantes associat et recolligit. Que omnia ex pietatis affectu faciunt sancti uiri. Ipsi enim de suis subditis uel domesticis sollicitam curam gerunt. et insuper etiam ad extraneos beneficia caritatis extendunt. errantes etiam quosque uel uagos recolligunt et dirigunt. secundum illud Psal. qui quage simooctauo Egenos uagosque idue
 bb i

in domum tuam et c. **Sexto** colūba est societatis amica. Sūt enim columbe suam speciem amantes. et societatez hominum diligētes. qz facti viri sibi similes diligūt. et rationabiliter et ordinate viuētium societatem querunt. **Sep**timo columba est obliuosa. Vnde sublati pulli dampni immemor in eodē loco indificat. vt dicit **Jerom.** Similiter sancti viri sūt inuariatim imemores. neqz propter dampna illata a modo caritatis recedunt. sed fructum operum ipsis nocentibus velut premia impēdūt. **Itē** facti et perfecti viri sūt herodius. i. falconi similissimi. primo qui a falco quedā auis est pauca carnositatis. Nam sancti viri paucaqz curam habent de carne sua. quia non eius desideria implent sed potius eam torquent. Vnde **Apostolus** primo **Corinthiorū** decimo. In carne ambulantes non secundum carnē ē militamus. **Secundo** qui a falco siue herodius ē magne animositatis. Sūt enim scī viri aiosi. i. magnanimi et securi. secundum illud **Prouerbi** xxviii. Justus quasi leo confidens ab sēqz terrore erit. **Tercio** quoqz est multe pēnostatis. qz sancti habent pēnas multarum virtutū **Eccī** . xliij. Domines diuites in virtute. **Quarto** qz est magne agilitatis. et ideo altē volat in aere. Nā sicut dicit **Grego.** modicum habet de eo qd grauat. et multum de eo qd sursum leuat. Sic facti viri modicum habent de gredine. i. de amore cupiditatis et voluptatis. et multum de leuitate. i. de amore caritatis. et ideo in altum volant siue contemplatione siue conuersatione. **Psalm.** lxx. Ecce intelliget seruus meus. exaltabit

et eleuabitur. **Quinto** viri facti et perfecti assimilant falco. qz ē magne gnositatis. Nam si primo l. secundo poam nō arripit quasi vinctam de se expetit. et de facili tūc pre verecūdia ad manū nō redit. sed per aera vagus incedit. Nā de uictum et quasi de genere se extiat qn de aue quā impetit nō triūphat vt dicit **Grego.** Ille igitur primo vel secundo predā nō arripit. qui vel bene inchoando vel bene psequendo ad finem boni opis nō pertingit. et talis mimituz a cristo de genere se ostendit. qui ait. nō q̄ inceperit sed qui perseuerauerit vsqz in finem hic saluus erit. Talis quidem cū verecūdia penitentie debet ad cristum redire. et manus eius auxiliū humiliter procurare. **Sexto** quia ē magne pietatis. scz non solum erga pullos suos. sed etiam erga alienos. Nam eodem sedulitatis officio quo filios pascat. pullum ab aquila derelictum nuēt et cum suis recipit. vt quidam dicunt. Similiter etiam sancti viri nō solum de suis curam gerunt domesticis sed etiam de extraneis. et de miserabilibz pupillis maxime ab alijs derelictis. **Jacobi** . i. Religio munda et immaculata apud deum et patrem hec est. visitare pupillos. Vnde **Job** . xxxv. Si comedibue cellam meam solus. et nō comedat pupillus ex ea. **Septimo** facti viri et perfecti assimilantur falconi ratione puritatis. quia ē magne puritatis siue mundicie ī cito capiēdo. Nam cadauera fugit et in vehementia famis putridas carnes non tangit. sed patienter expectat quousqz predam sibi cōgruā inuenit vt dicit **Grego.** In quo redarguit nō tantū illi q̄ nociua sibi

tribaria comedunt ut gule satiffaci-
ant. sed etiam omnes illi qui feti-
dis cadaveribus id est fetidis car-
nis operibus delectantur Item san-
cti viri in hoc mundo quendam odo-
rem sentiunt eorum que sunt in ce-
lo Unde assimilantur vulturibus.
Nam in vulture ut Plinius dicit
maxime viget olfactus. Unde exi-
stens ultra mare sensit odores car-
nium ex alia parte. et econverso.
Sancti autem qui sunt in celo iam
huius mundi mare transierunt Nos
autem in vita ista mortali ad huc
citra mare sumus Ea tamen michi
lominus que sunt ultra. i. que sunt
in alia vita si boni et mundi sumus
contemplando et amando delecta-
biliter odoramus Similiter vultu-
res qui ultra mare sunt id est san-
cti qui in celo consistunt nostrarum
orationum odores cum quadam ap-
uiditate percipiunt. Unde phiale
plene odoramentorum dicuntur o-
rationes sanctorum Apoc. v.

Capitulum. lxxx.

Sapientiam celestem non po-
test percipere nisi mundus
a foribus culpe. quod patet
per exemplum in apibus Apes non
potant nisi aquam claram. nec potant
nisi prius feces eiciant ut dicit A-
uice. Aquam igitur claram portant que
cumque superne sapientie adeptio-
ni inuigilant. de ipsa enim dicit Eccli.
xv. Aqua sapientie salutaris pota-
bit illum. et rursus Sapie. vi. Cla-
ra est que nunquam marcescit sapie-
tia. sed tamen nullus hanc aquam cla-
ram celestis sapientie bibit nisi prius
a semetipso peccatorum feces e-
iecerit. sicut scriptum est Sapie. i.
In maluolam animam non intra-
bit sapientia. nec habitabit in eorum

parte subito peccatis.

Capitulum. lxxxii.

Spiritus sanctus in colum-
be specie apparuit in cri-
sti baptismo. que licet vere
animal fuerit ut dicit Augustinus.
ex suis tamen proprietatibus si-
gnificabat spirituales effectus quos
ipse spiritus sanctus facit in bap-
tizatis. Nam primo columba ut di-
cit Glosa super Can. ij. gemitum
pro cantu habet. quia videlicet spi-
ritus sanctus peccata gemere facit Psal.
lx. Quasi columbe meditantis ge-
memus. Roma. viij. Ipse spiritus
postulat pro nobis gemitibus in-
enarrabilibus. i. nos postulantes
facit et gementes Item columba
felle caret. quia scilicet spiritus san-
ctus ire amaritudinem aufert. et
benignitatis dulcedine replet. Sa-
pientie. vij. O quam bonus et suavis
est domine spiritus tuus in nobis
Et in eodem vocatur spiritus san-
ctus suavis et benignus et huma-
nus. quia suaves benignos et huma-
nos nos efficit. suaves in sermones
benignos in corde. humanos in con-
uersatione. Item columba in pe-
tre foraminibus manet. quia sci-
licet spiritus sanctus facit nos in
cristi vulneribus et eius passio-
nibus frequenter mente stare Unde Ca-
ntico. ij. dicit spiritus sanctus Co-
lumba mea in foraminibus petre.
glosa. i. in cristi vulneribus Item
columba iuxta fluentia residet. quia
scilicet spiritus sanctus fideles suos
insistere facit circa scripturarum
fluenta Gene. i. Spiritus domini
ferebatur super aquas. scilicet scriptu-
rarum. Item columba umbram
accipitris timet. et abscondendo la-
teat. quia scilicet spiritus sanctus facit factos
dyabolica temptamenta perpendere
bb ij

et per fugam mundi et absconditio-
ne hūilitatis euadē. Quasi em̄ acci-
pitris umbra est ipsa temptatio
dyabolica. Vnde ductus est ihesus
in desertum .i. in deserti latibulum
vt quasi ibi absconditus mundus
facilius vinceret temptamenta.

Capitulum lxxxij.

Spirituales viri siles sunt
piscibus quorum aliqui in
solo mari viuentes. Alii in
stagnis et fluuijs cōmorantes. Alii
vero quādoq; ī mari. quādoq;
in aquis dulcibus. pisces autem
a mari ad dulciōes aquas egrediē-
tes in earum dulcedine delectant̄
et impinguntur. et similiter eō-
trario. Vnde tales ī aqua nūc dul-
ci. nunc in mari sunt cōmanētes.
quia dum vnum cōtrarium expe-
riuntur magis in reliquo dele-
ctantur. Sed quidam sunt fluuiales pi-
sces sic allecti dulcibus aquis. et vt
maris amaritudinem nō ferentes
mox aq; salis gustantes subito
moriūtur. Similiter quis dōnes bō-
ni et spirituales viri in aquis peni-
tentie viuere debent. quidam ta-
men in mari cōmorantur. id est ex-
ercitio et inquietudine vite actiue
in qua more maris frequenter tur-
bātur. sicut dixit dominus marti.
Sollicita es et turbaris et ga pluri-
ma. Nichilomi? tū bōni sunt et lau-
dabiles pisces marini. id est bōni et
cōmendabiles hōmines actiui. **¶**
Quidam vero alij sunt qui semper
esse volunt in aqua dulci. id est a
templatiue vite dulcedine minime
separari. et de talibus erat magda-
lena que sedens secus pedes domi-
ni audiebat verbum illius. et ideo
dominus dixit eam optimam par-
tem elegisse. Dicit enim **Auicēna**

q; pisces qui morantur in locis pe-
trofis et in aquis dulcibus curren-
tibus in quibus non sunt sordes
dulciōres et meliōres sunt alijs. Il-
li autem morantur in locis petro-
fis qui contemplantur cristi ope-
ra et verba. quia petra eāt cristi.
vt dicit **Apostolus primo Corinthe-
orum decimo.** Sed illi in aquis dul-
cibus et curretibus. qui contem-
plantur bōna celestia et diuina. q̄
licet in se semper maneāt. dulcedo
tamen contemplationis eorum in
nobis raptim transit et curret. dū
in hac vita sum? Illi vero manēt
in locis a sordibus mundis qui cō-
templantur sanctorum exempla.
qui fuerunt pleni munditia. Tales
igitur contemplatiui viri plus ha-
bent de dulcedine et de vite purita-
te q̄ primi. et ideo meliōres. Sed a-
lij sunt qui vtrōbiq; successiue mo-
rant. quādoq; in mari. quādoq;
in aqua dulci. quādoq; sunt in ex-
ercitio actionis. quādoq; in dul-
cedine cōtemplationis. Et isti sūt
pisces qui magis impinguntur.
id est in vite merito magis dilata-
tur. quia non solum sibi profunt
per cōtemplationem. sed etiam
multi alijs per multiplicem actio-
nem. Vnde **Apostolus primo Cori-
theorum decimo.** Nō querens qd
michi vtile ē s; qd multis profit. Sūt
tamen quidaz sancti ita contēpla-
tionis delitjs totaliter dediti. vt
si quis eos poneret ī exercitio acti-
onis. in spiritu vel corpore periret.
Vnde tales dominus eligit. sicut
dicit **Gregorius.** vt seruiant ei ī
vita solitaria.

Capitulum lxxxij.

Subditū qualiter se habe-
at ad prelatum suū ostendit
exemplo apū. Nam apes

sibi regem creāt. ipse sibi populos ordīant. et licet sibi regē sūt tamen libere. et reges quem faciunt naturali affectu diligunt et sūma protectione defendunt. et pro eo mori plerūq; esse credūt. et ipsi regi tantā reuerētiā exhibēt vt nullatenus exire de domibus audeant. nec prodire ad pastus nisi rex fuerit egressus et volatus sibi vendicauerit principatum. **E**ligunt sibi illum in regem quez magnitudine corpis vident magis ī signem. et qđ in rege precipuum ē mansuetudine clariorem. **V**n̄ nullum aculeum habet. vel si habz nō videtur ad vindictam. Miranda est earum circa regem obediētia. Nam cum procedit totūz cōglobatur ex amen et regem circumdat vt tūc videri non valeat. **S**ingule tūc obsequio regis se offerunt et ei proxime esse cōtendunt. et fessum subleuant humeris et aliquando totū portāt. vbiūq; vero rex sederit ibi totus exercitus castra figit. et regē viso totus animatur exercit⁹. ipso quoq; amisso examen dilabit. quia sine rege esse non possūt. **C**uz ergo pars apum in labōe est. rex solus a labore immūnis est et int⁹ solus sedet. circa quē semper assūt quedam apes fortem aculeum habētes tanq̄ lictores regem custodientes. et offēdentes puniunt et raro rex foras exit. **V**nde si quis tūc tempis alam regi prescinderet exercitus non exiret. **Q**uando autem rex moritur circa ipsum cōglobantur. et more funerantiū tristitia torpent. et plebs tota merz. non comedunt. non procedunt. tristī murmure omnes gemunt. non luctus minuitur. immo fame se mori permittunt nisi corpus regis

de medio subtrahatur. **E**x hys ergo omnibus colligitur qđ rector et prelatus est virtuosus et māfretus eligendus. et a populo siue seditis non coactis sed libere. i. volūtarie obediētiā affectuose diligendus. summe de sedendus. cum reuerentia expectandus. et ei obtemperandum ab omnibus et sponte seruiendum. in laboribus adiudus. in defectibus suis supportandus. cōmuniter imitandus. pro oculis habendus. a seruis laboribus eximendus. caute et honorifice custodiendus. circa extrinseca raro occupandus. in morte autem cum tristitia debita reuerenter sepulture tradendus. et hec omnia in vno includens Petrus dixit. **P**etri. η. Regem honorificate.

Capitulū. lxxxiij.

Superbi assimilantur locustis. Nam locuste in saliendo se erigunt. sed in erigendo mox cadūt. a vento australi generantur et conuolantur. sed in aquilonari moriuntur. **I**tem mutuo se comedūt. nec maiores minoribus parant. in estate quoq; apparent et in hyeme latent. **S**ic superbi saliendo temporaliter se erigunt mentaliter. vt eo ipso se probiores replicent quo se honorari amplius vidēt. sed se erigētes cadūt. quia eo ipso qđ grades apud se sūt. apud deum nichil sunt. **S**equitur etiam plerūq; post elatum ascensum superbie in opinato casu ruine. **V**ento australi qui calidus est oriuntur. quia ex calore temporalis prosperitatis superbi efficiunt. sed ipsi in aquilonari frigore moriuntur. qđ ex aduersitatis rigore

bb in

demuntur. mutuo etiam superbi se se consumunt. et potentiores debilibus non parant. in estate id est in prosperitate apparent mirifici. sed in hyeme id est aduersitate latent despecti.

Capitulū. lxxxv.

Temptationum laqueos cum homo aduertit debz sagaciter fugere. et ab earum occasiombus se velociter elogare. Cuius exemplum apparet in pisce mugile. qui quidem est piscis mirabiliter agilis. hic dum insidias piscatorum sentit statim retrocedit et ita transiit ut volasse astutibus videatur. Ille igitur piscis insidias sentit. qui insurgentes temptationes perperit. et tunc quasi retrocedit cum ab occasiombus temptationum se subtrahit. et tunc velocissime transiit. quando in ipso temptationis principio mox animam ab eadem auerit. Vnde Pseudo-Dionysius dicit. Cum te titillat cogitatio. cum tibi aliquid suggerit illucitum. non ibi teneas animam. calca seipentis caput. calca prauae cogitationis inicium.

Capitulū. lxxxvi.

Tyranni assimilantur aquilis. Nam aquila quia in calore et siccitate excedit est nimis iracunda. Ira enim fortis non est nisi in corporibus multum siccis. ut dicit Aristoteles. Est etiam et aquila auibus innocentibus inimica et infesta quas ungue rapit et rostro percutit et occidit. Item aquila societatem non habet et sepe fugit. ut Aristoteles dicit primo libro de animalibus. Est etiam crudelis filius dum eos abicit. dum rostro percutit et a modo exire com-

pellit. Omnia haec competunt tyrannis. primo quia communitur sunt in tauro et furiosi. Vnde de quodam tali dicitur secundo Machabeorum. Animum crudelis tyranni et fere beluae iram gerens et est. Itaque quia malis hominibus fauent. et bonis et innocentibus sunt infesti et inimici. et ideo persecuntur illos. vel eorum bona diripiendo. vel in persona ledendo. et interdum vitam priuando. sicut fecit Achab Naboth iezraelite. cuius personam occidit et vineam possedit. in. Re. xxi. Item non diligunt tyranni neque volunt in domino vel honore vel diuitijs socios vel pares habere. Vnde etiam student omnes de pauperare ne possint contra eos insurgere vel eis parificari. Interdum etiam tyranni tante crudelitatis existunt. ut etiam suis non parant. Nam etiam proprios filios quandoque a se abiciunt. quandoque vero eos percutiunt. quandoque vero non solum de domo sed etiam de patria eosde exulare compellunt. ymo quod est execrabilis quodammodo eos occidunt. sicut legitur de herode quod filios primo expulit. postea occidit. propter quod Romanorum imperator de illo dixisse fertur quod malum esset esse herodis pater quod filius. qui a herodes cum esset profelitus in lege iudeorum porcis peribat. sed filios occidebat. Item tyranni quodammodo similes sunt miluis. Est enim miluus auis rapax audax in minimis. sed timida in magnis. Nam siluestres aues inuadere non audent. sed pullos domesticos puos rape non timet. Similiter quodammodo tyranni licet ex auaritia sint rapaces. et contra debiles et impotentes sint audaces. contra tamen potentiores vel coequales

et eos qui sibi resistunt pusillanimes et pauidi sunt. pmo superant interdum etiam per minores. Nam melius a malo impetitur. et propter suam pusillanimitatem a minore superatur.

Capitulum lxxxvii.

Tribulationum et temptationum impetus melius conseruat iustos quam consolatio et honorum applausus. Cuius exemplum apparet in piscibus. qui meliores sunt et conseruatur magis in pelago aquilonari et orientali quam in australi. quia ex illorum ventorum impetuoso flatu aque amplius commouentur et melius depurantur. propter quod pisces qui in eis morantur magis a superfluis mundantur. Per ventum igitur aquilonis qui asperitas et tribulantis. sed per orientalem qui calidus est in sua origine feruorem accipit ieruentis temptationis. Ex quorum impetu anima velut aqua ad bonum sollicitatur seu impellitur. et a malo purgatur si fortiter resistat. et sic piscis homo iustus proficit et saluatur. Job. x. Visitatio tua custodiuit spiritum meum. Sed per australem ventum qui mitior est et suauior. intellige suauitatem temporalium consolationum. ex quibus pisces. id est homines in aqua penitentiae vel iusticie uiuentes frequentes per negligentiam resoluunt. Et ideo minus conseruantur et magis deteriorantur.

Capitulum lxxxviii.

Verbo dei anima nutritur secundum illud Deutero. i. Non in solo pane etc. Cuius ratio est. quia ex eisdem nutritur ex quibus humus. sicut Philoso.

dicit. Nam pullus qui nascitur ex ouo nutritur ex ouo dicit enim Aristo. in. vii. de animalibus quod pullus nascitur ex albugine oui. et nutritur ex vitello. Cum ergo ex verbo dei sumus in fide spiritualiter generati secundum illud Jacobi. i. Voluntarie genuit nos verbo veritatis. ideo ex verbo veritatis etiam nutrimur. Unde Gregorius. dicit quod corpus mentis est sermo dei.

Capitulum lxxxix.

Cetule quedam mulieres inueniuntur cornicibus similes. Nam cornices sicut dicit Psalmus sunt aues amose garrule impie et hijs ubi habitant noxie. in senectute licet eis albescant plumae. intus tamen in carne quanto plus viuunt tanto magis efficiuntur nigre. Item dicuntur cornices siuo garritu seu volatu mutationis temporis esse presage siue nuntie. Item ut dicit ambrosius. Cornices sunt tytoniarum ductrices et socie. quia cum tyconie transuolant mare. cornices ipsas precedendo deducunt. et contra infestas aues pro eis bella committunt. Nec igitur omnia competunt quibusdam malignis et vetulis mulieribus. que si amosius viuunt assidue garrunt. impie et crudeles puellis existunt. etiam has ubi habitant leuunt. quia pueros fascinando inficiunt. sicut dicit Glosa super illud apost. Omnesati galate quis vos fascinoit. Item quanto plus per etatis prolectu canicie albescunt. tanto plus per peccati caliginem interius nigrescunt. Item sunt procuratrices demonum que interdum tytonias. id est mulieres etiam honestas ad adulteria et in honesta opera callide

seuendo associant et deducunt.
 Ipse quoque sunt qui se striges mendaciter esse dicunt et tanquam prophetae esse dyaboli fura diuinae presumunt.

Capitulum .xc.

Toualis continentia qualiter sit seruanda turtures ostendunt. Nam turtur est auis castissima. eo quod dum parem suam perdit alterius ulterius copulam non requirit. sed solitaria semper incedit. et memor perditae societatis semper gemit. solitudinem diliget et hominum consortia valde fugit. ad ortos et agros descendit ubi cibum querat. sed cito optato iterum solita loca plangentibus aperta requirit. In his ergo monentur viduae ut maneant viduae ut sint solitariae. Item consortia noxia et vana spectacula fugere. et superfluis necessitatibus victus se ad orationis et compunctionis loca colligere. Item turtur in hyeme plumas perdit. et tunc in concauitatibus arborum se abscondit. sed tempore veris plumas resumtis de locis ubi latuerat exit. et loca congrua ad pullificandum querit. sicut Aristoteles dicit. In quo figuratur quod viduae tempore hyemis. id est temptationis vel aduersitatis vel depositis plumis ornamentorum debent iacere in concauitatibus arborum. id est humiliter manere in domibus earum. vel perditis plumis deliciarum seu diuitiarum debent morari per meditationem animi in concauitatibus arborum. id est in exemplis humilitatis et paupertatis sanctorum. sed tempore veris. id est prosperitatis quando habet plumas diuitiarum. debent exire ad pullificandum et fructificandum opera vite actiue. id est elemosinas vel alia bona opera. sicut fecit sancta

Elizabeth filia regis ungarie. pro mortem viri sui dedit se elemosinis et seruitijs pauperum. Item dicitur super rem fetidam non descedit. neque super cadaver. quod fit quando mulier vidua turpi temptationi non consentit. et carnalis operis turpitudinem non committit. Item turtur pro se et pullis suis pauca et munda gratia eligit. et in locis mundis colligit unde viuit. quia scilicet mulier vidua tam pro se quam pro filiis suis paucis et licitis superbiis debet esse contenta.

Capitulum .xci.

Te peccatorum sunt similes vni auium volando. Aues enim in volando non habet determinatas vias. Unde secundum Hieronymum dicte sunt aues. quasi de uie in volando. quia sine via consistat eas incedere. eo quod earum viae non sunt determinate in aere. Sic peccatores in suis actibus non secuntur rationem que habet humanis actibus terminos virtutis imponere. propter quod dicit Philosophus in Ethicis. quod virtus est habitus electiuus in medietate consistens determinata ratione prout utique sapiens determinabit. Ideo dicitur indeterminate et in errando vagabunde modo ascendendo per superbiam. modo descendendo per auaritiam. modo diuertendo ad dexteram id est ad delectationes gulae et luxurie. delectationes enim ad dexteram pertinere dicuntur secundum illud Psalmus. Delectationes in dextera tua. modo diuertendo ad sinistram per impatientiam et iram scilicet in aduersis. modo ante procedendo per presumptionem. modo retrocedendo per pusillanimitatem et desperationem. Item aues motu alarum aerem diuidunt. sed mox se claudere nullum signum

fui transmissus derelinquunt Sic peccantū vita prosperitas ipsis mortuis et in sepulchro clausis totaliter deficit Unde ex persona eorum dicitur Sapientie. v. Transierunt omnia a illa tanquam umbra et tanquam avis que transvolat in aere.

Capitulum. xxiij.

Quiritatem carnis servare cum fecunditate spirituali docemur ex exemplo apium. Nam integritas carnis vel corporis virginialis oibus apibus est communis. quoniam nullo concubitu miscetur. nulla libidine resoluntur. nec potius quantum dicitur et tunc maximum examen filiorum constituunt. Nam cum alie aves semel in anno singulos edant fetus. apes geminos creant. et duplici ceteris fecunditate preponderant. Sic quoque mulieres sancte que suorum corporum integritatem custodiunt. immunes sunt a libidine resolutionis fetoribus. excepte sunt a partium doloribus. nichilominus deo multum fructificant in spiritu a libidine operum fetibus. Duplici enim fecunditate conjugatas mulieres virgines sacre precellunt. quia ille tantum carne fructificant. hee autem carne ac spiritu. Ille carne fructificant modo corruptibilem plerumque gerendo. Iste corpore fructificant in celo incorruptibile premerendo gloriam. Erunt inquit dominus sicut angeli in celo. ubi neque nubentur. Generant quoque nonnumquam virgines sacre domino. et si non filios carnales. tamen spirituales. Nam omnes quos trahunt ad deum. siue exemplis operum. siue orationibus. vel etiam suis verbis eorum spirituales filii dici possunt. Item licet conjugati fructificent interdum etiam deo pro opera vite active. virgines tamen li-

berius possunt ei parere fetus. tanquam operum vite contemplative quam etiam actualis Ex quo patet quod dicitur **Ysaie. lxxij.** Multi filii deserte magis quam eius que habet virum. id est. virginis quam conjugate. Item virgines et precipue iuvenes habent contemplationem dulciorem. In cuius signum apes iuvenes et virgines faciunt melius mel. ut **Aurificus dicit.** Sic in virginibus ac iuvenibus sanctis. mel. id est. dulcedo contemplationis superne tanto suavius generatur quanto caro in eis spiritui fortius subiugatur Unde **Iudicum. xxiij.** dicitur De forti egressa est dulcedo.

Capitulum. xxiv.

Quiritates cardinales docent nos habere exempla iuridicum. Nam primo irudo docet habere temperantiam precipue in cibo Irudo enim ut dicitur **Proverbia ab eundo** est dicta. eo quod cibos sedendo non acquirat. sed volando acquirit. Ita et homo cibum suum necessarium corpori transendo ad necessitatem. et non insistendo ad voluptatem accipiat **Exo. xi.** Comeditis festinanter Ille enim qui festinanter comedit. nec magnam delectationem in comedendo. nec etiam multum cibum accipere confuevit. Secundo docet nos habere prudentiam. Primo ex eo quod inidum tam artificiose componit. quod vix sufficeret humana industria facere de quavis materia. Unde quidam erudiderunt eas habere intellectum. sicut **Philosophus dicit. ij.** Philosophorum Quod licet verum non sit. docet tamen nos esse prudentes. ut secundum prudentiam inidum mentis virtutibus componiamus. Docent irudines

et nos purgare modum conscientie nostre. ex eo qd ipse instruit pullos suos stercorea exte modu eicere. vt et nos conscientias nostras purgare distamus a feribus peccatoru.

Et prundo hēt prudētiā i discerendo tempora et loca. Nam tēpore frigoris calidas regiones requirit. et ideo mare transit. in estate vero redit. et cetera tempora iueniendo custodit. et prenūcia est imminētis estatis vt dicit **Ambro.** Similit̄ viri prudentes tpa discernunt. et prout temporibus ogruunt nēgōtia dispensant. Sunt etiā loca mutanda vel querenda prudenti prout videt congruere tēpore. Solet etiam homo prudēs futuri esse prenūciū. ex eo qd rerū exitus prudentia meretur prout **Boetius** dicit. Tercio docet seruire iusticiaz precipue punitiua siue iudicatiuam. que dum sanguinem malefactoris effundit. aliorum oculos aperit et ad cautelam instruit. **Vnde** dicit **Augustinus.** qd sanguis dextre ale prudinis qui exit columbe medetur oculis infirmis. Nam ala dextra prudinis est iusta sentētia principis. ex qua dum sanguis viuus effunditur. aliorū oculi ad sibi trane nodū illūmāt. Nā oculos quos culpa claudit pena aperit. vt dicit **Gre.** et non solum pena ppria sed etiam aliena illuminat frequenter et iuuat. Quarto qd docet prundo habere fortitudinem. quia dicitur esse quoddam gen⁹ prudimū qd omnes aues timent. ita vt aq̄la eam fugiat tanq̄ hostem. nec illa visa audeat super preadam irruē. eo qd morsus eius forte est venenosus vt dicit **Plim⁹.** Tales prundines sancti sunt quozuz fortitudinē et virtutem timēt aues omnes. i.

vnuerſi demōnes. et aq̄ila que est rex auium. i. ipse sathan qui ē rex super omnes filios superbie. Nam morsus talis prudinis. i. oratio sancti hominis patientis et huius q̄si venenosus est eis scilicet de moribus et valde formidabilis. Virtutū q̄ plenitudo et habundantia non aggrauat animam. sed potius alleuiat. et ad ascendendū in celum habitat. **Vnde** est qd aues quanto plus habundant pennis. tanto facilius sursum leuantur et velocius vadunt. sicut patet i auibus prede que sunt volatus altissimi. **Aer** enim inclusus infra pennarum concavitatem auem leuiat. et vt sursum ferat habitat. **Sic** etiā pennis virtutum sancti leuantur et ad contemplanda vel appetēda celestia sublimiter eleuant. **Vnde** **Ps.** has pennas et volatū desiderās dicebat. **Quis** dabit michi penas sicut columbe et volabo et requiescam. **Contra** autem ex virtutū carētia anima grauis relinquitur. vt auis sine pennis. **Vnde** dicit **Augustinus** de deo a quo sunt virtutes. **Cum** tui plenus non sum oneri michi sum.

Capitulum. xxiij.

Quia spiritalis hoim proficit et perfcitur. sicut vita volatiliuz. **Dicit** em̄ **Phūs** in. vi. de animalibus. qd post decē dies generationis completur pullos secundum omnes partes suas. et tunc habet caput mai⁹ toto corpore. et habet caput inclinatz super crus dextrum. et alas expāsas supra caput. post hoc rumpitur testa die decima octaua vel vicesima. et exeunt pulli iam viuificati. et aliquando gemelli. sed iter gemellos vn⁹ ē maior alt̄ minor. **Prima**

ergo pulli cōpletio fit in .x. die-
bus. quia prima a hōis formatio in
vita spūali fit per obseruantiaꝝ de-
cem preceptorū. **Vñ** dixit dominus
Mat. xix. Si vis ad vitam ingredi
serua mandata. et tunc caput cor-
pus excedit. quia tunc ratio corpo-
ri dñatur. scz vt sit homo non ani-
mal sed magis spūalis. inclinatur
etiam caput. i. mens. non solum p
obedientiam. sed etiam per humili-
tatem. non fictam. sed veraz. a hec
inclinatio ē super ctus dextrū. Est
enim qui nequiter se humiliat. vt
dicitur **Eccl. xix.** et iste in sinistra
ptem se inclinat. ale etiam mtelle-
ctus scz affectus p fide et dilectio-
ne supra caput. i. supra naturalis
rōnis comprehensionē extendū ē.
vt incipiat iam hō terrestris men-
te ad celestia erigi. Sed ad secūda
pulli completionē adduntur. viij
vel .x. dies. scz vt sit dierum. xx.
vel .xviij. Quia si quis vult vere p-
fectus esse. oportet vt ad obseruan-
tiam veteris legis. i. x. pceptorum
addat obseruantia noue legis. i. cō-
siliōrum cristi. sicut est illud **Mat.
xix.** Si vis perfectus esse vade et
 vende omnia que habes et da pau-
peribus. et alia et consimilia que
 continentur in euangelis. perfec-
tionē em noue legis. i. euangelij cō-
petit octenarius numerus. ppter. viij
diem resurrectionis cristi. i. domini
tam quā celebrant. sicut iudei ce-
lebrant diē. viij. Vel ppter diē. viij
resurrectionis nrē quaz expecta-
m. in qua rupta testa diu. scz fini-
ta hac vita mortali. tanq̄ pulli no-
uiter viuificati. exhibim. gemelli. i.
in anima et corpore glorificati. cit
tū gemellus vnus maior. quia ma-
ior erit gloria aīe q̄ corpis. Item
perfectio in euangelij cōpetit additō

numeri deifici. qz preter obserua-
tia decalogi necessaria sunt sacmē-
ta noue legis cum fide trinitatis.
vel. viij. dona spūs sancti cui. t̄b
virtutibus theologis. viij. em et
tria denarium numerū cōstituūt.
postq̄ rupta est testa timoris vel a-
moris vite corruptibilis exeunt
gemelli. i. tam carne q̄ spūitu in
vita spūali perfecti. licet in regimi-
ne vite et dulcedine celestis con-
uersationis spūs carnē antecedit.
Plus em cupit spūs q̄ possit ferre
corpus. vel quia plus percipit spi-
ritus de dulcedine q̄ corpus sustine-
at de labore. **Ite** vita mortalis
similis est vite naturali volatiliū.
Quedam enim aues sunt que pa-
scuntur carnibus. sicut accipitres
et aues prede. et hys assimilatur
homines q̄ carnaliter viuunt. p-
pter qd dicit **Ap. Ro. viij.** Debito-
res sum. non carni vt secundum
carnē viuam. quōdam vero pascūt
herbis. vt anseres et similia. et tali-
bus similes sunt penitentes qui de
nouo incipiunt. qui adhuc molli-
ta requunt. solidum vix licet cibū
capere nō valentes. **Ezech. xxxij.**
Requiescent in herbis virentibus.
quōdam aut pascunt gnis et semini-
bus. vt columbe et hmoi. quibus
assimilantur perfecti et spūales vi-
ti. perfectōrū em solidus est cibus
sicut dicit **Apost.** Nā contēplatiui
pascuntur semibus dinor. vborū
Semē em verbū dei est. vt dī **Lu.
vij.** s̄ actiui pascuntur seib. bonor
opm p̄cipue eleōsinar. **Galat. vi.**
Qui seiauerit et. pascunt enā sei-
b. lacrimar p̄ opunctionē. **P̄.** Cū
tes ibant et flebant mittentes sei-
na sua. que scz semina pascunt et
reficiunt animas. scdm illud **P̄.**
Cibauit nos pane lacrimarum.

Capitulum .xv.

Quia diuersa iudeis in lege
moysi sub figuris diuerso-
rum volatiliuꝝ prohibita
fuerunt **Leui. xi.** Fuit enim eis p-
hibitus eius aquile. in qua ex eo
q̄ alte volat phibet et figurat su-
perbia. **Item** grifis. in quo quia
equis et hominibus infest⁹ est cru-
delitas potentium phibetur. **Item**
alieta. in quo quia pascitur auib⁹
signat illi qui sūt pauperib⁹ mole-
sti. **Item** milui. in quo quia maxi-
me infidels vitur. signatur fraudu-
lenti. **Item** vulturis. in quo quia
sequitur exercitum sperans come-
dere de cadaveribus mortuorum. si-
gnantur illi qui mortem et occisio-
nes affectant hominum vt lucrent
Item prohibita sunt animalia eor-
um generis. in quibus signantur
aliqui qui exptes bone affectionis
non redeunt. quia coruus emissus
ab archa nunq̄ rednt. **Item** stru-
tio que cum sit auis et volare non
possit. sed semper circa terraz mo-
etur signat deo militantes et se ne-
gocijs secularibus implicantes. **Item**
nocticorax que i nocte est acu-
ti visus. in die autem non videt. a
ideo signat eos qui i temporalib⁹
sunt astuti. et in spiritualibus sūt
inertes. **Item** larius qui natat in a-
qua et volat in aere. a ideo signat
eos qui circumcissionē et baptismū
venerantur. vel signat eos qui p
contemplationem volare volunt.
et tamen viuūt in aquis volupta-
tum. **Item** accipiter qui deseruit
hominibus ad predam. et ideo sig-
nat eos qui ministrant potentib⁹
ad predandum pauperes. **Item** bu-
bo qui in nocte querit pastū de di-
e latet. et ideo signat luxuriosos.
qui occultari querunt in noctis o-

peribus que agunt. **Item** mergu-
lus e⁹ natura est sub vndis diuici⁹
morai. et ideo signat gulosos qui
in aquis deliciarū se mergūt. **Item**
ibis que ē auis affrica hñs longuz
rostrū. et pascitur ex serpentib⁹.
et forte idē ē qd ciconia. et signat
iuidos q̄ de malis alioruz q̄si de ser-
pentibus reficiunt. **Item** phibitus ē
cignus q̄ est coloris candidi. a lō-
go collo quo ex p̄funditate terre
vel aq̄ cibū trahit. et p̄t signat ho-
mines q̄ per exteriorē iusticie tādō-
re luc̄ terrena querūt. **Item** onocro-
talis q̄ est in p̄tib⁹ orientis longo
rostro. q̄ in faucibus habz quosdā
follicillos. in quibus p̄mo cibū expo-
nit et p̄ hōrā in v̄tre mittit. a fige
auaros imoderata sollicitudine vi-
te necessaria ogregantes. **Item** por-
phiri⁹ q̄ p̄ter naturā aliaz auium
habet vnū pedē latū ad natādū. a
lium fissū ad ābulandum. q̄ in aq̄
natat vt anates. et in terra ambu-
lat vt p̄dices. solo morsu bibit oēq̄
cibū aq̄ tingens. et signat eos qui
nichil ad arbitriū alteri⁹ facere vo-
lunt. sed solum qd fuerit tinctū aq̄
p̄prie volūtatis. **Item** phibitus fuit
eius herodionis. q̄ vulgarit̄ falco-
dī. et signat illos quorū pedes ve-
loces sunt ad sanguinem effundē-
dū. **Item** phibuit etiam lex cara-
don q̄ est auis garrula signans lo-
quaces. **Item** phibita est vpupa
q̄ modicat in stercoreibus. et feten-
ti pascitur fimo. et gemitū in cari-
tu similat. signans tristitiam seculi
q̄ h̄ib⁹ imundis mortē operatur.
Item vespertilio q̄ circa tram volat.
signans illos q̄ seculari sciētia p̄di-
ti sola trēna sapiūt. **Item** qui viciū
aliq̄s debite fugit aliq̄n in aliis ca-
dit. **Nā** poix misū timēs et eū fugē
volēs dū eū in aere eē sentit. a tra-

nō fugit. sed sepe dum circa traq̄
quasi secūda fugit. in rete vel laq̄ū
se imittit. sic q̄q̄ aliquis nifuz hū
perbie vel tyrannidis fugere volēs.
dum se ad terram nimis humilian
do vel indiscerete mitescendo dimit
tit. aut in pusillamimitatis laqueū
incidit. vel nimie remissiois retib⁹
se inuoluit. Item vicia tria magis
grātia representantur in v̄pupa.
scz auaricia. luxuria. et superbia.
Nam v̄pupa hūana comedit ster
cora. auis est omnino imūda. seu
cristis capite extensis galeata. hu
mana q̄pe comedit stercoza. qui in
hyat ad t̄palia lucra. de quibus A
postolus ait Phil. in. Oia detrimētū
fecit arbitror vt stercoza vteristū
lucri faciam. Imūdus aut est q̄
luxuriose vite pollutionibus subia
cet. De quo Apostolus ait Ephesi. v.
Ois fornicator aut imūdus c̄.
Sed tunc cristaz gerit in capite. cū
superbia dñatur in mente. contra
illud Thob. n̄. Superbiam in tuo
sensu nunq̄ ac̄. Capitulū. xvi.

Uoluptates et superfluita
tes exemplo aquile ab h̄ce
re docemur. Nam aquila ad
plus tria oua facit. sed tercium p̄
rit. eo q̄ in cubando multum gra
uatur. intantum enim tunc debili
tatur vt q̄si renari nō possit. Tria
igitur oua aquile tres sunt appeti
tus anime. Aliquid em̄ aliquando
appetit anima. quod pertinet ad ip
sius salutem. et istud est primuz o
uum. Aliquid enim appetit quod p̄
tinet ad corporis necessitatem. et
hoc est secundum. Aliquid vero q̄s
pertinet ad vite voluptatem. et i
stud est tercium. quod scilicet tan
q̄ superfluum et noxiū abiciendū
est. Grauat enim mentem frequē
ter superfluitas voluptatis. et cā

intantum debilitat vt spiritualia
renari non possit. Vnde dominus
discipulos monuit dicens Lu. xx.
Attendite nē grauentur corda ve
stra i epula c̄. Capitulū. xvij.
USura assimilatur plume si
ue pennis aquile. que sicut
Plim. dicit habent quart
dam virtutem corrosiuam. Vnde
posita cum aliarum auium plumis
eas corrodit. Sic vsurarium lucz
cū bono lucro admixtum ad ni
hil ipsum deducit. Vnde diuitie v
surarie etiam cum alijs mixte com
muniter parum durant. Habet e
nim vsura virtutem corrosiuam.
quia eius qui mutuo accipit facul
tatem cito consumit. Est enim vsu
rarium mutuū apud debitore simi
litudo illoruz verimū de q̄bus dice
bat Job. xxx. Qui me comedunt
non dormiūt. et a multitudine eorū
consumit vestimentū meū. qz ex mul
tiplicatione vsure quandoqz etia
vestimentū in pign⁹ datū cōsumi
t et trāsit ad creditore. Ca. xvij.

XDist⁹ p̄figurat⁹ fuit i pal
serib⁹ q̄ offerebāt in puri
ficatione leprosi i lege moisi
Leui. xiiij. Leprosi em̄ purificari
dicebāt qn̄ sortio hōim iudicio s̄
cerdotis restituebāt et cultui dño
reddebant. Cōtingebat tñ q̄qz vt
dño miraculo p̄ ritū legis carnalis
lep̄ mūdaret. q̄qz etia sacerdos i
iudicio decipiebat. Vñ p̄mo iudi
cabaē mūd⁹. et postea restituebat
tanq̄ mūd⁹ sortio hōim et cultui
dño. scz p̄ vii. dies. in p̄ma autē
purificatione offerebat p̄ se leproso
mūdāt⁹ duos passēs viuos. et lignū
cedrinū. et vniculū. et isopū. hoc mō
vt filo coccineo ligatē passēs et y
sop⁹ simul cū ligno cedno. ita qz li
gnū cedrinum esset q̄si manubrū

asperfori. yfopus vero et passeres
 erant id quod de asperforio tinge-
 batur in sanguine alterius passe-
 ris immolati in aquis viuis. **Hec**
 autem quatuor offerebantur cōtra
 quatuor defectus lepre. **Nam** cōtra
 putredinem offerebatur cōdrus
 que ē imputribilis. cōtra fetorem
 yfopus que est herba odorifera. cō-
 tra infēibilitatem passeres viui.
 cōtra turpitudinem coloris ver-
 miculus qui habet viuum colorē.
Passer viuus auolare vero dimitte-
 bat in agrū. qz leprosus restituebat p-
 stine libertati. **In octaua** vero die
 admittebatur ad cultum diuinū
 et restituebatur cōsōrtio hominū.
 primo tamen rasis pilis toti cor-
 poris et vestimentis lotis. eo qz le-
 pra pilos corrodit. et vestimenta i-
 quinat. et fetida reddit. et postmo-
 dum sacrificiū offerebatur pro de-
 licto eius. de sanguine autem sac-
 ficij ungebatur extremum auricu-
 le eius qui erat mundatus. et po-
 stea pollices manū dextre et pedis.
Quia in istis partibus primum le-
 pra dimoscitur et sentitur. **Adhibe-**
 batur autem huic ritui tres liquo-
 res. scilicet sanguis contra sāgui-
 nis corruptionem. oleum ad desig-
 nandum sanationem morbi. et a-
 qua viua ad emundandum spurci-
 tiam. **Per** duos ergo passeres sig-
 nificabatur figurāliter diuinitas et
 humanitas cristi. quorū vnus sci-
 licet humanitas immolatur in va-
 se fictili super aquas viuentes. qā
 scilicet per passioēz cristi aque bap-
 tismatis consecrantur. **Alius** autē
 scilicet impassibilis diuinitas viuus
 remanebat. quia diuinitas mori nō
 potest. **Vnde** et auolabat. quia pas-
 sioni astringi nequit. **Die** autem
 passer viuus simul cū ligno credi-

no. et cōtra vermiculo. et yfopo. id
 est fide. spe. et caritate mittitur in a-
 quam ad aspergendum. quia in fi-
 de dei et hominis baptisamur. **La-**
 uat autēz homo per aquam bap-
 tismatis vel lacrimarum vestimenta
 sua id est opera. et omnes pilos. i.
 cogitationes radet. tingitur etiam
 extremum auricule dextre eius q̄
 mundatur de sanguine. et oleo vt
 eius auditus munitur contra cor-
 rumperentiā verba. pollices autem
 manus dextre et pedis tinguntur.
 vt sit eius actio atqz affectio facta.
Item cristus assim ilauit se gal-
 line. **Matthi. xxix.** Quotiens inq̄t
 volui congregare filios tuos quē
 admodum gallina congregat pul-
 los sub alas a c̄. **Gallina** enim vt
 dicit ibi glosa ē circa pullos suos
 p̄ssima. **Nam** sub alis congregat
 eos. contra miluum defensat. pro
 labore et amore filiorum egrorat.
 p̄ de pullis q̄ de se curat. eos ma-
 gis q̄ se pascit et satiat. inuenta e-
 sca eos vocat. pro illorum defensi-
 one hominem impugnat. pro ipso
 tum quasi amore raucit et vocem
 mutat. plumas de pomit et tota hi-
 spida fit. et de missis alis incedit.
Hec autem omnia cristo congrua
 sunt. **Nam** ipse ad pullos suos id ē
 fideles magnum affectum pietatis
 gerit. eos sub alis protectionis sue
 in vna fide et eccia congregauit.
 contra miluum id est mundum se-
 uientem eos defensauit. pro labo-
 re et amore nostro in cruce totus
 languidus apparuit. plus de nob̄
 q̄ de se curauit. non tantūz pane
 materiali sed etiam sacramentali spi-
 rituali sue doctrine nos paut. in-
 uenta esca nos vocat dicens. **Veni-**
 te ad me omnes qui laboratis et o-
 nerati estis. et ego reficiam vos.

pio hostia de fensione dyabolu; ex-
 pugnavit in cruce amore languens
 et voce deficiens rucus factus fu-
 it. secundum illud **Psalmist.** **Hau-**
ce facte sunt fauces mee etc. **I**bi e-
 tiam plumas et vestimenta depol-
 it. in corpe flagellatus totus hirsu-
 tus factus fuit. et divinitatis su-
 e potentiam abscondens. alis. i. vi-
 ribus suis dimissis incessit. **Hec** igi-
 tur oia xps p nro amore fecit **Q**ui
 cu patre et sancto spu vivit et re-
 gnat deus in secula seculorum. etc.

A M E N

**Explicit liber quartus de similitu-
 dinibus rerum.**

[Faint, illegible text]

[Faint, illegible text]

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Fragment of text from the adjacent page on the right, including a red circular mark at the top.